

Délibáb

13. SZÁM

A. M. N. MUZEUM
HÍRLEP-OSZTÁLYA

20
FILLÉP

**EZER HOLD PIPACS
VIGSZINHÁZ**

**Ignác Rózsa, Makay
Margit, Tolnay Klári**
(Rozgonyi felv.)

RÁDIÓMŰSOR
APRILIS 2 - 8-16

Elsejétől harmincadikáig

sokat dolgozik az ember! Szükséges azonban, hogy az állandó elfoglaltságot időnkint szórakozás váltsa fel, hogy felfrissülten induljunk neki a következő nap munkájának. Tökéletesen kikapcsolódik a napi gondokból, aki a

Világkönyvtár

egy-egy kötetét elolvassa. Hónapról-hónapra egy-egy lebilincselően érdekes regény jelenik meg e sorozatban, amelynek olcsósága páratlan a könyvpiacra.

Egy-egy díszes kötésű regény ára **Budapesten 58 fillér, vidéken 68 fillér.** Kapható minden ujságárusnál. Annak, aki a sorozatot Tolnai Világlapja kiadóhivatalánál (Budapest, VII, Dohány u. 12) megrendeli, minden hó 26-ika körül kikézbessítjük a regényt, ha abban a helységben kézbesítő szervünk van.

A sorozat mostani kötete **Csurka Péter**, a kiváló magyar író regénye: *Ki vagyok én?*

Havi 2 pengős részletfizetés ellenében nagyértékű könyvsorozatok szerezhetők meg.

Száguldó sebességűvé vált az élet irama. Napról-napra új problémák vetődnek fel és eddig ismeretlen fogalomkörben kell eligazodnia a mindennapi élet emberének. Nem merül fel olyan témakör, amelyben biztos tájékozódást ne nyújtana

TOLNAI VILÁGLEKXIKONA

20 hatalmas kötete. Szerkesztésében a magyar tudományos élet legkiválóbb képviselői vettek részt. A könyvsorozat ára kötve Budapesten P 46.—, vidéken P 48.—

Történelmi fordulatokban gazdag korunk ráirányítja a figyelmet a mult eseményeire. Fokozott érdeklődésre tarthat számot

TOLNAI VILÁGTÖRTÉNELME

20 kötete, amely Ballagi Aladárnak, a kiváló történetírónak szerkesztésében jelent meg és ismerteti az emberiség történetét egészen a világháború kitéréséig. Ára félvászón kötésben Budapesten P 46.—, vidéken P 48.—

Új generáció nőtt fel azóta, hogy a világtörténelem egyik legmegrázóbb eseménysorozata lezárult. Ez a generáció már csak elbeszélésből ismeri a nagy világégés eseményeit, akik pedig mint kortársak átélték ezeket az esztendőket, azoknál természetesen nem volt meg az események helyes megítéléséhez szükséges történelmi távlat.

TOLNAI: A VILÁGHÁBORU TÖRTÉNETE

című könyvsorozatunk hű képét adja a négy vérvivataros esztendő diplomáciai és katonai eseményeinek. A 12 kötetből álló, dúsán illusztrált könyvsorozat ára díszes kötésben P 42.—

A közölt árakban a szállítási költség bennfoglaltatik. Valamennyi sorozat megrendelhető Tolnai Világlapja kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12.

XIII. évfolyam

Budapest, 1939 április 1

13. szám

20
FILLÉR

Délibáb

Színházi hetilap

Felelős szerkesztő:

BIBÓ LAJOS

Megjelenik minden szombaton

Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő. Biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, félévre 6 pengő 84 fillér, egy hónapra 1 pengő 14 fillér. Egyszeri ár — pályaudvarokon is — 20 fillér. Németországban Rm. — 20, Jugoszláviában 3.— dinár, Romániában 8 lei, Olaszországban 1 lira 40 centesimo, Franciaországban 2.— Frs.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Dohány uca 12. Telefón: 14—23—39, 14—23—50.
Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

GINA CIGNA,
a kiváló olasz opera-
énekesnő, aki nagy
sikerrel vendégszere-
pelt az Operaházban
(Vajda M. Pál felv.)

Tele gyomorral és pihent ésszel könnyű gondolatot termelni. Legközvetlenebbül talán ez az oka: ami érdekes és rendkívüli ötlet megszületik, az csaknem valamennyi Amerikát mondhatja hazájának. Most volt például Washingtonban egy gyűlés, amely a mai kor egyik legizgalmasabb kérdésében foglalt állást. A gyűlést az Egyesült-Államok nő vezetőegyhéniségei hívták egybe és azon — ki hinné? — a női egyenjogúságért folytatott küzdelem túlzásai ellen bontották ki a legújabb harci zászlót. A főlshólalók tárgyilagos őszinteséggel leszógezték: a női egyenjogúságért folytatott évtizedes küzdelem megvalósította a valamikor elképzelhetetlennek vélt nagy ábrándot és így komoly hivatástudaton ébredt nőnek ma már nem újabb jogot, hanem azt kell követelnie, hogy a nők ne éljenek vissza a szinte korlátlan egyéni lehetőségekkel.

A nőnek mint olyannak a természet félreérthetetlenül megszabta szerepét, hivatását és ezzel kapcsolatosan munkakörét. Akkor tehát, amikor a nő teljesen főlshóabadult azok alól az előítéletek alól, amelyek egyéni és társadalmi helyzetét megszabták, merőben felesleges, hogy igazi hivatásukat meghaladó területek és célok elérésére törekedjenek. Nem főlshótellenül szükéséges például, állapította meg a gyűlés, hogy nők repülerekordok javításának szenteljék minden idejüket és képességüket és az sem helyes, hogy bizonyos hölgyek, akik imádják a közszereplést, türelmetlen hangossággal követelják a nők kötelező katonai szolgalátának mielőbbi bevezetését.

Bölcs ember nem szívesen vitázik hölgygel. Ezúttal is maradjunk meg hát a szerény helyeslésnél. Sajnos, amióta hölgyeink repülógépen járnak vidéki látogatásra és hónuk alatt ott szorongatják a törvénykönyvet, azóta sok rántás odaégett és rengeteg kisgyerek orra maradt — törtületlen. Tiszteletet parancsoló teljesítmény egy új női világrekord ötezer méter magasságban, még inkább tiszteletet parancsoló jelenség a nő mint orvos, ügyvéd stb., de mindenekfőlött elismerés a nőnek mint hitvesnek és anyának.

Nincs az a sebességi rekord, amely fölérne egy mosolygó — kisbabával.

(b.—l.)

Délibáb

Bihary
József,
Zátony
Kálmán,
Makay
Margit

EZER HOLD PIPACS

Egy életerős, hetyke, tehetséges magyar Wangel Hilda dobban be a színpadra: István pusztuló dzsentribirtokára, az ezer hold búza helyett ezer holdnyi pipacsra. Kató, az okos kis, disszertációra készülő szociológusnő. Egy életerős, hetyke, tehetséges magyar Wangel Hilda dobban be a magyar drámairodalomba, aki mer vígjátékot írni bohózat nélkül, vidéki történetet érzélgős limonádé nélkül, szociális drámát, annak minden véresen őszinte valóságával, keserűen és mégis derűs kedvvel édesen és mégis kérlelhetetlenül: ez Ignác Rózsa „Ezer hold pipacs“-a, amelyet most mutatott be a Vígszínház osztatlan sikerrel és amely új, nagy magyar drámaíró-tehetséget hoz.

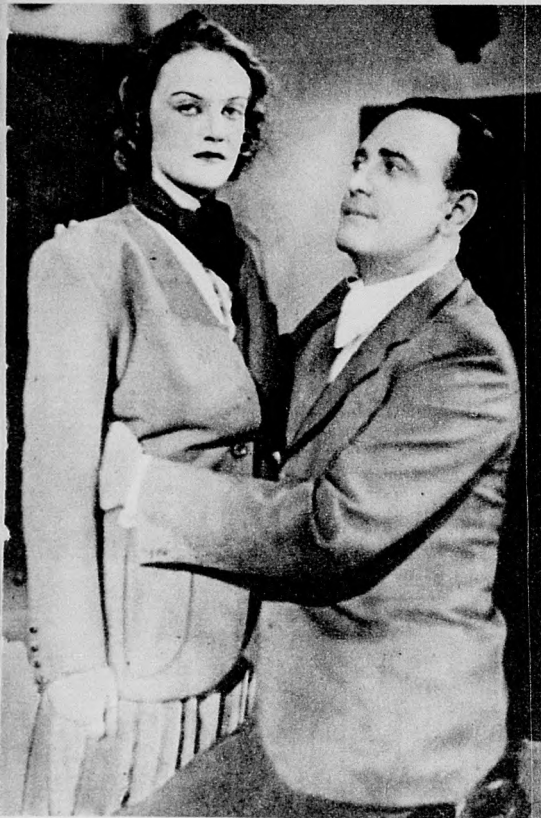
Mert hiába jelzi vígjátéknak maga a

Déliab

szerző is darabját, dráma az, komoly és céltudatos, súlyos és értékes, minden könyvedsége mellett.

De a magyar Wangel kisasszony nem Ibsen fellegekben járó alakja. Okos, józan, jó kis teremtés. Nem bolondít fel Solness építőmestereket sem mérhetetlen elefántcsonttoronyokba, sem Potemkin-épületek ingatag állványfáira. Nem megörjíteti, kijózanítani jön, amikor a tespedtségből felrázza azt a „török módra“ élő magyar Istvánt, aki rosszakaratú és homályos eredetű félrokonok hadával, szerelmi multja élő maradványaival él multat és jelent együvé s közben szinte érezzük, hogy fojtogatja vagyonát, életét, de lelkét is a körülötte felterebélyesedő gaz, amely ellen védekezni nem tud, nem akar.

Kató, a kis árva unokahúga nyílt szemmel érkezik birtokára. Meglátja a jószándékot, meglátja a tehetetlenséget és meglátja ennek legfőbb okát is — a kondás leányból házvezetőnővé lett asszonyt is, aki István asszonya. Ez a nő nem azért végzete Istvánnak, mint amiért nők végzeteivé válnak olcsó, regényes históriákban a férfiakkal. Nem. Itt a két nőben

Tolnay Klári, Ajtay Andor

két világ ütközik össze. Az egyik a föltörékvő, az úrhoz hasonulni akaró s ezzel minden hibáját elnéző, csak a meglevő, rövidlátóan és minden eszközzel összetartani akaró nő, aki megvetéssel beszél a „tavaszról”, másik a maga önérzetében biztoskezü, mégis szerény, ízig-vérig modern úrileány, aki csak „mezőgazdasági munkást” akar látni tavasz helyett és azt is egészséges, nyomormentes körülmények közt — még az általa szeretett férfi rovására is. Hilda (a házvezetőnő) talán mélyebben és tragikusabban szereti Istvánt, Kató azonban lelkesebben és tisztábban.

— Elég fiatal és bátor, hogy meg merje vetni hibáimat — mondja István, de amellet Kató mélyebben, ösztönösebben női, minden fanyar — alig érettsége mellett — habozás nélkül megy a szülő paraszt-asszony segítségére éjjel: mert „ezen az éjszakán gyermek születik” s ez az igazi oka, hogy a végén neki kell győzedelmeskednie. Valóban amaz a szerető a szeretői sors minden sötét lemondásával, emez a fiatal leendő feleség reménykedésével és tisztánlátásával. A szerzőnél nem a közönséget kielégítő happy end keresést látjuk abban, ha Kató marad ott feleségnek István kúriáján és a házvezetőnő elmegy. Ellenkezőleg. Hilda, a házvezetőnő, ott a szemünk előtt forr ki fukar, féltékeny, kíméletlen akarnokból a fájdalmas szerelem tisztítótüzeben felmagasztosuló, nemes lélekké. Ez drámai teljesítmény: a leggyakorlottabb, de a legavatottabb is. Természetes, hogy inkább ezzel válik úri-asszonnyá, mintha magát Istvánhoz feleségül kényszerítené. Ebben a jelenetben beteljesedik. Kettőjük közt eltöpreng Lenke, a szomszéd birtokos kacér felesége, aki legfeljebb a pesti aszfalton lehet „modern nő” s aki lelke mélyén a tegnapelőtt romlottságát viseli, ami aztán ellenállhatatlan komikumát is okozza. Ignác Rózsa szigorú bírálója nemének benne, de egyben annak a férfifelfogásnak is, amely ebben a nőben tudja látni a nőt.

De hála Istennek, hogy elmúlt a nőnek dr Szabó Jucis felfogása is. Kató férjhez megy, de mégis megírja a disszertációt és: István életében több kaland mégsem lesz. Kató megértése az emberi szánalomé és nem a nőstényi kis számításoké, a mult megbocsátása körül. Finom érzékkel teszi a szerző Istvánt és Katót unoka-estvérekké. Ebben a darabban nincs álérzelgőség.

S ez az, ami a kérdésfelvetés, a biztoskezü felépítés mellett a legdöbbenetesebb erejűekké a mellékalakokat teszi. Itt bizony mindenki mindenkinek ellensége. Apa, leány, gyermek kifosztani szeretnék egymást, testvér testvér ellen, egymás ellen áskálódik mindenki. Bizony sötét kép ez, ami az idilli felszín alatt fortyog s ilyen bátran talán senki sem merete eddig fellebbenteni a fátylat róla. Két öszinteségében megrázó alakokkal találkozunk: Tamással, a politikai pártot szervező szomszéd földbirtokossal, aki a felesége által megsőrétezett gyermekre azt mondja: „az a taknyos parasztkölyök az oka mindennek” és akinek a pártjába kell belépnie Istvánnak, ha disznait eladni akarja, másfelől szegény Bugával, a tolvajjal, aki

Déliabál

visszahozza a lopott holmit, ami ha nem kell, ajándékba hagyja. Kísérteties felidézése a magyar büszkeség tépett árnyékának. De ott van a fájó vád is. — Bácsi, miért nem beszél? — biztatja Kató a nyomorultat. És szegény nincstelen az úr előtt nem bír egyebet dadogni. — En nem akarok semmit. — A sok felnőtt romlás közt talán mégis a kis hatéves „tökmag” a legmegdöbbentő ártatlan szörnyűségében, nem amikor üzletet ajánl a 15 évesnek, hanem amikor egy mondatba mondja elhunyt testvérkéjéről, hogy anygalkák lettek s hogy most megint jön egy új, akit „egye meg a fene”. Itt nincs társadalmi gólyamese és kímélet. Néhol a pénz, az uralom, a föltörekvés, a marakodás komédiája, benjohnsoni erővel, néhol igaz sírás a Tiborcok felett. Őszinte, mai és végre — tehetős! Nem, ennél talán több is. Magyar.

A rendezés mindezt átérezte. Vörös Pál tiszaparti részlete az egész darab borongó hangulatát hozza. A szereplők méltón illeszkedtek be a darab nagyvonalúságába. Tolnay Klári Katója és Ajtay Istvánja mellett a legkimagaslóbb Makay Margit démoni erejű Hildája. O'Neill amerikai „Elektrá”-jára emlékeztet ugyanannyi méltósággal, de sokkal-sokkal több egészséges ösztönrel és nőiességgel. Bihari öreg kondásának a kisasszonnyá lett leányával szemben megalázkodó sunyi paraszt ellen-

szenvesen szánalmas és mégsem megtört alakú szerepében legmélyebben átérzi a szerző elgondolásait. Viszont a másik végllet Vágóné öreg szakácsnőjében eszményien kedves, női bája van. Csupa októberi napsütés habverőüstje és fazekai közt. Külön kell szólni Kőműves Bugájáról. Barlanglakó munkanélkülit játszik.

Ignác Rózsa darabja nem szóbeszéd, hanem — tett!

r. a.

Makay Margit és
Ajtay

Dán Etelka, Puskás Tibor

7

Egressy Gábor
(Bánk)

Jókainé Laborfalvy Róza
(Gertrudis)

Szentpétery
Zsigmond
(Petur bán)

**A száz év előtti
Bánk bán főszereplői**

T. Mátray Erzsébet
(Gertrudis)

**A mai díszelőadás
szereplői**

Kiss Ferenc
(Bánk bán)

Kürti József
(Petur)

1938 március 23-án adták először Pesten Katona József Bánk bánját. A Nemzeti Színház ezt a nevezetes évfordulót díszelőadással ünnepelte meg. Előadás előtt Liszt Nándor beköszöntőjét Lehotay Árpád szavalta el

bá
fi
al
ne
ele
kü
új

Es

D

Simor Erzsi, a Magyar Színház bájos művésznője rengeteget dolgozik a filmgyárban is. A kitűnő művésznő alakja és arca valóban filmre való s nemcsak szép jelen, de még szebb jövő előtt is áll. A múltkoriban Simor Erzsinek különösen nehéz napjai voltak, mert egy új darab és egy új film előkészületeivel

volt elfoglalva. Már pedig úgy a film, mint a színpad egész embert kíván. Simor Erzsinek mégis nagynehezen sikerült megoldást találni, úgyhogy próbálhatott estejefe, filmezhetett délelőtt és végül felléphetett este. Szabad ideje persze semmi sem volt, de hát tudjuk, hogy egy vérbeli színésznőt az a körül-

A Belvárosi Színház a nagysikerű „Földindulás” 50-ik előadását bankettel ünnepelte. Eszenyi Olga, Ungváry Gyuri, Vaszary Piroska, Kodolányi János, a szerző, Patkós György igazgató, Mihályffy Béla, Szende Mária, Páger Antal, Boray Lajos (Wellesz foto.)

Déliabál

mény, ha dolgozhatnak, minden szabad időért kárpótol. De mivel minden dolognak vége szokott lenni s így Simor Erzsí egy napon csak arra ébredt, hogy esoda történt. Felvirradt egy nap, amikor nem kellett sem próbálni, sem jilmezni, sem játszani. Az ismerősök megkérdezték Simor Erzsít, hogy most már mit fog csinálni, ha ez az állapot esetleg egy hétig is eltart.

Simor Erzsí a következőket mondotta:

— Mint színpadi színész nő nem volt időm színházba járni, mint filmszínész nő nem mehettem moziba. Most,

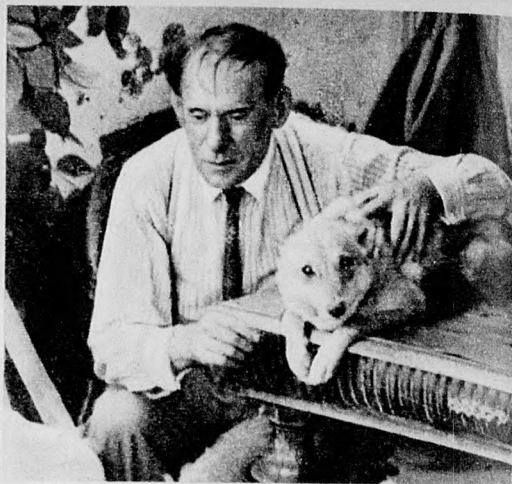

Simor Erzsí

amíg szabad időm tart, állandóan színházba és moziba járok. Elvégre színházat és mozit játszani nagy öröm, de nem kisebb öröm színházat és mozit látogatni, mint azt a sok-sok ezer néző bizonyítja.

*

Amikor ezeket a sorokat írjuk, tavasz van, legalább is — hivatalosan. A nap sugarai már enyhén tüzelnek, minden nap meghozhatja azt a ragyogó változást, amikor a természet jelfrissül, újra-éled. Lehetetlenség meghatottság nélkül gondolni most azokra a színészekre, akik különösen szerették a természetet, akik rajongói voltak a tavasznak, akik

Sugár Károly

jóbban várták az első melegítő nap-sugárt, mint bárki más. Hegedüs Gyula már ilyenkor csak a besnyői kúriáján érezte magát jól, már nem érdekelle ami szép Budapestünk, amit különben nagyon szeretett. Ilyenkor Gyula bátyáinknak csak két fontos dolog volt az életében. A színház persze mindenekefelett és aztán — Máriabesnyő.

Odry Árpád, aki soha nem használt semmiféle járóművet, ilyenkor tette meg nagy gyalogsétáit és ilyenkor barangolt a Gellérthegyen, a Hűvösvölgyben és mindazokon a helyeken, ahol már szemtől-szembe lehetett a természettel, a tavasszal. Milyen boldogság volt korán reggel felkelni Odrynak ilyenkor tavasszal, nagy gyalogséta után még gyalog bemenni Rudolf téri lakásától végig a Nagykörúton egészen a Nemzeti Szin-

Hegedüs Gyula a kertjében

Márai Sándor

húzig a próbára. Mindezt csak az tudja, aki őt igazán jól ismerle.

És Sugár Károly, aki valóban csak ilyenkor élt tavasszal és nyáron. Mert Sugár Károlynak — a színpadon kívül — a kertje volt mindene. Ő ott élt, ott lakott, ott olvasott (óriási könyvtára volt), ott tanulta szerepeit és ott gondolkodott. Az ő különös, érzékeny lelke csak a természetben és elsősorban a saját kertjében talált megnyugvást. A társaságot kerülte, a természetet — inádlta.

A tavasz ma újra visszajött, a természet három művészcsoportja, sajnos, nem jön többé soha vissza.

*

Márai Sándor, a kiváló író — apa lett. Ebből az alkalomból rengetegen kereszték fel üdvözlésekkel. El lehet mon-

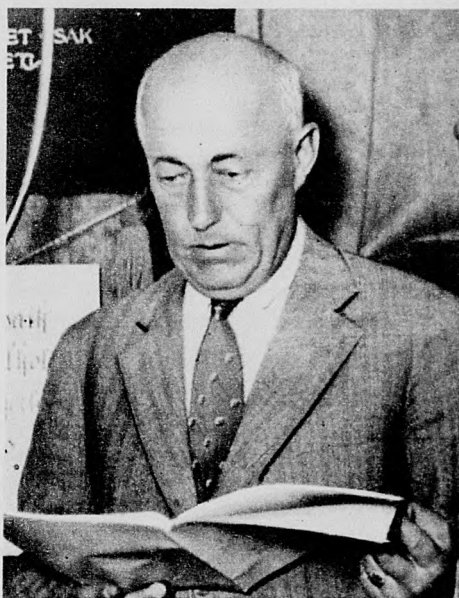

Dr Bingerth János

Déliab

dani, hogy a kiváló trónak ezúttal is nagy sikere volt — az olvasók körében. Mintahogy egy-egy újabb Márai-könyv megjelenése után elárasztják az trót üdvözléteikkel nagyszámú olvasói és tisztelői, úgy ezúttal apai minőségben is igyekezett mindenki, aki csak tehette, személyesen, levélben, sürgönyileg őt üdvözölni e nevezetes alkalommal. A legkedvesebb tartalmú levelet azonban egy pesti asszony küldte Márainak ez alkalommal. A levél szövege így szól:

— Mester! Mint tudja, rendkívüli nagy tisztelője vagyok önnek, minden könyvét és minden írását olvastam.

Odry Árpád

Amint bizonyára méltóztatik emlékezni, én még minden könyvének megjelenése alkalmából a megvásárolt példánnyal bátor voltam önt zavarni névaláírásáért. Most egy igen nagy kéréssel fordulok a Mesterhez. Nagyon szeretném a kicsikét látni s erre a legnagyobb tisztelettel engedélyt kérek.

(Név és lakcím.)

Természetesen a tisztelő kérése meghallgatásra talált.

*

Bingerth János, a Hunnia kitűnő és népszerű igazgatója a legfoglaltabb emberek egyike. Reggel hat órától éjjel 12 óráig dolgozik. Hogy aztán mikor

alszik és mikor él úgynevezett magán-életet, ez örök rejtély marad. A multkoriban egy jóbarátja látogatta meg Bingerthet.

Természetesen a műteremben talált rá. Ahol óriási munka folyt. Éppen díszletpróbák voltak, jobbanmondva egy amerikai uccarészletet állítottak fel a munkások. Elvégre, valljuk be, nem kell mindig minden „csekélységért” a szomszédba menni. Tudjuk jól, hogy az a bizonyos felhőkarcoló vagy török sikátor legtöbbször a műteremben készül. Fő, hogy a díszlet hű mása legyen az eredetinek. Most tehát éppen egy felhőkarcoló „felépítésével” voltak elfoglalva a munkások s Bingerth rendkívül élvezettel nézte a díszletezők munkáját. Majd amikor barátja odajött, külön felhívta a figyelmét arra az ötletességre, amely egy egész díszlet felállításával jár.

— De hát nem veszélyes egy ilyen felhőkarcoló mellett állni?

— Óh, egyáltalán nem — felelte Bingerth.

— És ha összedől?

— Abból sem származhatik nagyobb baj.

— Miért?

Ahogy kimondta ezt a szót a jóbarát, abban a pillanatban a felhőkarcoló díszlet megindult s úgy, ahogy van, összeomlott. Az omladékok egy része pontosan fél méterre ott feküdtek Bingerth lábainál.

— Látod, most megfelelek a kérdésedre — felelte nevetve Bingerth. — Azért nem veszélyes egy ilyen felhőkarcoló, mert vagy komolyabb célokat szolgál s akkor úgy van felépítve, hogy teljesen kizárt az összeomlása, vagy pedig, mint ezúttal is, csak modell, amikor papírmáséból van az egész. De ettől függetlenül, a Hunniának van egy láthatatlan őrangyala, aki mindig megóvja az ottan dolgozókat a veszélytől.

Tapolczay Jojo, a kedves, tehetséges színművész most Mátraházán üdül. Társaságában van Pötyike, a legkisebbik leánya. Tapolczay Jojó az utolsó időkben a rádióban is szerepelt, a művésznőt jó mikrofonhangja különösképpen alkalmassá teszi a mikrofon előtt való szereplésre. Amikor Tapolczay Jojónak illetve leányának egészségi okokból üdülést kellett keresnie, legjobban azt sajnálta, hogy

esetleg az alatt az idő alatt ha rádiószereplésren nyílt alkalma és ennek nem tehet eleget. Mindenesetre óvatos lévén, közölte címét a rádió igazgatósággal. Tapolczay Jojonak közben aztán tényleg fájó szível le kellett mondani egy rádió szerepét, mert leánya egészségi állapota nem engedte meg az üdülés megszakítását.

A kis Pötyike vigasztalta: jön egy másik szerep, talán még jobb, kiadósabb, mint ez...

A kis Pötyike szavai pedig feleslegesek voltak, mert ő igazán észlelhette azt, amit mindenki tud, hogy Tapolczay Jojonak sok-sok szerep lehet kedves és

Tapolczay Jojo

értékes, de mindenekfelett való előttte az a szerep, amit civilben, mint anya tölt be.

A kis színésznő, aki arról nevezetes, hogy sokat szeret beszélni, felkereste a színházi orvost.

— Doktor úr, már napok óta szörnyű a közérzetem. Hol a fejem fáj, hol a gyomrom émelyeg és egészen étvágytalan vagyok. Mi lehet az oka, mondja?

Az orvos tüzetesen megvizsgálta a művésznőt, aztán így válaszol.

— Nincs semmi baj, kedves, csak egy kis pihenésre volna szüksége.

— De doktor bácsi — szólt aggódva a hölgy, — nézze meg a nyelvemet is! ...

A doktor bácsi megnézte. Aztán így szólt:

— Annak is egy kis pihenésre volna szüksége...

Írta: TERSÁNSZKY J. JENŐ

Alagya Jeromos, a titkos drámaíró, éveken át járta műveivel a színházi irodák, az ügynökségek helyiségeit. Zaklatta a bírálókat a kávéházakban és magánlakásaikon.

Sajnos, hiába! Alagyanak egyetlenegy darabját sem sikerült elsózni. Csakis udvarias és persze még több goromba visszautasítást rakott zsebre szegény Alagya Jeromos, vad lázokban és veríték közepett kihletett munkáiért.

Vagyont költött el gépelési, sokszorosítási költségekre és postabélyegekre. Hasztalan, hasztalan! Egyetlenegy rongy egyfelvonásosa sem akart megakadni sem bel-, sem külföldön.

Erre Alagya, mint ez nem ritkán történik, áttért plágiumvadásznak.

Ez azt jelenti, hogy egyre-másra hajszolta a nála szerencsésebb drámaírók előadott darabjaiban azokat a részeket, alapötleteket, utalásokat és szókapcsolatokat, amik hiedelme szerint az ő régebben írt és benyújtott darabjaiból származnak.

Molesztálta Alagya a színiigazgatókat, ijesztette a színházi ügynökségeket, sőt zsarolni próbálta a szerzőket is azzal, hogy az állítólag tőle lopott darabrészek miatt fogadják őt társszerzővé.

Ebben a működésében aratott Alagya Jeromos, igenis, bizonyos halavány sikereket. A színházüzemek általában elég hajlamosak a szellemi kölcsönzésekre, meg kell hagyni. Vaktában is meg lehet rágalmozni mindig egy-egy színházi sikert, hogy az anyaga tiztől kilencven százalékáért idegenbe kacsintgattott.

Dehát Alagya Jeromos, fájdalom, még ebben a könnyebb műfajban, a plágiumvadászatban sem mutathatott fel pozitív eredményeket. Ellenben kapott néhány pofont meggyanúsított és önérzetben vakmerőbb szerzőktől, úgyszintén néhány vágást a képére párbajokban, megszámlálhatatlan piszkolódo hírlapi cikket stb., stb. Azonfölül megint egy vagyont költött perköltségekre.

Ezek a keserves kudarcok sem rántották vissza kárhözatos szenvedélyétől, a drámaírói titkos működésétől Alagya. Mint a nagy kártyások, Alagya is ment a pénze után, a befektetett munkája után.

Ez az ntolsó állomás. A menthetetlenség állomása.

*

Hát egy napon Alagya Jeromos, minden képzelme szerint, egy ragyogó témájú és káprázatos fölépítésű darabot tákolt össze.

Olyan remeknek ítélte Alagya ezt a darabot, hogy majdnem azt a biztosságát nyerte vissza, mint az első botlásánál, illetve darabjánál. Ez a műve világsikerre fogant!

Ha bárhol belekukkantott kéziratába, kótyagossá vált rögtön a saját maga megihletésétől.

Ilyen lelkiállapotban rontott rá Alagya egy színiigazgatóra művével.

A színiigazgató csőd előtt állott éppen. A három sztárja tudta tőle mindössze kicsikarni a gázsiját. Különbben lógott a villanyszámla, lakbér, szállítók számlái, színészgázsik, segédszínész-fölléptidíjak, személyzeti, díszletmunkási fizetések pénzével, a bűnvádi eljárás Karibdisze és a külföldi tanulmányutazás Scillája között az igazgató.

Mindenesetre már betelefonálta a képes és képtelen újságoknak, hogy a legközelebbi előadás csőrepedés miatt pár nap haladékot szenved.

Ekkor tört rá Alagya Jeromos a maga tündökietes darabjával a színiigazgatóra.

Hát a színiigazgató, ahogy végső szükségében működnek agyak, ezt gondolta: hátha pénzt kaphatok ettől az örültől.

Átvette tehát az igazgató az Alagya darabját és azt színelte, mintha rögtön, mohón olvasni kezdené. Dehát erről szó sem volt. A színiigazgató esze az adóhátralékán járt közben, aztán áttért pártfogoltjára, arról egy borsos ruhaszámlára, arról... mellékes!

Amikor a színiigazgató föltötötte arcát a

kéziratból, már kitűnően rászínlelte a műragyogást és így szólt:

— Ez aztán döfi! Édes Alagyuskám, ez már döfi. Kitűzzük okvetlen ezt a darabot műsorunkra.

*

Toll nem percegethi, írógép nem kattoghatja le hozzátéve sem Alagya diadalmas lekiállapotát. Annál pontosabban figyelte meg a ravasz színigazgató és azután így beszélt Alagyának:

— De néze, Alagyuskám! A mai viszonyok közt a színházi szakember véleménye nem dönti el a sikert. A közönség szeszélyes, makrancos, ezerfejű gyerek. Elejti a legjobbat és rajong a butaságért is... Szóval én egyénileg drága gyöngynek tartom a maga művét. Hanem, ha esetleg maga is beszélné a darabja előadásának költségeibe, akkor...

Egyszó mint száz, a színigazgató egy aránylag szerényebb összeget vett föl sürgösen Alagyától, a darab előzetes megmunkálási költségei címén. És hozzátéve a saját megmaradt pénzét a színigazgató, még az éjjeli gyorsvonattal kiszökött Dél-Amerikába, tanulmányútra.

Azt a kutya teremtette-teremburáját is a világnak!

*

Mi jöhetett tovább?

Alagya ezentúl már a színigazgató szakemberi díszretei után még csak el sem csüggedhetett.

Ő ne volna kiváló drámaíró? Az lehetetlen! Csak hát szerencsétlen ember! Az első színigazgató, aki elfogadja darabját, tönkretűt és földöntutóvá lesz.

Meg kell találni azonban ezzel a ragyogó darabjával most már okvetlen azt a másik színigazgatót, amely forgalomba hozza.

Alagya tehát még csak most durálta magát neki csodás műve elsőzésének igazán.

*

Sajnos, a tündöklő darab következő bírálatára így hangzott egy másik színigazgató őszinte kifejezésével:

— Nézze, Alagya úr! Én bámolni tudom magát igazán, hogy annyi év kudarcai után, meg nem únja házalni, ilyen kieszelni is nehéz, zagyva marhaságokkal, mint amilyen darabot adott ide nekem. Itt van, vigye és pusztítsa el a fészkes fenébe!

Alagya megbotránkozva, hűledezve, szé-

delegve, kétségbeesve jött el a válogatlan szavú igazgatótól rendkívüli darabjával.

Mint ilyenkor történik, a kábulat nyugtalansága és a nyugtalanság kábulata Alagya Jeromost hosszú-hosszú-hosszú sétán hajszolta végig az uccákon.

Tavaszidő volt éppen. Enyhe, bizalommal és a jövődő sejtelmének vajúdasától terhes tavaszidő.

Alagya Jeromos valahol Budán járt. Villák, kertek, rigófűtty, virágillat környezték.

Hirtelen, ellenállhatatlan kényszer sarkallta, hogy vegye elő darabját és olvassni kezdje az uccán. Csakugyan a lehetőség körébe tartoznék, hogy csapnivaló hülyeségek egyvelege?

Alagya olvasni kezdte az első felvonást.

De hát az ég szerelmére! Alagya az első soron kezdve csupa mélységes értelmet, csupa szikrázó elmésséget, csupa lendületet, érdeket feszítő feszültséget olvasott ki darabjából.

Magafeledten, szinte önkívületben, hangoosan kezdte felolvasni magának a darab pergő párbeszédeit. Játszott, szavalt, gesztikulált Alagya Jeromos, egy láthatatlan színpadra képzelte magát, egy láthatatlan közönség elé.

De mi ez?

Egyszerre csak a fölönás ellenállhatatlan hatású záró mondatára valóságos taps rezentette fel Alagyát.

Fölnézett persze rögtön.

Egy nagy villaszerű épület előtt állt éppen. Annak kitért ablakaiból bámultak rá emberfejek. Ez volt a közönsége! Innen hallotta a tapsot.

Micsoda beszéd?

Az egyik ablakból és a másikkól is, hangoosan, lelkesen, összevissza kiabáltak ezek a derék emberek Alagya felé.

— Nagyszerű... De milyen mulatságos, amit előadott... Miért nem folytatja?... Igazán ne fosszon meg bennünket szelleme sziporkáitól. Talán legokosabb volna, hogy: jöjjön körünkbe!...

— Szívesen!... Boldogan! — kiáltott föl Alagya. Aztán mingyárt az épület bejáratát kutatta.

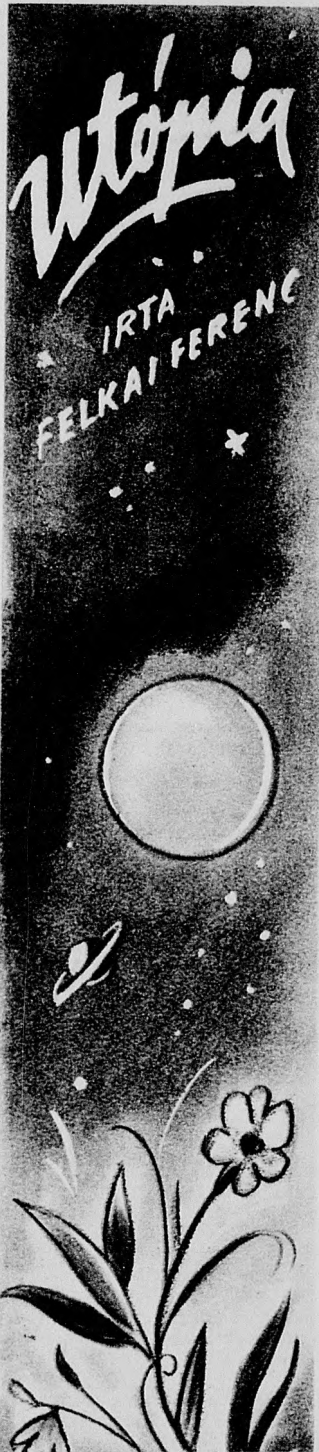
Ahán! Hatalmas tábla díszlik a bejárat két oldalán és rajta mi is áll?

„Vízgyógyintézet. Biztos gyógymódok gyöngélművéség, idült bárgyúság, ön- és közveszélyes elmezavarok esetében is...

*

Ez az!

Délibáb

Egy német tudós filmfelvétellel fedte fel a növényvilág eddig csak elméletben ismert titkait. Egy melegházban lerögzített filmfelvételőgépet állított fel és a napokon keresztül forgatott filmre felvette a virágok kibimbózásának pillanatát, a kúszónövények előretörését, kapaszkodását, küzdelmes erőlködését, gyűrűzését és fiúre került a szemérmes, lovagias virágúriak udvarlása is. Felárult a hat nap alatt tökéletesnek teremtett világ minden olyan parányi mozzanata, amelyet eddig csak a lemosolygott költők tudtak megközelíteni.

Amikor levetítették a filmet és a meghívott filmszakemberek kétszer annyit ígértek a filmért, mint amennyit egy-egy kiagyalt történetért szoktak felkínálni.

A film bejárta a világot, feltűnő sikert aratott és egészen bizonyos: nem túlozunk, ha azt állítjuk, hogy a kísérlet nem marad következmények nélkül. Holnap talán egy másik tudóst ihlet meg a film, holnapután egy másik kutatót és rövidesen ez az első, úttörő film már csak mint muzeális érték szerepel...

Az élet: érdekes, izgalmas regény folytatásokban, amely állandóan közeledik a hepiendhez, amelyről azonban csak sejtéseink vannak.

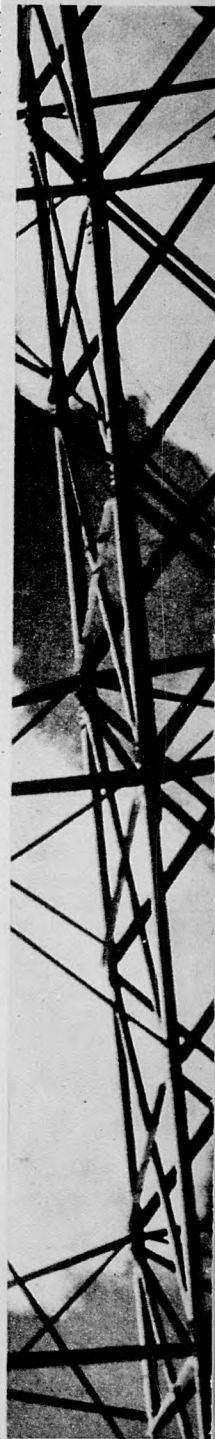
A virágfilm több mint érdekes szórakozás, több mint természeti füresaság. Kezdet, amely szélesedik. Holnap talán majd arra döbbenünk, hogy nemesak a fülünket tudjuk annyira megerősíteni egy finom készülékkel, hogy felfogjuk a szobánkban keresztül-kasul cikkázó dallamokat, hanem egy másik készülékkel szemünket is meg tudjuk annyira erősíteni, hogy látjuk is mindazt, ami közvetlen közelünkben lezajlik örök idők óta, de amelynek meglátásához gyöngék voltunk. És talán látni fogjuk a bűn és szeretet születését. Komizságunk eredőjét, okait. Indulatok és érzelmek bimbózása kerül a filmre és mi nem borzongva, hanem megkönnyebbülve vesszük majd mindezt tudomásul. A kezdetet szélesítve, holnap talán már olyan titokzatos törvényszerűségét is megismerjük életünknek, amely egy tisztultabb életbölcseletet alapoz meg.

Holnap. És holnapután talán már közelebb kerülnek hozzánk a csillagok. Nap, a Hold és a regényes elképzeléseket hevítő Mars és ezzei párhuzamosan talán annyira megerősödik a ma még alig-alig látó szemünk, hogy végre meglátjuk a magunk életének törvényszerűségeit is.

Meglátjuk azt a tisztulási folyamatot, amelyben akarva, nem akarva évezredek óta benne vagyunk és amely folyamat alatt eltéríthetetlenül végigkísér bennünket az az évszázadról évszázadra jobban kidomborodó küldetésérzet, amely most többek között a virágfilmig érkezett el.

... A virágfilmnek nincs meséje.

Nem azt vetítik elénk, amit a felületes és maradi agyak helytelenül meglátnak, hanem a valóságos, csodálatos élet bemutatásával figyelmeztet bennünket: a mi emberi drámáinkra.

Vidéki

* SZINHÁZAK *

KÖRÜL MAGYARORSZÁGON

A szegedi
Városi
Színház

A szegedi Városi Színház már az előző esztendőkhben is átvette a fővárosi zenés-színházak örökét. Az operett mostohagyerek lett a budapesti színházakban, vagy átalakult egy műfajilag meghatározhatatlan, zenével meghintett prózai darabbá, amely a bohózat, a kalandor regényesség s helyenként a vígjáték elemeiből tevődik össze. Az úgynevezett nagyoperett, amely Offenbachot idézte, s amely nálunk világhíressé vált szerzőkkel dicsekedhetett, nem kapott már az utóbbi években oly gazdag területet, mint korábban. Szeged színháza, Sziklai Jenő igazgatása alatt, felismerte a kínálkozó lehetőséget, hogy az operettet vidéken ápolja. Pillanatnyilag az a helyzet, hogy a szerzők, akik hisznek még az operettben, s tevékeny művelői is, jórészt Szegedre viszik darabjaikat. Szeged város közönsége jól járt, és más városokból is sűrűn látogatnak oda az operett hívei.

A napokban is eredeti operettet mutatott be a szegedi Városi Színház. Körössy Zoltán „Trafikos Erzsike” c. darabját, a szerző

A debreceni
Csokonai
Színház

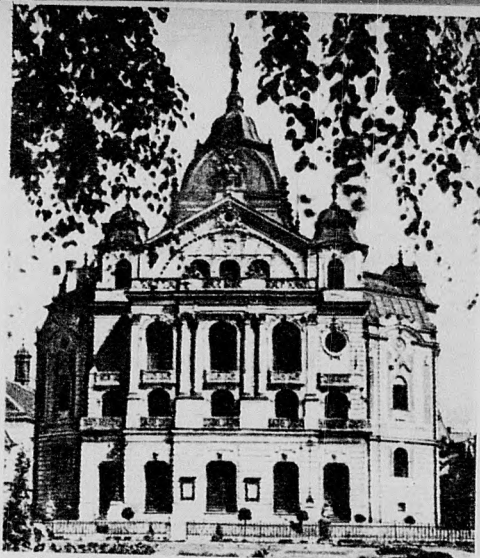
A pécsi
Nemzeti
Színház

személyes felléptével, s a közönség hálával tapsolt a jókedvű kis operettnek.

Szeged különben már a szokásos „szabadtéri” gondokkal küzd. Szokásos, mert minden esztendőben „válság” van a szabadtéri előadások körül, amelyek természetesen idejében megoldódnak, s a szabadtéri előadások évről-évre nagyobb sikerrel fejezik be az évadot. Most is bizonyára így lesz. Az idén tervezik először az „Aida” szabadtéri előadását.

A debreceni Csokonai-színház nagy hírű műtját követi műsorával az idei évadban is. Horváth igazgatónak jutott a magyar vi-

Déliabál

Városi Színház Kassán

dék talán legnehezebb közönsége, a debreceni. Ez a város sokszor nehezen melegedett fel a színház iránt, s az igazgatóknak külön gond volt minden évad. Az egyetemi város diáksága valaha a színházi világ legfőbb szereplője volt Debrecenben. Két primadonna annyit jelentett, hogy a város színházjáró közönsége és főként a diákság két pártra szakadt, s egy-egy színházi előadás sokszor nem azzal ért véget, hogy legördült a fűg-

sütés" van műsoron, — továbbá a helyi szerzők művei.

Miskolc Nemzeti Színháza Mezey Mária vendégszereplését hirdeti, a „Művészpár“ c. vigiátékban. Emellett itt is a „Havasi nap-sütés“ c. Hunyady-darab szerepel műsoron. Készül a színház egy eredeti bemutatóra is, Nádassy László és Rezes Béla „Szervusz papa“ c. zenés vigiátékára.

A pécsi Nemzeti Színház két nagy eredeti bemutatót tűzött műsorára. Március 23-án mutatta be Tolnay Andor igazgató vitéz Zitás Bertalan és Czobor Károly daljátékát, a „Toldi Miklós“-t. A címszerepben az igazgató szaporította régi sikereit. Czobor Károly, a „Hajduk hadnagya“ zeneszerzője

Lakos Klári és Jávor Pál a „Süt a nap“ kassai előadásában

Vitéz Bánky Róbert a „Hódítás“ főszerepében

göny. Háborúságok dúltak a lelkes közönség között, egy-egy kedvencük érdekében.

Azóta nagyot változott a világ, a Csokonai-színház klasszikus sorozatot hirdet, s legfőbb jelszó a közönség körében a „ketten egy jeggyel“ kedvezménye. A színház műsorán váltakozva szerepelnek klasszikus darabok, a fővárosi szerzők darabjainak a budapestivel egyidejű előadásai — ebben a pillanatban a „Bubus“ és a „Havasi nap-

Délibáb

Gállffy Mari-ka a „Tök-mag“ című darabban

Könyves-Tóth
Erzsi, v. Bánky
Róbert és
Bánky Elemér

Gállfy Mari-
ka és Bánky
Elemér az
„Urifáty” c.
darab egyik
jelenetében

Botond
Mária,
v. Bánky
Róbert
társulatá-
nak hősnője

ízig-vérig magyar muzsikát írt a darabhoz. A bemutatót a Vitézi Szék tiszteletére tartották. A darab többi szerepeit Márfi Vera, Madaras, Vass, Szógi, Bódi, Mester, Polgár, Burányi játszották.

Még egy eredeti bemutatót tervez a közeljövőre a színház. Peterdy Tóth Imre „Gellért püspök” c. történelmi színművét adják első ízben a pécsi Nemzeti Színházban.

Kassa városának színházában nemrégiben Jávor Pál szerepelt a „Süt a nap” c. Zilahy-darabban. A főszereplő Lakos Klári volt, s a nagy siker után Seregi Andor igazgató fővárosi művészek állandó vendégszerepeltetését tervezi.

Győrben Sziklai Jenő és társulata vendégszerepel tizenkét napig. Ezekre a vendégszereplésekre az igazgató budapesti művészeket is meghív, a multban Bulla Elmát,

Murati Luit és Mezey Mária-t, s felejtethetlen estéket szerez a győri közönségnek. Az egyik helyi újság így panaszodik: „Legutóbb azt kifogásoltuk, hogy csak tíz napra jött a társulat, most azt, hogy csupán két nappal toldotta meg vendégjátékát. Mert mi az a két nap nekünk, akik hónapokon keresztül sóvárogva lessük a színházi híreket.” Egyébként itt is a „Havas nap sütés” és a „Bubus” című darabok szerepelnek a műsoron.

Vitéz Bánky Róbert a Magyar Komédia Kamara Színház társulata élén járja a magyar vidéket. Az ő hivatása a legszebb, nemcsak mert szórakozást és művészetet nyújt, de kultúrát terjeszt azokban a városokban is, amelyeknek nincs állandó színháza. Hosszú heteket tölt el olyan helységekből, amelyekben napokra tervezte a vendégszereplését. S noha valamennyien „vendégszereplők”, mégis meghív időnként egy-egy ismert fővárosi színész is, így társulatának állandó vendégszereplője Könyves-Tóth Erzsi, a budapesti Nemzeti Színház tagja. A műsorán sikert aratott fővárosi darabok szerepelnek.

Írta: Babay József

I.

Rotter Bernát úr vegyeskereskedése ajándékozta a pezsgőt.

Adler úr, akinek a Münz-ház emelete alatt fényeskedett a csemegeboltja, négy skatulya „drága-datolyát” küldött. A gazdag Buricsék szállították a narancsokat, színes- és ezüstpapírba göngyölve, darabonként. Plasinka suszter úr készítette azt az egy pár cipőt, amit ilyen alkalomra évről-évre az előljáróság rendelt. Úgy hírtett, a Lebach uraság már tegnap átküldte Plaskin úrhoz a tizkoronás aranyat, régi szokás szerint. A kincses aranypénzt Elásinka úr belevarrja a cipőbélésbe és így küldi át a csodajószágot az előljárósághoz. Valóságos kis vagyon. Vajon ki fogja elnyerni? Kegyetlenül meg is kellett dolgozni érte, no nem is csoda, Datolya, narancs, pezsgő, tizkoronás arannyal bélelt új cipő — ha fősvényesen számítjuk is, közel húsz forint békeérték! Hát még a dícsőség! Hónapokig kalpagemelő becsülete van annak, aki meg tudja mászni a májusfát és elzszakmányolja a drágaságokat.

Esteledett. Április utolsó napja volt. Az érett-tavasból kékesbarna alkonyat küldte színeit a csillagok felé, lassan-lassan tűntek el a házak és tetők élvonalai, a kémények beleolyadtak a setétedésbe, csak a májusfa karesú, gyerekderékvékony, gyönyörű, sudár törzse villogott a tekintet felé, akár egy roppant felkiáltójel. Micsoda emeletnyi fa volt. Délben hozták a somogyszöbi erdőről, tengelyen. Egész törzséről lehántották a héját, csupán a tetőn hagytak kevéske lombot, mert hisz a pezsgőt, cipőt, édességeket fel kell kötnöni a gyerekágak töveire. A maradék, tetőlomboeska túlnőtt a Münz-ház emeletén. No, aki ezt a hámolt kergű, nyers-húsú s éppen ezért tükörsima fát meg tudja mászni, kétségkívül megérdemli a városi ünneplők ajándékait. A cipőt, amit Plasinka úr remekelt, elhordhatja akár jövő májusig. Az édességekből bőségesen ehet két család is, tizkoronás arany meg olyan kincs, amiből — ha szegényebb gyerek lesz a nyertes — élhet a családcska akár fertály hónapon át...

Amikor a Gráblik-ház kéményére felült

Délibáb

a hold, egyszeribe villogni kezdtek az ezüstpapirosba csomagolt narancsok is. Olyanok voltak, mint májusfára hullott gyerekesillagok. Últünk az artézii-árok fahídján, bámultuk a szótlan az égbe magasodó ígérget és gyermekszívünkben édes izgalom reszketett, vajjon melyikünk fogja megmászni?

Gundy Ferkó ült mellettem. Tömzsi, koravaskarú, bibigyors lábú kispogány, széleske képén nagy, lobbanó indulat. Híres kerétmászó volt.

Radetzky Jóska se igen hadartatta a dadogó számalját, ő is csak bámult fel a fára, képzeletben már oldozgatta a narancsokat és nagyokat nyelt inye indulatján, am kor a datolyákra került a sor.

— Te, Jóska — súgta neki Höréc Csana, a Kissíp ucca legnagyobb verekedője, mert mind a ketten szeplősek voltak s így érzelmeiket is rokonság fűzte össze, — ha megmászod te is, én is, feleznünk.

— Jó, jó, Csana, de a tizkoronás aranyat, akit Lebach uraság küldött a cipőbe, nem lehet kettészelni.

— Tied lesz az arany, az enyim a cipő, úgy se tud a mama venni.

En is arról ábrándoztam, hogy Plasinka úr lábbelléremeke a bokáim közé fűződik, átbálgatok bennök Baresra, a Kuti Katalin nénémhez s a Drávaparton töltöm a nagyvakációt.

Perecz Sanyi egyszerre csak felkiáltott: — Jaajaj, de széép!

Meghabonázva csodáltuk, amíg csak el nem ütötte a barátok tornya a kilencet. Ekkorra már megcsendesedett a kisváros, kihűnytak a házablakok s indultunk haza. Korán kell feködni, mert holnap május elseje... Korán is ébredünk.

Egyedül Tobak Kari, a selyemgubóbevéltő fia maradt a hidon. Szinte látni lehetett, hogy fekete, nagyitűzi szeméből egész a májusfáig sugaraznak tekintetszállai, befonják a pezsgőt, a szalagokat, a cipőt, az édességeket s nagy nyugalom alszik sovány, hosszúkás képén. Titkolta ugyan, de azért tudtuk, hogy két hét óta mást se csinál, mint Atádtól Lábodig szüntelen a sürgönypóznákat mássza meztőláb... Gyakorolja magát. No hiszen érthető. Tizenketten van-

nak testvérek... A selyembubóbeváltás csak nyári jövedelem. Csodák csodája, hogy a tíz esztendője télen-nyáron lüszterkabátot viselő Tóbak György bátyó el tudja tartani ezt a tucatos családot...

Szine Bandi, a közjegyző úr fia hátraszólt Tobaknak:

— No, Kari, maradsz még?

Kari nem válaszolt. Csak ránézett a közjegyzőgyerekre, barna bőrnadrágjára és sőhajtót. Ezt a bőrnadrágot szívből irigyelte. Pompás ruhadarab — mászás mesterségnél. Nem esúszik. Szinte megtartja a testet akármilyen síkos fadereken. És arra gondolt, ha holnap délelőtt ő nyeri meg a májusfamászást, becsereéli a cipőt a szabónál bőrnadrágra. A tizkoronás Lebach-aranyból ugyan vásárolhatna talán kettőt is, de a pénz igen elkélne a májusi negyed árendájára. Nem tud az öreg lakkbért fizetni s Konez úr, a háztulajdonos nem éppen madárszívet dobogtat az aranyláncos mellényke alatt...

Szine Bandi, a városka másik híres famászója felkapaszkodott a Pestről ajándékozott „Buffalo Bill” biciklire és elporzott az emeletes közjegyzőház irányában.

II.

Másnap reggel már hajnalesipogáskor ébren volt a város. Hozzánk a csúsesősejű Gerzson Akos kopogott be, ez a helységsegénye, aki

> 20 <

sohasem tudott aludni s így néhány fillérért vállalta a korai keltéseket.

— Május egy van, ébredjenek! — kiáltotta házról-házra járva s az ucca ébredt is szívesen.

Mindenki ünnepibe öltözött.

És még el sem harangozták a reggeli ötöt, künn tarkállott már az egész lakosság: népesség, katonaság és finánság a Präterkert nemrég bomlott gyereklombjai alatt. A Forró vendéglősök asztalokat állítottak fel: tea, forralboroska, harapnivaló dűskálódott a tarka terítőkön a mézeskalácsosok és csecsebecsések pultot vontak a falusi nagy tisztaszegélyen.

Vigadt a nép, ujjongott a zene s amikor kibukott teljes korongjával a nap és felült mosollyal a henészi pogánydomb tetejére, táncra kerekedett a fiatalság.

Igy tartott a májusünnep reggel fél kilencig. Ekkor behullámozott a nép a virágos misére, amelyen a tavasz édes Jézus-örömről prédikált Pater Vikárius, avagy népi nyelven: ékesen fennszóló Zsemlye iőtisztelendő úr.

Mi apróbbak és közepesek már evangéliumkor kisurrandoztunk a májusfa köré s vártuk a nagy küzdelem kezdetének pillanatát. Végre fél tíz órára kihordták a szépen font szalmaszékéket a Rotter-vegyeskereskedés ablakai alá, a patikusék négy fotelt küldtek ki — igaz, huzattal együtt — s helyet foglaltak a templomból érkező urak és nagyságok. Tallián főszolgabíró úrék, a főjegyzőék, báró Bors Engelbert nyugalmazott tábornok úr, a tűzoltóparancsnok szók is, akik összeadták a májusfa ajándékait. Széles nádszékben szundított a szikkadt Lebach uraság, én hosszan figyeltem s láttam, ha a trottyos-zenekar indulóra fel-felriad, sugdos valamit Petyka Ferdinánd polgári iskolai igazgató úr és Kárpáti tanár úr fülebe s riadt, gerendaszöggre hasonlatos középujjával mutogatja a májusfalomboeska baloldalára kötözött narancsot.

A tér megtelt.

Együtt volt a város.

Percent Alajos kék- és kanavászosmester intett a karmesteri pálcával s az iparoskört dalegylet dalárdája énekelni kezdte:

Ó, Tihanynak riadó leánya,

Szállj ki szent hegyed mögül.

Hosszú sorban állottunk, bajnokok, de kiki előbb alapos vizsgálatnak vététt alá. A szeplős Radetzky Józsit — ahogy ma mondanák — diszkvalifikálta a zsűri... Mert csirizzel kente be a talpait...

— Svindlítani tiltatik — harsogta a kétszer szakállas Dombi bíró (az egész képét szakáll borította), — mert aki svindlízik, nem indíttatik!

A tömzsi Gundy Ferkó indult elsőnek. Kis, görbe lábai veresedő erőlködéssel ölelték a májusfa síkos testét. Ugy ereszmagasságig mászott, de tovább nem bírta. Lesiklott.

Nem gyűsz le, te akasztófára való

Délibáb

fillérért
— kiál-
tredt is

eli ötöt,
g: nép-
äterkert
A Forró
ea, for-
lott a
csese-
ty tisz-

amikor
s felült
tetejére,

l kilen-
virágos
-örömé-
y népi
főtiszte-

evangé-
köré s
pillana-
szépen
eskeres-
y fotelt
s helyet
a nagy-
a fő-
ugalma-
s azok
ndekait.
szikkadt
n s lát-
fel-fel-
nd pol-
anár úr
sonlatos
mboska

ester in-
aroköri

de kiki
alá. A
a mon-
. Mert

étszer-
ét sza-
k, nem

nek.
ödéssel
eresz-
birta.

báb

Nagyapa jól
sejtette, a
nadrág oda
volt

Utána én következtem. Azt hiszem, győz-
tem volna, ha Kossuth-szakállas nagyapám
elő nem tör az előljárásági tekintélycsapat-
ból.

— Nem gyűsz le, akasztófáraláló! — har-
sogta és elmaradhatatlan kampósbotját
suhogtatta a levegőben, — hát erre kell
neked a matrógalléros úriruha? Mi?

Igaza volt. Hűsvétra kaptam ezt a csoda-
kék öltönyt, szalagos sapkával együtt.
Nagyapa jól sejtette: a nadrágnak vége volt...
A májusfa nyírka két fehér, de legalább szá-
bályos lovaglófoltot hagyott a nadrágomon.

Hét kisember indult, hiába...

Csendes sírdogálásomból óriási taps riasz-
tott fel. Ránézek a májusfára, Uramisten, ott
feketedik a tetejében a bőrnadrágos Szine
Bandi, a közjegyző fia. Már dobálja is a kin-
cseket. Nagy huppanással pottyan le a ho-
mokba a pezsgő s utána öt darab narancs.
Ezeket követik a datolyás skatulyák. Most
repül a cipő.

— Jaj nekem, jaj nekem — nyögi mellet-
tem Tobak úr, a tizenkétgyermekes selyem-
gubóbevéltő, — hiába indul már szegény
Kari fiam, ott a tizes aranykorona a cipőben.

De Kari fiam azért indult. Még csattogott
a taps, amikor már kapaszkodni kezdett. A
nép elcsendesedett. Micsoda macskagyorsan
mászott ez a vékonydongás szegény gye-
rek, nyilegyenesen, mindig kelet felé tartva
a teste súlyát. Hosszú karja fel-felnyúlt,
emelt magán s mikor a bikamellű Kuglosits
Lajos elkiáltotta magát a Hendelék háztete-
jén:

— Eljön! Főlért! Szódd, Kari, ami van!

— Tobak Kari csakugyan elérte a fatetőt.

— Szegény magzatom! — susogta az öreg
Tobak, — jába, mindenütt az úri gyerek jön
elsőnek.

Egyetlen narancs volt csak a fán.

De Tobak Kari nem nyúlt hozzá.

Letépett elébb egy kisleveles tetőágot s
azt dobta le...

Déliabáb

A népsűrűből moraj kelt, csendes moraj,
akár békés felleg bensejéből a dörgés, amely
se villámot, se jeget nem cipel.

Lám, a szegény Tobak-gyerek nem feled-
kezett meg arról, hogy egy ágacska az Idve-
zítő Anyjának oltárát illeti...

Hullott a kis ág, csendesen, megfeszültek
levélkeszárnyai. Péter Vikárius a fa alá sie-
tett, fölemelte, leporolta és keresztet ve-
tett rá.

Tobak Kari pihent kevéskét s aztán le-
oldotta az árva narancsot. Ledobta.

Ekkor kezdett tapsolni Lebach Kornél
uraság. Utána a többiek. A háztetőkön gub-
basztók Kuglosits vezényszavára éljenbe
csaptak. Zengett a tér, zúgott a nép, a da-
lárdá újból kezdte:

Ó, Tihanyrak riadó leánya,

Szállj ki szent hegyed mögül.

Egyszerre vékony, üvöltéses kiáltás hal-
latszott a májusfa mellől. Tobak bácsi, a
selyemgubós hallatta ezt az artikulatlan
hangot.

— Mi történt? Mi a fene lötte ezt a
gubóst? Nimi ugrál. Bolond lött? Hé, Tobak!

Csak Lebach Kornél, az uraság nevetett...

Ebben az évben ugyanis másként intézke-
dett. Kívánságára nem a cipőbe varrták a
tízkoronás aranyat, hanem az egyik narancs
belébe rejtette Adler úr... Az uraság pa-
rancsa szerint.

A városkában pillanatok alatt szétterjedt
a hír.

Porc Zsuzsánna néne odahajolt anyámhoz
és ezt mondta:

— Lássá, egyetlenöm, a Szüzanya csodát
tött... A gubógyerek nem feledkezett meg
a májuságról, ü se juttatta az aranypénzt a
Szine-fiúnak... Lássá, lősz most már árenda
a sokgyerökös selömgubóséknak...

És lehajtott fejjel indult a templomba...

S a májusdél előtt édes ragyogással on-
totta fényét minden májusok mosolygó fáira.

Csüörtől

A KÖSZINHAZIG

A magyar színészet a szó szoros értelmében a semmiből nőtt. Nagy időbe telt, amíg a ripacs komédiássá ért. Az úttörő teátristák — Kelemen László és jogásztársai — legfeljebb, ha messziről láttak néhány német előadást a Rondellában, de arról a sok minden egyébről, ami a színészethez tartozik, halvány fogalmuk sem volt. Amikor összeverődtek, lelkesedéssel kívül semmit sem hoztak magukkal, a mesterségbeli részt úgy kellett kitalálni, a lámpagyújtástól a fevonásvégi görögtűzig.

Pesten még csak ment valahogy ez a kitalálódni, mert jórészt tanult ifjakból állt a társulat. Gyakran megfordultak itt hírneves bécsi vendégek, azoktól a mieink sok mindent elleshettek. Később a pompás új német színház gazdag díszítésű színpadai megmutatták, milyennek kell lenni a keretnek. A Pesten élő írók azonnal felkarolták a magyar színművészetet és egymással versenyezve tanígtatták a fiatal aktorokat. A kritikusok is, élükön Vörösmarthy Mihállyal és Bajza Józseffel, a legnagyobb szeretettel vezegtették az erőtlen csemetét és valóságos jellemtanulmányokkal segítették öntudatra azt, ami addig legfeljebb ösztönös volt.

A pesti színész tehát valahogy előbbre jutott a rögös pályán, de ki pártfogolta Isten legárvább madarát, a vidéki teátristát?! Mert tudnivaló, hogy tüstént a kezdetén országsszerte megindult a vándorszíniészkedés. Igen ám, de az ekhós szekérre csak elvéve kapaszkodott fel tanultabb nemes úrri, a többi a jó ég tudja miféle szerzet volt. A vidéki vándorkomédiás azelőtt soha színházat nem látott, soha könyvet nem olvasott, sejtelve sem volt róla, hogy mi fán terem a színdarab, miféle csodabogár a szerep, halvány fogalma sem lehetett a jellemről, amelyet ábrázolnia kellett, főként pedig — nem tudott tisztességesen magyarul. Mint a száraz levelet, úgy seperte

őket egyúv a szél az ország minden részéből: egy-egy tíztagú társulatban tehát tízféle kietéssel beszéltek az aktorok, a legtöbbje vaskosan, minden árnyalás nélkül, mintha a kocsmában handabandázna. Igazgatóik, egyúttal tanítóik és rendezőik, kivált a legelejen jó maguk is époly műveletlenek voltak, azoktól ugyan kiki tehetett kedve szerint.

És mégis: ebből a műveletlen, sokszor korhely vándorszíniész-táborból kerültek ki később az országos hírre verődött színészek. Innen táplálkoztak a nagyobb vidéki együttesek, a székesfehérvári, miskolci, kassai színpadok, amelyek azután a fővárosnak adták át erőik legjavát.

Ki nevelte őket a vidéken, ahol abban az időben ritka volt az újság? Bizony nem más, mint a — professzorok. A kis városkában ott lobogtak-lelkesedtek az irodalom és költészet tanárai, csupa buzgó művelője és pallérozója a magyar nyelvnek, a legtöbbje rajongója a magyar színművészetnek. Ezek a kitünő férfiak kinyitották a szemét, szeretettel oktatták a tehetséget mutatókat, de ha kellett, nádpálcával estek neki a színészetet kicsüfolóknak. Senki sem kérte fel őket, hogy bírálatot írjanak a városkákba tévedt társulatokról, senki sem fizette a munkájukat, mégis — tessék csak megnézni a „Honművész”-t — hűségesen beszámoltak mindenről, felhívta a figyelmet az érdemesre és lekergetve a színpadról azokat, akik nem odavalók. Hogy milyen kis részletre terjedt ki „kertészkedő figyelmök”, jellemző az a néhány sor, amelyet Kántornéról találtam, aki pedig akkor már országos hírvű volt.

„Kántorné tanúlja meg, írta egy ref. (referens, ahogy önmagukat nevezték), hogy nem a királytól jön, hanem a királytól és nem a királynéhon megy, hanem a királynéhoz.”

Írtak ennél jóval mérgesebbet is. Így Balassagyarmatról a következő bírálatot találtam egy száz év előtti Honművészből.

„Múlt hó közepén kis városunkban is megfordult Hevessy vezérlete alatt egy színésztársaság, ha annak akarunk nevezni egy mindennemű emberből összeállt csoportot. Minden honfi kebelében bizonynal édes öröm buzog, ha a művészetet tőkély felé haladni látja; ellenben utálat lepi el azok iránt, akik ámbár minden színpad elmozdítása kötelességük, a művészetet szent nevét alacsony chimérává törpítik le. S ha többet nem, ennyit bizonynal lehet mondani Hevessy úr társaságának tagjairól. Az anyanyelv nemtudása, hibás kiejtése, a szavalás egyszer

Bajza József

Déliláb

Chat Noir

*Chat Noir
kölnivíz most már
1 pengő
arban is*

Útra, sporthoz és vikendre

Délibáb

> 23 <

kiálthatatlan egyhangúsága, másszor túlságba törése, szóval minden, amit tőlük látunk és hallottunk, igényt adának arra, hogy őket kiki nem Thália szenteltjeinek, hanem üldöző, kínzó démonainak tartsa. A Hevessy- és Szigetvári-párt kivéve, kik a rosszasság és a középszerűség között hajszálon lebegnek, a többinek arról, ami a színművészethez tartozik, fogalma sincs. Mimica, chironomia, szerepfelfogás stb. ismeretlenebbek előttünk a kínai mandarinoknál. Az általok adott műdarabokról szólni nem lehet, színi öltönyeik botrányra adnak alkalmat, díszítményeik rutitmányoknak mondhatók. S ők még részvétlenségről panaszkodtak! Holott visszaéltek a jóssággal is, amellyel irántok nem érdemökért (mert ez nincs), hanem szánakozásból viseltektek."

Egy másik tudósítás Abonyban kelt. „Az itteni közönséget — írja ref. — jelenleg Keszi társasága mulattatja. Az ilyen vándor nép valóban hálára kötelezettnek érezheti magát a kis városka közönsége

Kántorné

iránt, minő pl. a különben igazán művelt abonyi is. Ez, műhelyt a társulat egy-két tagja néhány sort a sugó jótékony működése nélkül elmondani tud, azonnal jószívvvel művésznek teszi meg. Az abonyi közönség kedvence művészei Kesziné és Deési. A sors nem akará, hogy ref. lelkének azon éledet jusson, hogy elsőt mint Aspáziát, Grizeldiszt, Párizsi naplopót, másodikikat mint Percivalt bámulhassa, azonban az elmulasztottakért teljes kárpótlást remélt szeptember 26-án, amikor a „Korona és vérpad” avagy az „Alomital” (rettenetes) szomorújáték 6. mond hat felvonásban adaték. Nos! A függöny nagy ügyvel-bajjal felrúncigálték és VIII. Henrik előlépve jelenté, hogy helyszüke miatt a darab hat szakaszban fog adatni. Ugyan úgy-e, kedves VIII. Henrik úr? S azt csak éppen most, a játék (rectius comédia) kezdetén lehetett észrevenni, hogy a parányi színpad minden nagyszerű darab adatására szűk? S ugyan mondja meg, kérem, mit segít a darabnak hat szakaszra osztása? Mert mi nem tudjuk. De lássuk az eladást! Keszi (ref. csak később tudá meg, hogy VIII. Henriket így hívják) a királyt méltósággal adá, ha ugyan kalapjának szünetlen fejn tartását annak vesszük. Szerepe

Vörösmarty Mihály

betanulásával, amint látszék, nem nagyon vesztegeté idejét. Hogy a színész (mert csakugyan annak tartja magát) ily készületlenül lépjen egy valóban fényes közönség elébe, ahhoz kelletlenül vastagabb arcból kívántatik. Deési csendes, jámbor Ethelwood (Kesziné szerint Ecziivud) vala, kit még Katalin szerelme sem tudta egyhangúságából kiemelni. Ő beszédét oly egyhangú és néha nevetésre ingerlő hangon mondá el, például, amikor álomitalt vett és Katalint így biztatta: ne ijedj meg, Kati! hogy benne inkább egy népéhez szóló hitszónokot vélt ref. látni, mint a szerelmes angol páirt, dirhami herceget. Keszinének (Howard Katalin) szerepe a magasan fénylő hold, aminek ő csak sugarait látja, de magát közérző képzelni lelki ereje nincs, ő alól van a középszerűsége és ugyan kicsoda lélekkel mer oly szerepeket vállalni, mikben különböző érzéseket kellene festeni? Azonban egy mégis volt, aki kötelességeinek a szó teljes értelmében megfelelt: s ez a sugó volt. Referensnek ezen egyének feletti közleményét senki se vegye bírálatnak: alul vannak ezek azon. Ref. csak felizgatni akarja bennük a becsületérzését, lelépni arról a pályáról, amelynek ők gyalázatai, amely nekik koszorút nem terem s elhítenni velök, hogy kétkézi munka után jóllakni jobb, mint aranyos cifraságok alatt koplalni."

De nem kell gondolni, hogy a lelkes bírálok csak a rossz színészek osztogatták a pálcát, néhanapján kikapott a közönség is. Ez a tudósítás is a Honművészen jelent meg, de a helynevet elhalgatom, nehogy a késői utódok restelkedjenek nagyapák miatt.

„A társaságnak egész érdeme szereptudásban állván — írta ref., — előadásairól bírálatot írni hálátlan munka lenne; de közlő külföldben is megvallja, hogy azon bodor füstgomolyagon keresztül, amelyet bizonyos uracsok keményen ezüstölt vaskos tajtékpipából szilajul eregettek, nem vehette ki elég híven azon előadásokat, amelyeket ugyanezen füstös körülmények miatt finomabb eszméletű közönségünk gyéren látogatott. A pipafüst szaga nem válik rózsaszállattá, ha veres cserépa- vagy tajtékpipából párolog is elé."

Igazság, amelyet ref.-től a késő utókor sem tud elvitatni.

Urai Dezső

Déliabál

Tavaszi kerékpártúra.
Ann Sayers és Lynne Carver
a Metro új csillagai

Peregé a Film

Hollywoodban

a legkülönbözőbb indokokkal gyűlnek össze a világ minden tájáról az emberek, hogy valamiképpen érvényesülési teret kapjanak a filmgyárak műtermében. Ezek az „extrák”, akik nem csupán egyszerűen „filmsztár akak lenni” kiáltással ostromolják a gyárakat, de hivatkozni is tudnak valamire, ritka képességükre, vagy csodálatos testi tulajdonságra, merészségükre, artístatudományukra, s ennél fogva több lehetőségük nyílik arra, hogy egy film szereplői közé bejuszanak, ha képességeiknek megfelelő témakörből vették a film meséjét, vagy akár csak egy-két jelenetét is.

Emlékezünk még arra, hogy két évvel ez előtt az egyik revűfilm pompás kis mellékjelenete volt egy horkoló ember, aki tudományossá tett alapon magyarázza el a horkolás magas „művészetét”. Ilyen extra volt horkoló bácsi is, akit rögtön szerződtettek, amint egy megfelelő témánál elhelyezhettek

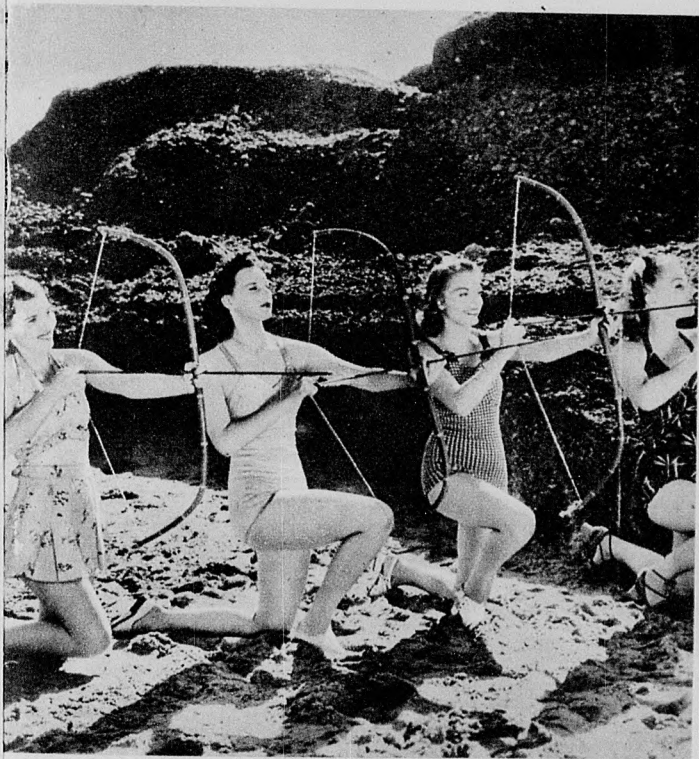
az ő „művészetéről” is néhány filmkockát. Szinte természetes, hogy Hollywoodot ilyen körülmények között szinte megrohanják az — ikrek. A filmgyárak ezidőszerint csak Hollywoodban 214 ikerpárt tartanak nyilván, akik kitaratóan várják a nagy lehetőséget, hogy sor kerüljön rájuk. Van-e értelme? Ugylátszik, van! Minden esztendőben „kiugrik” egy-egy ikerpár, hosszabb-rövidebb ideig tündökölnek, hogy aztán visszamerüljenek az ismeretlenség homályába. De az alatt az egy-két év alatt, amíg tündöklésük tart, esetleg elláthatják magukat egész életükre a vágyott dollárokkal.

Talán egyetlen kivétel volt *Gloria és Barbara Brewster* feltűnése a hollywoodi filmvilágban. Talán szerencsésen fogták meg a dolgot, amikor a *Fox*-gyárnál jelentkeztek, de tény, hogy a gyár már harmadik filmet gyártja a közreműködésükkel. Hozzánk a nyár elején kerül el az első filmjük.

Hollywoodi görlök egy farmer filmben

Nyílazóverseny a tengerparton

HEDDY LAMARR
a medence szélén

Délibáb

TESSÉK KIÁBRÁNDULNI

a
la
fil
al
re
d
ü
d
n
li
s
k
e

Joan Crawford a magnézium fellobbanásakor jött rá, hogy fényképezik. Vaesoraasztalnál ült Hollywood legelőkelőbb éttermében. Most éppen tiltakozását kiáltja a fényképész felé

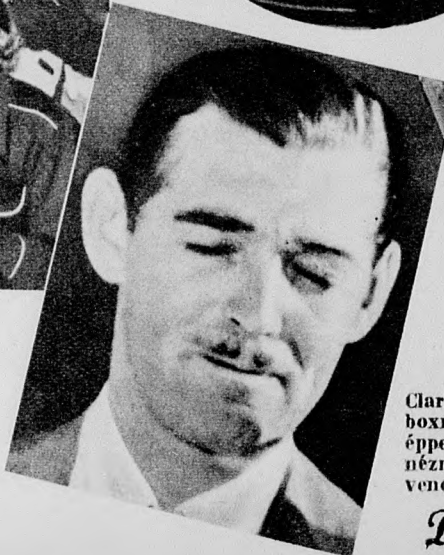

Robert Taylor és felesége, Barbara Stanwyck a divatos strand éttermében ültek. A fényképész megkérdezte: „Szabad egy felvételt?” Barbara a férjére mutat: „Csak őt!” Bob Taylor unja az egészet. De ebben a pillanatban már kattann a gép

A világ filmközönsége a sztárokat mindig legtökéletesebb megvilágításban, a legelőnyösebb beállításban ismeri. A hollywoodi fotóriporter, akinek képeit megszereztük, a sztárokat észrevétlen kapta le, olyankor, amikor nem is sejtették, hogy fényképezik őket. A riportsorozat miatt a filmszínésznők és filmszínészek eleinte haragudtak, de később megbocsátottak az ügyes fényképészeknek.

A szép Ginger Rogers a mikrofon előtt énekel, nem is sejtí, hogy fényképezik

Clark Gable egy boxmérkőzésen éppen nem bírja nézni, hogy kedvenceét kiütik

Dolor
magá
tudná

hogyan

Danielle
„legsze
filmszín
a képpel
sem nye
ve

Dolores del Rio koncerten ül, teljesen átadja magát a zene élvezetének. Nem tenné, ha tudná, hogy így nem a legelőnyösebb az arca

Anita Louise az egyik legszebb hollywoodi lány. De nem ebben a pillanatban, amikor túri, hogy megkoszorúzzák

A szép Ginger Rogers a mikrofonon ott énekel, a is sejt, y fényké-

Danielle Darrieux, a „legszebb francia filmszínésznő“ ezzel a képpel semmiesetre sem nyerne szépségversenyt

Margaret Sullavan egyik érdekes pillanata

Déliabáb

Világhírű

Az egyre fejlődő angol filmgyártás legújabb sikerét egy híres régi filmszínész visszatérésének köszönheti. Hollywood és London „néma” korszakának legnépszerűbb férfinője, Clive Brook most egymásután két nagy angol film főszerepét játszotta el. A „Ware-est” című filmjének a múlt hónap végén volt a londoni bemutatója és a film már Amerikában is nagy siker.

Hollywood a legutóbbi időben két olasz filmsztárt hódított el. Az egyik a szép szőke Isa Miranda, aki már több amerikai filmben szerepelt, a másik: Carla Sveva, aki a jövő hónapban utazik Amerikába.

Harold Lloyd, aki Chaplin után Amerika legnépszerűbb komikusa volt,

most követi Chaplin példáját: saját vállalkozásában készíti el legközelebbi filmjét, amelynek szövegét ő írta. A rendező, ép úgy, mint a főszereplő: Harold Lloyd.

A Twentieth Century-Fox is új sztárt mutat. A neve: Arlene Wheelan, tizenhét és fél éves. A befentesek szerint „tehetsége túlszárnyalja a szépségét.”

Turay Ida első nagy nemzetközi filmje a közeljövőben kerül Berlinben bemutatásra. A film címe: „Unter Heissem Himmel”. A filmet Gustav Ucicky rendezte, férfi főszereplő: Hans Albers és Adolf Gondrell.

A United Artists filmgyár legközelebbi filmjének címe: Captain Fury. A főszerepeket June Lang, Victor McLaglen és Brian Aherne játsszák. Érdekessége a filmnek, hogy a „néma korszak” egykori ismert sztárja, Betty Blythe játssza az egyik főszerepet.

David O. Zelenick, Holly-

Délibáb

wood
valla
filmh
címe
száza
katas
eleve
óceán
Ame
hegy
sülly
ben e
ben h
köny
valla
legte
jét, A
zódte
tanul
köny
kezd

A
zációp

és Ne
közös
hírű é
időben
linben,
pesten.

Joan
szőkéb
hűtlen
Legköz
paróká
film cí
Bennet
kete h

Dél

lin pél-
lkozásá-
őzelebbi
szövegét
ép úgy,
Harold

tury-Fox
A neve:
nehét és
esek sze-
árnyalja

wood legmerészebb film-
vállalkozója újra óriás-
filmbe fogott. Új filmjének
címe: „Titanic” és az év-
század legnagyobb hajó-
katasztrófáját fogja meg-
eleveníteni. A hatalmas
óceánjáró első útjára indult
Amerika felé, amikor jég-
hegybe ütközött és el-
süllyedt. A tömegjelenetek-
ben és gyönyörű felvételek-
ben bővelkedő film forgató-
könyve már elkészült. A
vállalkozó Amerika egyik
legtehetségesebb rendező-
jét, Alfred Hitchcockot szer-
ződtette. A rendező most
tanulmányozza a forgató-
könyvet és nemsokára meg-
kezdí a szereposztást.

*
A Metro húsvéti szen-
zációja Jeanette MacDonald

nagy né-
a közel-
berlinben
m címe:
immell”.
Ucicky
szereplő:
ft Gond-

filmgyár
k címe:
főszere-
Victor
Aherne
e a film-
szorszak”
a, Betty
gyik fő-

, Holly-
ibáb

és Nelson Eddy legújabb
közös filmje lesz. A világ-
hírű énekespár új filmje egy-
időben kerül bemutatásra Ber-
linben, Rómában és Buda-
pesten.

*
Joan Bennett, a leg-
szőkőbb amerikai filmsztár
hűtlen lett a szűkeségéhez.
Legközelebbi filmjét fekete
parókával játssza végig. A
film címe: A vasárcos férfi.
Bennett annyira tetszik feke-
te hajjal, hogy a ben-

Délibáb

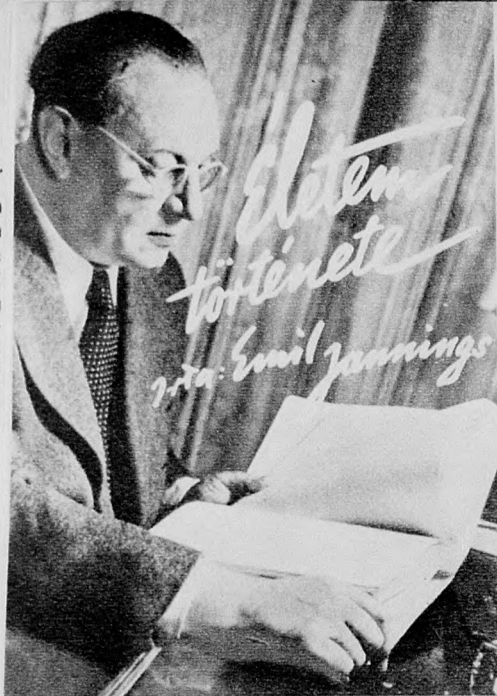

rentesek szerint végleg feke-
tére fogja festetni a haját.

*
Dolores del Río, aki
önálló filmgyáros lett, már

kiválasztotta új filmjének
témáját. A szép Dolores egy
délamerikai forradalom női
vezéralakját fogja megsze-
mélyesíteni.

Csodálatos: ha az ember visszanezni kénytelen az életre, az egyes események összefolynak és egyetlen fejlődési folyamattá sűrűsödnek! Akármilyen látszólag véletlen eseményekről, sorsdöntő csapásokról vagy előnyös fordulatokról és élményekről is van szó: egyszerre úgy tűnik, mintha mindent egy nagy rendező céltudatos akarata formált és rendelt volna el előre megfontolt terv szerint. Gondolkodóba ejt ez a megfigyelés és az ember megérti e szavak jelentőségét: „Legyél azzá, ami vagy!...“

Rorschachban, a német Svájcban születtem, édesapámnak költőgyégyára volt. Apám gyakorlati szellemű ember volt. Korán megtanított arra, hogy valamiről beszélni még korántsem jelenti a tett bevezését. Kertünk egy tópartig ért. Fázva ott álltam a víz szélén és édesapám hirtelen azt mondta: „Most úszni jössz, fiacskám!“ És ezzel máris belökölt a vízbe. Irtózatosan ordítottam, fuldokolva kapálóztam. Még most is hallom szavait: „Há nem mész a vízbe, nem tanulsz úszni, ha nem úszol, akkor hát megfulladsz!“ E biztató szavak után valamilyen rendszer jött a hadonászásba és magam sem tudom már, hogyan, de kiveickéltem a partra. Apámnak igaza lett. Megtanultam úszni. Nemcsak a vízben, az élet árjában is megtanultam ellenállni az elemek játékának.

Tizenöt éves korában minden kamasz képzeletében hemzsegnek a vágyak, romantikus tervek, elképzelések. Én mindenen hajósinas akartam lenni, később híres felfedező, kutató és kapitány. Édesapám, sajnos, közben elhúnyt, édesanyámmal már Görlitzben éltünk, addig kínoztam szegényt, míg elengedett Hamburgba, hajósinasnak.

Hogy regényes álmaim tökéletesen hajótörést szenvedtek, azt már az a tény is bizonyítja, hogy végül mégis csak színész lettem. Azonban tagadhatatlan, hogy nem ártott nekem sem ez a kemény iskola, a fedélzet-sikálás, a krumplihámozás, a szakácsinasság, a fülketakarítás és a — hajókötéllal való olykori simogatás (a tengerészromantika egyetlen kelléke, amely ugyanúgy „működött“, mint az a mesékben annyiszor olvasható...)

Haza persze csak lelkes leveleket írtam: „Gyönyörű a tengerészélet, boldog vagyok!“ Arról, hogy a kormányos egyszer rajtacsípett, amikor Schiller „Don Carlos“-ából szavaltam és legnagyobb bánatomra a vízbe dobta összes titkon rejtvelettel könyveimet, az egész klasszikus irodalmat, amit zsebpénzemből összegyűjtöttem, persze mélyen hallgattam. Amikor egy év múlva hazakerültem, sirva kiállítottam fel: „Soha többé!“

Persze, iskolába se akartam többé járni, kényszert érezni, számtant, algebrát tanulni. Ugy éreztem, hogy semmi közöm sincsen a két ismeretlennel való számitáshoz és egyéb egyenletekhez. Egész vágyam az volt: a mai tárgyilagossá és (akkori véleményem szerint) lapossá vált életben egy hőstes pályára lépni, hőstes életet élni. Erre csak a színészi pálya nyújtott lehetőséget még, volt szent meggyőződése. Így elszegődtem a görilitzi városi színházhoz gázi és minden nélkül „gyakornoknak“.

Ami más szóval: inas.

Ebből az időből egyetlen kimagasló élmény emléke maradt meg: első statisztaszerepem egyetlen mondatát képtelen voltam a torkomon kihozni, szörnyen felsültem. Még egyszerű kétszer megkísérelték velem, aztán tehetségtelenség miatt elbocsátottak. Itt megemlitem, hogy még vagy nyolcszor dobtak ki különböző színházaknál tehetségtelenség címen.

Szóval, elbocsátottak. Ekkor beláttam, hogy az őstehetség mitsem ér, ha csiszolatlan. Előlről kezdtem újra. Josef Geissel, egy akkor ismert színész tanítványa lettem és megtanultam a színjátszás elemi követelményeit — járni, mozogni a színpadon, a beszéd technikáját.

Egy idő múlva alkalmam volt „megmutatni“, hogy mégis van bennem tehetség. Egy kts jürdőhely „Az aranybárány“-hoz címzett kocsmá nagytermének színpadán arattam első színészi babérjaimat. Bevallom, hogy első örömeimet erősen mérsékelte az a tény, hogy a kulisszák festésénél és a propagandacédulák a szomszédjálakban való kihordásánál ugyanolyan módomból szerezni, mint a színpadon. Ezen a kocsmán ma emléktábla díszlik: „Itt kezdte Emil Jannings színpadi pályafutását...“ Mivel műsoromat itt nem tudtam érvényesíteni, klasszikusokat nem játszhattam, jelmondtam első szerződésemet és odébb álltam. Hosszú, küzdelmes évek következtek. Vándorlás. Lassú haladás, sok éhség — de sok tapasztalat, színpadi rutin!

Végül egy délnémet udvari színháznál voltam. Egyik klasszikusban kellett játszanom. Az első próbán láttam már, hogy itt az akkor

EMIL JANNINGS LEGNAGYOB B SIKERŰ FILMSZEREPEIBEN

hajó-
bizo-
etlem.
ártott
lélzet-
asság,
ó oly-
egy-
dött“,
(...)
rtam :
jok !“
sípelt,
allam
összes
szikus
üjtöt-
r egy
n fel :
járni,
mulni.
a két
egyen-
árgyi-
possz
hősies
nyújtott
lésem.
házhöz
nak“.
tmény
repem
koman
gyszer-
hetség-
alltem,
önböző
, hogy
Elöl-
akkor
tanul-
eit —
techni-
„meg-
tehel-
arany-
mének
aimaf.
mérésé-
énél és
akban
n volt
scsmán
Emil
Mivel
esíteni,
ondtam
fosszú,
Lassú
t, szin-
ál vol-
zanom.
akkor
báb

divatos játékmódor divik, a leghíresebb kollégák is istentelenül szavalnak. Én úgy játszottam, természetesen, a lelki követelemények szerint jöközva vagy lejtve a hangsúlyt, ahogyan az én meggyőződésem szerint volt, tartottam jónak. Először ki-nevettek, de az igazgató nekem adott igazat. Ezután gyűlöltek a kollégák. Végül Berlinbe hívtak. A Deutsches Theater szerződte. Egy másik berlini színpadon vendégszerepelttem egy kis szerepben. Teljesen érzés szerint alakítottam egy igen nehéz szerepet. Bár egyáltalában nem lehetett főszerepnek nevezni, sikerem volt.

Egyszóval: felfigyelt a sajtó. Első komoly jelentőségű siker. Beérkeztem. Azután, 1914-ben valahogyan filmemberekkel kerültem össze. Több kisebb-nagyobb filmszerepet játszottam akkoriban, azt sem tudnám már megmondani, mi volt a címük. Lényeges azonban az, hogy a film akkoriban éppen fejlődésnek indult művészete hallatlan mértékben érdekelni kezdett. Felismertem ugyanis, hogy mekkora lényegbeli különbség van a két művészi kifejezőmód között. Eleinte irtózatosan handabandáztam, gesztikuláltam, míg felismertem, hogy a filmben tulajdonképpen a színpaddal ellentétben érvényre juthat a legapróbb árnyalat is, amelynek hatása alól nem szabadulhat meg az utolsó sorban ülő néző sem. Megértettem, hogy ezé a művészeté a jövő. Első igazi filmsikeremet Pola Negri partnereként

way szenzációivá válna, nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a filmművészetet a film hazájában is más szemmel kezdték nézni és megbecsülni.

Immár „sztár” lett belőlem. Egyébként utálom ezt az annyiszor félreértett és félremagyarázott szót és fogalmat. Minden időben, minden szakmában voltak és vannak, sőt lesznek úgynevezett „sztárok”. Híres festők vagy orvosok is sztárok. Minden korban megfizették a ritkaságot, a rendkívüliség értékét. Nekem mindegy volt, hogy most kapkodtak utánam a filmgyártól és hogy azért kapkodtak, mert Emil Jannings neve a pénztárhoz esalla a nézőket. A fontos az, hogy most úgy alakíthatsz, úgy dolgozhatsz, ahogyan neked tetszik, jobban, ahogyan a művészi lelkiismereted diktálja — gondoltam.

Az Amerikában is bemutatott filmek sikerének hatása abban is mutatkozott, hogy ellenállhatatlanul esábitó feltételek mellett Hollywood-szerződést kaptam. Ezek az események már ezerféle változatban megörökítették a sajtóban, itt csak apróságokról szeretnék szólni, amelyek mégis elevenen élnek emlékezetemben. A búcsúzásnál komolyan sirtam... Gőzösm röviddel New-York előtt „lefajliszta” a „Beringaria”-t, amelynek fedélzetén Mária román királynő érkezett Amerikába. Egyszerre érkezünk. A Hollywoodban töltött időmben rengeteget tanultam és tapasztaltam. Ami azonban a legnagyobb meglepéssel tölt el ma is,

Megérkezem Hollywoodba

arattam a „Dubarry” című némafilmben. XV. Lajos francia király szerepében. Ezután újból „jenséges” szerepet játszottam: a „Boleyn Anna”-filmben VIII. Henrik angol királyt. „Madame Dubarry” és „Anna Boleyn” Amerikába is eljutottak és a Broad-

way „The way of all Flesh” és „Az utolsó parancs” című filmjeim amerikai és világsikere nagyban hozzájárult a közvéleménybe beleoltott németellenes hangulat elsimításához.

1929-ben visszatértem Németországba, ahol szintén elkezdődött a hangosfilm korszaka.

ITT TESSÉK LEVÁGNI

DÉLIBÁB REJTVÉNYSZELVÉNY

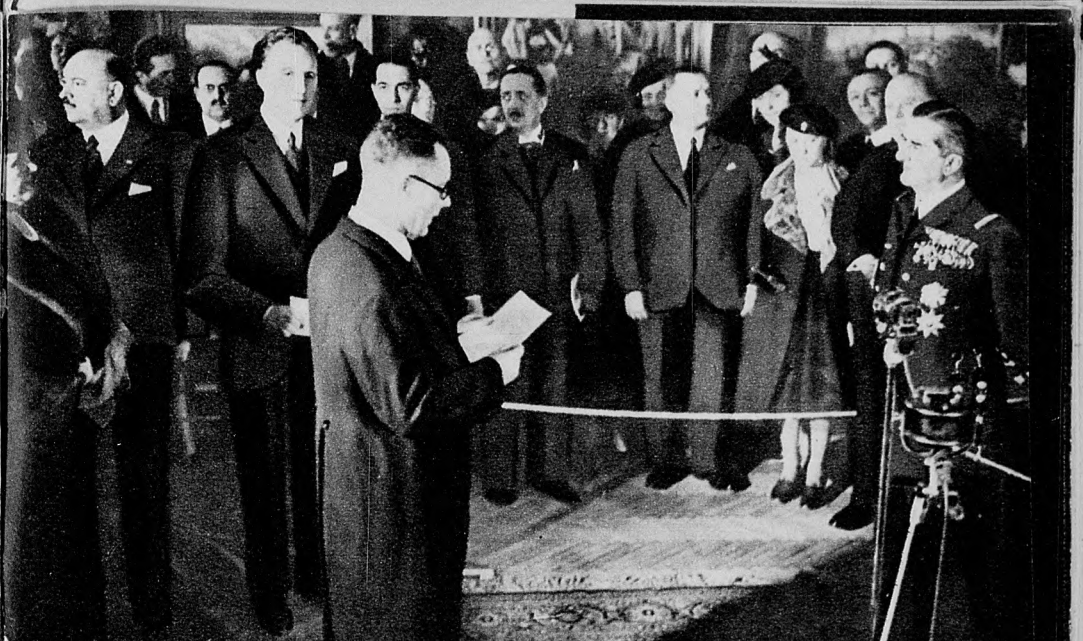
értékben
pészélet
kezdtek

gyébként
s félre-
n idő-
annak,
s festők
n meg-
értékét.
okodtak
okodtak,
z esalla
alakít-
tetszik,
mereted

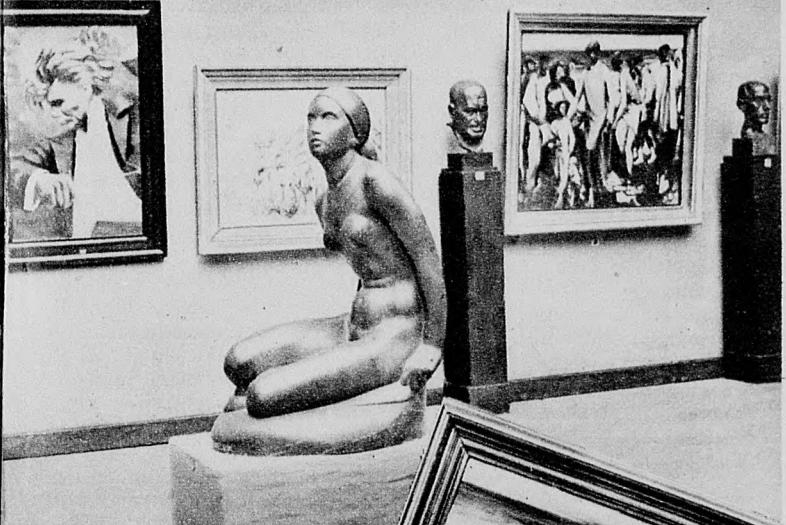
ek sike-
y ellen-
Holly-
mények
a sajtó-
szólni,
temben.
Gözösöm
, Beren-
román
e érke-
rengé-
zonban
ma is,

kezem
woodba

z utolsó
s világ-
ménybe
tásához.
ba, ahol
országka.

A Főméltóságú Kormányzó Ur jelenlétében nyitották meg az Ész kiállítását. Balról a Főméltóságú Asszony és Hóman Bálint kultusz-miniszter
(M. F. I. felb.)

Részlet az Ész kiállításról

Eerik Hammer: Halászkikötő
(Pobuda felv.)

Délibáb

Az egyik dunaparti nagyszálló társalgójában láttam meg a négert. Azért lettem rá figyelmes, mert nagyon nagy volt a kalapja. Rendes, sörétszürke kalap, kicsit bolyhos, de rettentően nagy. Lement egészen a fülére, hátul a gallérján lógott s a szeme csak azért látszott ki belőle, mert a kalap, amennyire lehetett, fel volt tolva a homlokán. Hogy vehet ember ilyen nagy kalapot, nem tudom. Lehet, hogy amikor megvette, még nagyobb volt a feje, a kalap ráillett, ez egyáltalán nem lehetetlen. Talán akkor még kövér volt, hátul a tarkóján is toka ékeskedett, ki tudja? Sok emberrel megtörténik, hogy ma még vígan van, feszül a gallérja, ragyog a szeme, rózsák piros színében játszik az arca s egyszerre, szinte máról holnapra összeesik az egész ember. Ezért, mondom, egyáltalán nincs kizárva, hogy ennek a négernek nagyobb volt a feje, mikor a kalapot vette. Ezt azért is gondolom, mert ahogy a fekete arcbólön keresztül kivethető volt, a négernek valami baja lehetett. Sárga volt az arca a fekete szín alatt ez, különösen a szemhéján látszott, ahol tudvalegőleg egy árnyalattal minden néger fehérebb. Ne is tessék olyan túl fekete négerre gondolni, inkább egy helyes, csokoládészínű emberkére, de a szemei ijesztően nagyok voltak. Olyan két nagy fehér golyó a fekete környezetben s

nézett velük, mint a mozdony a maga szemével. Mit nézett? Önmagát nézte? Vagy mesze nézett, ahová csak ő láthatott el, mert azokat a tájakat csak ő ismerte? Eljött ide s bizony az út, amit maga mögött hagyott, nagyon hosszú lehetett és ahogy jobban megnéztem, soványak voltak a kezén az ujjak, hosszúorrú lakkcipője felett a kiálló térdek és az arca. Az állkapcsai is kiállottak, a szája széle fehér volt és a kávébarna kabát alatt keskeny kis férfimell tágult és szűkült, ahogy a néger lélegzett.

Azért írom le ilyen részletesen, mert sajnálom. Akkor is sajnáltam, mikor láttam, most is sajnálom. Mindig látom a nagy kalapját, ahogy ül a szálloda társalgójában, mint egy kis fekete pók, amelyik fázik.

Egyszer körüljáratta bágyadt, fehérlő szeméit a vendégeken. Azután felemelkedett s rekedtes hangján, angolul ezt mondta:

— Tisztelt uraim, ne ítéljenek el azért, hogy bátor vagyok néhány szóval zavarni önöket. Józslésű ember vagyok, tudom, hogy kellemetlen hatást tesz ez önökre, hogy egy néger ember feláll itt és elkezd beszélni. Órák óta küzködöm, hogy előterjesszem-e a kérésemet... jobb szeretnék nem itt lenni, jobb szeretnék, ha mindez nem történe meg, de kínozza valami a lelkem és azért beszélek, mert ez erősebb, mint az én akaratom.

— Igen tisztelt hölgyeim és uraim, én egy szegény néger vagyok, harminckilenc éves elmúltam, tizennyolc éves voltam, mikor Európába hoztak, azóta itt táncolok össze-vissza, bejártam minden országot és most szeretnék hazamenni. Mert nem bírok már táncolni, tudóbeteget vagyok, s érzem, hogy nagyon hamar meghalok, ezért szeretnék hazamenni. Otthon van az anyám, a testvéreim, ott szeretnék meghalni közöttük. Szeretnék hazamenni Afrikába... Nem volna önök között olyan jószívű ember, aki hazavitetne engem? Mert én szeretnék hazamenni.

Felemelte a hangját, szinte kiabált rekedten s a levegőt kapkodta, mintha fuldokolt volna.

PETÓFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

Ara kartonkötésben 96 fillér
Díszes egésvászonkötésben
1 pengő 90 fillér

Portó 20 fillér, utánvéttel
75 fillérrel drágább. Meg-
rendelhető a **DÉLIBÁB**
kiadóhivatalában, Budapest,
VII, Dohány ucca 12—14 és
minden könyvkereskedésben

— Haza akarok menni, tisztelt uraim. Szegény tüdőbeteg néger vagyok, otthon akarok meghalni. Afrika messze van, nincs pénzem az útra, mit csináljak ?

Összeesapta az arca előtt a tenyerét, ujjait összegöresölte s szeméből dőlt a könny. mintha eső hullt volna az arcára. S figyeltem, hogy most mi történik ? Hogy oda megy-e hozzá valaki, hogy ad-e neki valaki valamit, szól-e hozzá valaki, vigasztalja-e ? Nem ment hozzá senki, nem adott neki senki semmit, nem vigasztalta senki. Az emberek tovább ültek, nyújtóztak, ásitóztak, vagy feláltak és lassan, lomhán az étterem felé tartottak.

A néger meg állt a nagy kalap alatt, mintha a kalap valami koporsófedél lett volna s csak idő kérdése, hogy ráhulljon egészen és eltakarja az örökkévalóság ködével. Igen, látszott, hogy nem soká él... egy kis hevesebb köhögés, egy kis éhezés, egy kis izgalom, mindegyik elegendő arra, hogy a nagy kalapot véglegesen a szemére billentse. Igenám, de ő szeretne hazamenni Afrikába. Szeretne odaállani az anyja elé, aztán odarokkadni az ölébe és vége.

Nézem : visszaül a karosszékbe, A könyvegyi peregnék szakadatlanul. Összehúzódik a szék sarkában, mint egy fekete, gírhos kis majom, feje belesüpped a kabátja elejibe. Vajjon mire gondol. Afrikára, persze. Erdőkre, ahol különös, kísérteties csönd van s ebbe a nagy, fekete csöndbe belebőg néha a közeledő leopárd s kis szerezcsengerek rohannak a falu felé a rémhírrel. Fürdik a lelke Afrikában. Tisztán hallja a dobütéseket, melyek táncra hívják a falu népét. Tamtamot üt a szíve, s köré terpeszkedik a trópusi forróság csábító izgalma.

— Jaj, — nyög fel a szíve, mert már látja, hogy minden elveszett, hogy az emberek cserben hagyták. Sőt jön a portás is, aranystráfos, hosszú kabátjában s megveregeti a vállát. A néger felnéz, ijedten bámulja a viceportást.

— Hagyja el a szállót, azonnal. Most hallom, hogy maga itt egész cirkuszt csinál.

Ijedten elfordítom a fejem, hogy ne lássam, ami most következik. Nem tudom mi, csak érzem, hogy a film most egy véres jelenethez érkezett, talán már nem is lehet megakadályozni. A néger... de nem, nem bántja. Hála Istennek. Azt hittem, neki-ugrik a portásnak és beleharap. De nem. A feje beleroskad a válla közé s lassan eltávozott a társalgóból, nem vette észre senki. Utánanézttem az uccán. A fal tövében ment s fekete ujjával törülgette a szeméit. A könnye az nem volt fekete, olyan volt mint a miénk. Bizonyára a szíve az más. Talán jobb valamivel. Nagy Dániel.

Déliab

*Üde és vidám
minden nap,
hála a*

Pyramidon

tabletták
fájdalomcsillapító hatásának

Minden Pyramidon csomagoláson
a „Bayer” kereszt látható

ÉHES EMBER

Öledbe hull sok szép gyümölcs,
Ami terem az élet fája,
Szélesre terített köténnyel
Sóvárgón állottál alája.

Kóstolgotod húsát-izét,
Ragyogva, boldog nevetéssel.
A gyönyöröknek zamatából
És illatából mi sem vész el.

Eszel pirosan, lelkesen,
Testedet, lelkedet kitarod.
Ki Téged néz, néz messziről:
Az éhes embert mért nem látod?

VIDOR MARCEL

Álláspont

írta Torday Sándor

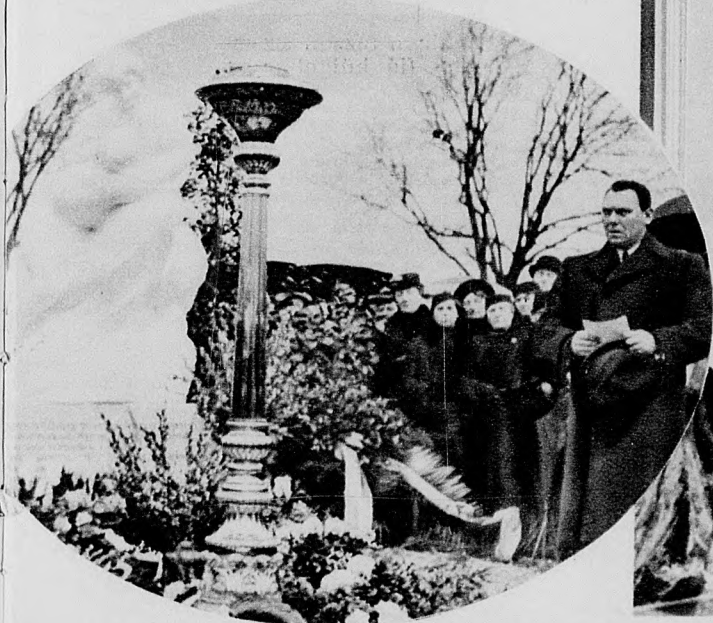
A napi eseményeken kívül Párizst leginkább a többszörös és kegyetlen rablógyilkos Weidmann esete érdekli. A lapok hasábjait írják róla, a világhírű és érzékenylelkű író elmefuttatásai filmszerűen érdekesek, naponta más rajzoló, karikaturista veti papírra a vádlott és társai vonásait és a védőügyvédek szenzációs beszédeit izgalommal lesik. Az a néhány kiválasztott, aki a tárgyaláson jelen lehet, mindent feledve rohan, hogy pontosan elfoglalja helyét, a kívülrekesztettek izgalommal várják a kiszivárgó híreket és elkapkodják az ujságokat. Talán nem tartottam volna helyesnek itt erről írni, ha nem hasonlítottam az egész veszedelmesen egy színházi előadáshoz. A szereplők magánélete, mint az amerikai sztároké, napról-napra újabb részlettel bővül. Ma megtudjuk, hogy hány éves a bíró, holnap, hogy mit ebédel az ügyvéd, de az sem érdektelen, hogy az egyik védő — egy hölgy — otthon mennyire házias és Weidmann bűntársának az apja azt mondja ugyancsak gyilkos fiáról, hogy a fiú soha nem ártott a légynek sem, csak egy kissé szeleburdi. Weidmann, a vádlott kellemes külsejű fiatalember és a nők titokban felsóhajtának: kinek higgyen, kiből bízson az ember, ha egy ilyen rendes fiú rablógyilkos? A rendes fiú különben nem szívesen beszél, mindent pontosan bevall, vállal, csak az ellen tiltakozik, hogy bűntársnőjének, C. T. kisasszonynak valaha is szerelmet vallott volna. Jobb ízlése van — így mondta. És ezt bizonyítják a meggyilkolt amerikai táncosnő és a szende nevelőnő fényképei. Senki sem meri nyíltan kimondani, de Weidmann hallgatásával, beismerésével határozottan bizonyos fokig rokonszenvet élvez. Különösen így két fegyveres őr között. Kár, hogy mindent bevallott, talán még remélni lehetett volna, hogy ártatlanul keveredett ezekbe a szörnyűségekbe ez a jóvágású fiú. Nyíltan azonban senki sem sajnálja. Sokkal szemérmesebbek az emberek, semhogy ezt meg mernék tenni. Természetesen elítélik és szörnyűködéssel beszélnek róla. Az ujságok felháborodva tiltakoznak az ellen, hogy egy ilyen emberi szörny viselt dolgaival ennyit foglalkozzanak. Nem egészséges dolog, nem illő és nem okos a büntettet ilyen részletesen leírni, a gyilkost szinte a rokonszenvvel határos színben feltűntetni. És mindenekelőtt veszedelmes. Veszedelmesebb minden detektívfilmmnél, veszedelmesebb minden ponyvaregénynél. De az ujságok a hasáb másik felén mindent feledve és szolgálatkészen folytatják a nagy per egyes jeleneteinek feltalálását.

Nem mulik el nap, nem jelenik meg egyetlen kiadás sem bármely irányú ujságból, amelyben ne szerepelne. Idézetek, tanulmányok, vélemények, az arcképe, a karikaturája, a kézírása és végül tenyere vonalainak pontos rajza és magyarázata. Csodálatos, hogy ebben a tenyérben minden meg volt írva: változatos élet, nyughatatlan, bizalmat keltő természet és az a furcsa keresztszerű jel a tenyér egyik kis halmán. Amióta ezt megtudtam, elképzelem, hogy az emberek állandóan titokban a tenyerüket vizsgálják és megremegnek, ha valami kis keresztszerű jelt látnak, pláne ha éppen a domborulat. Talán az esküdtek is vizsgálják a tárgyalás szüneteiben saját tenyerüket és bizalmatlanul nézik az ügyész tenyerét. Talán neki is? S ki tudja, ha a bíró egy csendes percében megpillant saját tenyerében egy ilyen jelt, hozhat-e elfogulatlan ítéletet?

A rend kedvéért azonban én kijelentem, hogy nekem nincs ilyen jel a tenyeremen.

Bartók Béla és felesége, B. Pasztory Ditta kétfogorás hangversenye egyik eseménye volt az idei zenél évadunk (Schäffer jelt.)

Kiss Ferenc beszél Göthné Kertész Ella sír-
emlékének felavatásán. A szobor Ligeti
Miklós műve (M. F. L. jelt.)

Kitűnően sikerült szerzői estet rendezett B.
Novy Anna a Pátria Klubban. Sándor Mária,
Perényi Gabriella, Cikley Valéria, B. Novy
Anna, Korényi Livia (Wellesz jelt.)

RÁDIÓMŰSOR (április 2-8-ig)

ÉS ISMERTETŐ CIKKEK

Basillides Mária

7.00

(Magyar foto)

BUDAPEST I.

8.00: Szózat.

Utána: „Virágvasárnap.”

(Hanglemezek.) 1. Fauré: Virágvasárnap, dal (Caruso); 2. Translateur: A virágok álma, keringő (szimfónikus zenekar, vez. Schleger); 3. Álmodó hóvirág, polka (harangjáték zenekarral); 4. Tsuki: Virágálmom Uenóban, japán keringő (bécsi Bohemezenekar); 5. Löhr: Tavasz virágok ébredése (vibrafon: Herbert Hertrampf); 6. Licht—Löns: Zöldelő barkák, dal (Karl Schmitt-Walter); 7. Nevin: Nárcisz (orgona: Horst Hans Sieber); 8. Schumann: Lótuszvirág, dal (Lotte Lehmann); 9. Freundorfer: Havasi gyopár, polka (Freundorfer-zenekar); 10. Schubert: a) Pusztai rózsza; b) Dal a zöldelő réten (Elisabeth Schumann); 11. Kreisler: Szép rozsmaring, keringő (hegedű Fritz Kreisler); 12. Blon: Virágsusogás (Odeon művészenekar); 13. Delibes: Naïla balettéből — Virágok tánca, keringő (berlini állami opera zenekara, vez. Weissmann).

8.45: Hírek.

9—9.55: Görög katolikus magyar istentisztelet a főuccai Szent Flórián templomból.

Előadásra kerül Aranyszájú Szent János miséje, eredeti ősrégi népénekekkel kísérve. A szentmisét énekli és a szentbeszédet mondja Balogh Bálint esp.-plébános. A népéneket Petráseveh József vezeti, orgonál dr Tótin József.

10—10.55: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból.

Prédikál Murakózy Gyula.

11.00—12.15: Egyházi ének és szentbeszéd a királyi udvari és várplébániatemplomból.

Énekel a Központi Papnevelő Intézet Ének-kara. (Passió.) A szentbeszédet mise előtt Marczell Mihály dr. tb. kanonok, egyetemi tanár, a Központi Papnevelő rektora mondja.

12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

40

12.30: Operaházi zenekar.

Vezényel Rajter Lajos. 1. Rossini: Olasz nő Algírban, nyitány; 2. Delibes: Kassya, balett-részletek; 3. Bizet: Scherzo (a C-dur szimfóniából); 4. Raff: Tavasz hangok; 5. Liszt: Magyar roham, induló.

Szünetben kb.

1.05: „Séta közben Prohászkaival.”

Bilkey Ferenc előadása.

1.50: „Egészségügyi kalendárium.”

(Az Országos Közegészségügyi Intézet közleménye. Felolvassa Faragó Ferenc dr.)

2.00: Hanglemezek.

I. rész. 1. Bizet: Carmen, ária a II. felvonásból (Nino Piccaluga); 2. Thomas: Mignon, ária (Geraldine Farrar); 3. Chopin: Bűcsűkeringő (zongora: Marcel Ciampi); 4. Verdi: Traviata, ária (Eide Norena); 5. Puccini: Tosca, ária (Lawrence Tibbett); 6. Granados—Kreisler: Spanyol tánc (hegedű: Thibaud); 7. Strauss Richárd: Rózsalovag, ária az I. felvonásból (Peter Anders). II. rész. Részletek francia operettekből: 8. Offenbach: Favart asszony, ária az I. felv.-ből (Marcelle Denya); 9. Planquette: Rip van Winkle, ária az I. felv.-ből (Georges Villier); 10. Offenbach: La périchole, dal (Suzanne Duman); 11. Planquette: A cornevillei harangok, ária az I. felv.-ből (Edmond Randaud); 12. Messager: Krizantém asszony, ária a III. felv.-ből (Yoshiko Miyakawa); 13. Messager: Fortunio, románc (Georges Thill); 14. Lecocq: Nap és hold, dal (Marcelle Denya); 15. Yvain: La dame en decoletté, románc (Tino Rossi).

3.00: „Gazdaszemmel az Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyésztéstudásán.”

Beszél Halács Ágoston dr, az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója és Budinszky Sándor. (Hangfelvétel.)

3.45: Pertis Pali cigányzenekara.

4.30: „A magyarság faji jellege.”

Czakó Elemér előadása. (Közművelődési előadássorozat.)

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: A József nádor 2. honvédegyalozred fűvészenekara.

Vezényel Seregi Artúr. 1. A késmarki polgári lövészegylet indulója; 2. Verdi: Nabukodonozor, nyitány; 3. Seregi Artúr: Vilmačka, keringő; 4. Schubert—Berthé: Részletek a „Három a kislány” c. operettből; 5. Stritzl: Honvédkertületi induló; 6. Pécsi József: Fügöny fel! — egyveleg; 7. Borsay: Magyar ábránd.

6.30: Borsodi István előadása.

7.00: A kelenföldi Luther Szövetség egyházzenei hangversenyének közvetítése a Böcskay úti evangélikus templomból.

Közreműködik Basillides Mária, az Operaház örökös tagja, Szakolczay-Riegler Ernő (orgona) és a kelenföldi evangélikus egyházi vegyeskar Weltler Jenő vezényletével. 1. Mozart: Preludium és fuga (orgona); 2. Bach: a) Uram, a töredelmes...; b) Szerelmes Jézus, vajjon

Délidő

mit vétettél (vegyeskar); 3. Bach: a) Jöjj, oh Halál!; b) Jézus, életem vizsgáztalója (Basilides); 4. Liszt: Jer, dicsérvük Istent (orgona, vegyeskar).

7.35: Vitéz Somogyváry Gyula dr verseiből ad elő.

7.50: Sporteredmények.

8.00: Két egyfelvonásos.

Rendező Barsi Ödön. 1. „Páter Benedek.” Drámai miniatűr egyfelvonásban. Irta Harsányi Kálmán. Személyek: Pater Benedek, dominikánus könyvmásoló-mester — Csontos Gyula; Marco Attavante, Mátyás király udvari képirója és könyvmásoló-mestere — Forgács Antal; Blandinus, könyvmásoló-mester — Antók Ferenc; Francesco de Chierico könyvmásoló-mester — Szőke Sándor; Boldizsár, dominikánus fráter — Gárday Lajos; Tanítványok Páter Benedek műhelyében — Szilassy Gyula és Primusz István. 2. „Napos délelőtt.” Vigjáték egy felvonásban. Irta Serafin és Alvarez Quintero. Fordította Harsányi Kálmán. Személyek: Donna Laura — Vizváry Mariska; Petra — Mester Ilona; Don Gonzalo — Csontos Gyula; Juanito — Antók Ferenc.

Utána kb.

9.00: Magyar Imre cigányzenekara muzsikál.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: Sthymmel Miklós tánczenekara.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: A rádió szalózenekara.

Vezényel Bertha István. 1. Bercsényi nótája; 2. Bece: Capri emlék; 3. Vecsey: Éjszaki éj; 4. Arbos: Habanera; 5. d'Ambrosio: Nápolyi szerenád; 6. Ziehrer: Keringő-egyveleg; 7. Billi: Ördögszerenád; 8. Lehár: Részletek a „Cigányszerenád” c. operettből.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

11.15—12.15: Lendvai Jóska cigányzenekara.

3.05—3.40: Hanglemezek.

1. Malneck: Caprice (Paul Whiteman zenekara); 2. Schultze: Eljő egyszer a nagy boldogság, dal (Tatjana Birkigt); 3. Orefiche—Makarov: Fekete szemek, rumba (Lecuona kubai zenekara); 4. Berlin: Alexanders ragtime band (Boswell-nővérek); 5. Rich: Bababoltban (jazz, orgona: Adolf Wolff); 6. Sándor Jenő: Nézelek, nézelek, angol keringő (Török Rezső szövege, Szánthó Gyula); 7. Gay—Furber: Az eredeti Lambeth-walk (Dzsungel tánczenekar, Székács Elemér és

Weygand Tibor); 8. Vossen: Szökdelő pontok, foxtrott (harmonika: Albert Vossen); 9. „Stop Press”, egyveleg (New Mayfair zenekar).

6.30: A kelenföldi Luther Szövetség egyházzenei hangversenyének közvetítése a Bocskay úti evangélikus templomból.

Közreműködik Basilides Mária, az Operaház örökös tagja, Szakolczay-Riegler Ernő (orgona) és a kelenföldi evangélikus egyházi vegyeskar Weltler Jenő vezényletével. 1. Bach: e-moll preludium és fuga (orgona); 2. Bach: Bűnösök, hozzád kiáltunk (vegyeskar); 3. Bach: a) Bizzál az Urban; b) Lelkem üdve, lelkem álma (Basilides); 4. Schütz: Tisztítsátok meg a régi kovászt (vegyeskar, vonószekerek, orgona).

7.00: „A folyók élete.”

Róhringer Sándor dr egyetemi tanár előadása.

7.30: Sándor Mária énekel zongorakísérettel.

1. F. David: Ária a „Lalla Rukh” c. operából; 2. Loewe: Titkon jó a csók; 3. Csiky János: Mámorban; 4. a) Rückauf: Cigánydal; b) Farkas Ödön: Tavaszi dal; c) Tarnay Alajos: Csak nézek; 5. a) Garami Béla: Madár sem jár; b) Kurucz János: Csokolni szeretném; c) Laurisin Miklós: Mező, mező.

8.00: Hírek, lóversenyeredmények.

8.20: Hanglemezek.

1. Haydn: B-dur szimfónia (bostoni szimfonikus zenekar, vez. Kuszeviczkij); 2. Mozart: Kis éji zene (berlini filharmonikusok szólistái); 3. Beethoven: I. szimfónia, C-dur (newyorki szimfonikus zenekar, vez. Willem Mengelberg).

9.35—9.55: Sthymmel Miklós tánczenekara.

KASSA (259.1 m.)

9.45—10.45: Református Istentisztelet a kassai református templomból. Prédikál Gőnczy Gábor.

10.45—11.00: Hírek, majd a Kassai Rádió műsorának ismertetése.

11—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

A HAS3 hívójeles adóállomáson, 15.370 kilocikluson, 19.52 méteren

Délután 3—4 óráig.

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren

Éjjel 1—2 óráig.

A közvetítőállomások műsorát ezúttal a

45. oldalon közöljük

Kovács Baldi Miklós

7.00

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek.

1. Müller József: Kossuth-induló (rendőrzenekear, vez. Szöllőssy Ferenc); 2. Blon: Sicilietta (Paul Godwin zenekara); 3. Ferroni: Sanssouci induló (Gramofon-zenekara); 4. Jones: Mimoza-keringő (Kiss Lajos zenekara); 5. Borsay: Induló (Hunyadi János 9. honvédgyalogezred zenekara, vez. Fricsay Ferenc).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: „Pesti tavasz 1862-ben.“
(Felolvasás.)10.45: „Nagy Sándor aranykoporsója.“
(Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Suki Tóni cigányzenekara.

Közben kb.

12.30: Hírek.

12.40: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

1.30: Országos Postászenekar.

Vezényel Eördögh János. 1. Erkel: Hunyadi László, nyitány; 2. Grieg: Peer Gynt, I. szvit; 3. Bayer: Babatündér, keringő; 4. Bánáti-Buchner Antal: Castor és Pollux, balettzene; 5. Hruby: Találkozás Lehárnál, egyveleg.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, ételmiszerárak.

4.15: A rádió diáktélórája:

„Napsugár az iskolában.“ Ferenczi István előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

42

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: „A Ruszínföld és a magyar gazdasági élet.“

Dory Béla előadása. (Felolvasás.)

5.35: „A volt 85. gyalogezred csataindulói.“

Vitéz Mátyás Sándor ny. altábornagy előadása. Közreműködik a József nádor 2. honvédgyalogezred fúvózenekara Seregi Artur vezénylésével. Indulók. 1. Potuzsnyk József: Pawlowka; 2. Potuzsnyk József: Manilova; 3. Haber József Rudolf: Balling ezredes; 4. Potuzsnyk József: Gontova; 5. Potuzsnyk József: Fenilon; 6. Kolodej: Pfaltz ezredes.

6.20: Közvetítés az aknaszlatinai sóbányákból.

Beszélő Budinszky Sándor. (Az 1939 márc. 22-iki adás megisméltése. Hangfelvétel.)

7.00: Kovács Baldi Miklós énekel, zongorán kíséri Hajdu János.

1. Boito: Mefistofeles, ária; 2. Cilea: Az arlesai lány, ária; 3. S. Donaudy: a) A régi arckép; b) Szeretnélek gyűlölni; 4. a) Gastaldon: Tiltott zene; b) Tagliaferri: Nápolyi szerenád; 5. Di Capua: Maria, Maria; b) O sole mio.

7.30: Asztalos Miklós dr előadása.

8.00: Benedetto Mazzacurati gordónkázik.

zongorakísérettel, az olasz-magyar művészcsere keretében.

8.30: „A magyar vers története: A kiegyezés kora.“

Illyés Gyula bevezetőjét és a verseket Szilassy Gyula, a Nemzeti Színház tagja mondja el.

9.00: Géczy Barnabás zenekarának hanglemezel.

1. Lehár: Részletek a „Vig özvegy“-ből; 2. Müller: Nagy szerelem, keringő; 3. Arnold: Wachauban, dal; 4. Gläser: Margot, keringő; 5. Midgley: Kubai szerenád; 6. Künneke: Ma rátaláltam a boldogságra, keringő; 7. Friml: A periken át; 8. Igelhoff: Zsu-zsu, lassú keringő; 9. Kaschubec: Mexikói szerenád; 10. Winkler: Dal, amelynek nincs vége, keringő; 11. Balázs Árpád: Szeretnék május éjszakáján... dal a „Stradivari“ c. filmből; 12. Leux: Ez Berlin, induló.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: A kassai rádió műsorából:

Csiri László cigányzenekara muzsikál.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Szalonötös.

1. Rajter Lajos: Régi emlékek; 2. Watzlaff: Olasz tangószereenád; 3. Walter Fried: Álomkép; 4. Huszka Jenő: A két veréb, dal; 5. Micheli: Bölcsődal; 6. Logodi Frigyes: Fandango; 7. Delibes: Passeped; 8. Elgar: Szerelmi üdvözlét; 9. Schubert: Táncok; 10. Rimszkij-Korszakov: Hindu dal; 11. Bihari kesergője; 12. Zakál Dénes: Kuruc vitézek; 13. Régi magyar táncnóta; 14. Kreisler: Kis bécsi induló.

12.05: Hírek.

Déliabát

BUDAPEST II.

6.20: A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara indulókat játszik.

Vezényel Seregi Artur. 1. Seregi Artur: József nádor 2. honvédgyalogezred dísz-indulója; 2. Fricsey Richárd: Magyar vér; 3. Várhalmi Oszkár: Werth Henrik; 4. Pazeller Jakab: vitéz Pávai Mátyás Sándor; 5. Várhalmi Oszkár: Zrinyi Miklós; 6. David Péter: Szent László; 7. Zilahy Farnos Eszter: Induló; 8. Náray Antal: Csatadal; 9. Zitta: La Bóra; 10. Seregi Artur: Rajta! Rohamra! 11. Dohnányi: Magyar induló.

7.00: „Ravennai mozaik.”

Szili Leontin előadása.

7.30: Furka Gizella zongorázik.

1. Schumann: Gyermekekjelenetek; 2. Brahms: Esz-dur intermezzo; 3. Chopin: Esz-dur nocturne; 4. Liszt: Asz-dur nocturne.

8.00: Hírek.

8.20—9.40: Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekara.

Vezényel Vincze Ottó. 1. Auber: Tündértó, nyitány; 2. Heykens: Tündértánc; 3. Armandola: Cirkuszban, szvit; 4. Lincke: Lysistrata, keringő; 5. Kéler Béla: a) Verbőczy-esárdás; b) Tokaji esárdás; 6. Urbach: Kótaeső; 7. Stephanides Sándor: Szerenád; 8. Lehár: Végre egyedül; 9. Schmeling: Este Toledóban; 10. Pécsi József: Ezeréves Magyarország, induló.

KASSA (259.1 m.)

11.10—11.35: Az ifjúságnak. „A kisebbség-sors helyzet tanulmányai a magyar diák számára.” Sziklay Ferenc dr előadása.

11.35—12.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25—4.40: Székely Lajos szalónzenekara játékos. 1. Lincke: Grigri, nyitány; 2. Lehár: Arany és ezüst, keringő; 3. Csajkovszkij: Andante Cantabile (gordonka); Horváth György; 4. Kálmán: Cirkuszhercegnő, egyveleg; 5. Ferraris: Megemlékezés; 6. Kigyósi: Bonbonier musical, szvit.

Közben

3.50—4.00: Hírek.

4.40—4.45: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.

4.45—6.20: Azonos Budapest I. műsorával.

6.20—6.55: Ruszin félóra. A Kassai görög-katolikus egyházi énekkar műsora. Vezényel Szekerák Sándor. — Peredaca dlja Podkarpatskoj Rusi. Programma grekokatoliceskaho cirkovnahó chora v Kassa. Dirigent Alexander Szekerák.

6.55—7.25: „Kassai századok.” Egy szavéves krónika Kassáról. Péterffy József dr előadása.

7.30—10.00: Azonos Budapest I. műsorával.

10—10.40: Csiri László cigányzenekara muzsikál. Ezt a közvetítést Budapest I. átveszi.

10.40—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMŰ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.

Éjjel 1—2 óráig.

TIZMILLIÓ LITER KŐOLAJ ROBBANTÁSA — A RÁDIÓBAN

Minden kornak megvannak a maga emberi eszményképei, akik iránt rajonganak és akiket irigyelni szoktak. Így irigyellék az ókorban a híres atlétákat és hadvezéreket, a középkorban a kereszties lovagokat, a mi korunkban pedig a pilótákat és — legújabbban — a rádió helyszíni közvetítőit. Irigylik őket, mert sok szép, izgalmas és nagyszerű dolgot élnek át közvetlen közelből, minden érdekes eseménnyel jelen vannak, hogy beszámolhassanak róla a rádióhallgatóknak. Irigylik őket, mert benne élnek az élet zúgó forgatagában és mert a rádió hullámain keresztül dicsőséget, nevet és népszerűséget szereznek maguknak. Ez valóban így is van — hanem azért a beszélő élete sem fenékig tejfel. Hivatása közben bizony akárhányszor testi épségét, sőt életét is kockáztatnia kell, hogy megtehesse feladatának. A közönség persze minderről semmit sem tud és nem is érdekli, neki csak az a fontos, hogy élthű és érdekesítő közvetítést kapjon a labdarúgómérkőzésről, éppenúgy, mint a rendőrök és a gengszterek uccai tűzharcáról, a húszezer méter magasságban lebegő sztratoszférelégömbökről, vagy a működő tűzhányó kráterének belsejéből (néhány évvel ezelőtt, Japánban, állítólag, csináltak is ilyen helyszíni közvetítést). Nemrég azután az amerikai WOR-rádióállomás közönségének olyan közvetítésben volt része, mely a beszélőnek hajszál híján, életébe került. A New Jersey-állambeli Linden mellett, az egyik olajfinomító vállalat közel 10 és félmillió liter

úrtartalmú hatalmas tartálya levegőbe repült. Véletlenül ott voltak az állomás emberei, mert helyszíni riportot akartak adni a finomítótelep életéről. A szerencsétlenség azután egészen váratlan módon tette még érdekesebbé a műsor-számot. Az egyik bementő éppen élénk szavakkal cselezte a kezében tartott mikrofon előtt az ipartelep nagyszerű látványát, amikor előadását észbontó csattanás szakította meg. A robbanás felemelte és vagy harminc méternyire röpítette az olajtartály 2000 kg súlyú fedelét; a következő pillanatban maga a tartály is széjjelvágódott, több száz méteres lángnyelvek csapkodtak égnek és a kőolaj lángoló tűzár alakjában kezdett végigömleni az egész térségen. A rádióhallgatók hallották a robbanás zaját, dermedten figyelték a felriasztott munkások kétségbeesett kiáltásait, mert az egészből világosan ki lehetett érezni, hogy nem megjártzott jelenet, hanem véresen komoly, igaz baleset történt közvetítés közben. Majd a bementő szavai is hallatszottak, aki a szerencsétlenség közepette is megőrizte hidegvérét és nagy lélekjelenléttel cselezte a rémületes látványt. Végül azonban ő is elvesztette nyugalmát és hallani lehetett, amint izgatottan kiáltozik társal felé: — „As you love your life, begone!” (ha kedves az életed, menekülj!) és — „Back! Danger! Danger!” (Vissza! Veszély! Veszély!) Bizony, most az egyszer a bátor rádióközvetítőnek is ugyanez a szedniök kellett a lábukat, ha nem akartak bennégni a lángtengerben.

Lucienne Boyer

10.00

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek.

1. Figedy Sándor: Hunyadi János induló (Mária Terézia 1. honvédgyalozezred zenekara, vez. a szerző); 2. Kochmann: Ha nagybőgő szól, keringő (Hans Bund zenekara, ének: Erwin Hartung); 3. Steinbeck: Az ezred üdvözlője, induló (berlini katonazenekar, vez. Friedrich Ahlers); 4. Ellenberg: Pétervári számkázás, galopp (xilofón-zenekar); 5. Seregi Artúr: Katica bogárka, induló (József nádor 2. honvédgyalozezred zenekara, vez. a szerző).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: „A csillagászok és az emberi sors.“ (Felolvasás.) Irta Szirmay-Kalos Margit.

10.45: „A blúzdivat.“ (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: A rádió szalózenekara.

1. Delibes: A király mondta, nyitány; 2. Charrosin: Matróz őrjárat; 3. Friml: Indián szerelmi dal; 4. Clemmer: Keringő; 5. Engelmann: Táncoló billentyűk; 6. Hollósy Kornél: Délibáb; 7. Huszka Jenő: Dal a „Tündérszerelmem“ c. operettből; 8. Gebhardt Rio: Elmúlt napok; 9. Pachernegg: Bécsi muzsika; 10. Kálmán Imre: Ördöglovas, palotás; 11. Székely Imre: Bodrogközi csalogány, magyar ábránd (hangszerelte Polgár Tibor).

Közben kb.

12.30: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

1.30: Radics Béla cigányzenekara.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

44

3.00: Árfolyámhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.

4.10: Asszonyok tanácsadója. (Arányi Mária előadása.)

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. hírek.

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: A Mária Terézia 1. honvédgyalozezred zenekara,

vez. Figedy Sándor. I. rész. 1. Wagner J. F.: Katonainduló; 2. Ellenberg: Lipcei csata; 3. Vollstedt: Az ezred kürtösel; 4. Ziehrer: Polgár és katona, keringő; 5. Kücken: Katonák hazatérése, zenei vázlat; 6. Ascher—Stasny: Katonai harsonajelek; II. rész. Katonai indulók: 1. Borsay: Ezeréves Magyarország; 2. Jurek: Deutschemeister-induló; 3. Nánási-Megay: Honvéd Ludovika induló; 4. Planquette: A Sembre-Meusei regiment; 5. Riedl Ottó: Katonainduló; 6. Teike: Öreg bajtársak; 7. Wieschendorff: Jönnék a huszárok; 8. Biscop: Előre; 9. Rust: Várórség; 10. Tüzérségi induló (ismeretlen szerző); 11. Ruszinkó Nándor: Órségváltás.

Közben kb.

5.50: „Édes anyanyelvünk.“

Halász Gyula előadása.

6.50: Chorin Ferenc, a Gyáriparosok Országos Szövetsége elnökének előadása:

„A Nemzetközi Vásár és a megnagyobbodott Magyarország.“

7.00: „Hozsanna — Feszítsd meg.“

Szemelvények a nagyheti szertartások énekeiből és a magyar nép nagyheti énekes áhitatából. Énekel a Központi Papnevelő Intézet énekkara. Karigazgató Koudela Géza dr. I. Virágvasárnap: 1. Hosanna filio David (gregorian); 2. Vas Károly: Cum angelis (négyzólamú férfikar); 3. Gloria, laus et honor (gregorian); 4. Megváltó királyunk (népének); 5. Martini: In monte Oliveti (háromzólamú férfikar); II. Nagypéntek: 1. Részletek a passióból Koudela kórusaival; 2. Victoria: Tenebrae factae sunt (négyzólamú); 3. Két Mária-siralom (népének): a) Krisztus anyja; b) Hol vagy édes Jézus; 4. Ecce lignum crucis (gregorian); 5. Victoria: Popule meus (négyzólamú); III. A szent sírnál: 1. Jézus, világ Megváltója (népének a 17. sz.-ből); 2. Részletek Seyler „Miserere“-jéből (négyzólamú); 3. Keresztúti ének a 17. sz.-ből; 4. Koudela: Exsurge (négyzólamú); 5. Keresztények sírjátok (népének).

7.45: „Az őrjáték.“

Dráma egy felvonásban. Irta Rudolf Henz. Fordította Gömöri Jenő Tamás. Rendező Kiszely Gyula. Személyek: A pap — Kowách Ernő; Dániel — Makláry Zoltán; Leonhardt — Apáthy Imre; Jóska — Tassy András; 1—2. parasztlány — Orbán Ibolya és Gobby Hilda.

Utána kb.

8.30: Budapesti Hangverseny Zenekar.

Vezényel Fridl Frigyes. 1. Rossini: Tell Vilmos, nyitány; 2. Alfvén: Midsommarwaka; 3. Halácsy Irma: Opera-előjáték; 4. Elgar;

Délibáb

Vonós-szerenád; 5. Zádor: Változatok magyar népdalra; 6. Móry János: Szlovák pásztor-táncok.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: Hanglemezek.

I. Francia dalok: 1. Hahn: D'une prison (Yvonne Gall); 2. Decker—Beryl: Mon rêve, tangódal (Jean Lumière); 3. Tranchant: Les prenomms effances (Lucienne Boyer); 4. Scott Tant qu'il y aura des étoiles, keringődal (Tino Rossi); 5. Tranchant: Tourne et vire (Lucienne Boyer); 6. Jamin: J'amaís (Giuseppe Lugo); 7. Hahn: La dernière valse, keringődal (Ninon Vallin); 8. Flegler: Le cor (Saljapin); II. Strauss-keringők koloratúr énekkel: 1. Tavasz hangok (Eggerth Márta); 2. Déli rózsák (Erna Sack); 3. Szerelmi dalok (Szabó Lujza).

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

6.15—6.55: „Mit olvasnak az angolok.“

P. Berinkey Irma előadása.

7.00: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági főelőjárója.

7.30: Bojanka Vaszileva gordonkázik

(zongorakísérettel), a magyar-bolgár művész-csere keretében; 1. Bach J.: II. szonáta; 2. Rubino: Adagio; 3. Albrechtsberger: Scherzando; 4. B. Vaszileva: Bolgár népzene.

8.00: Hírek.

8.20—9.20: Hanglemezek.

I. rész: Szórakoztató lemezek: 1. Chiara: La spagnola, olasz dal (Rosetta Ferlito); 2. Costa: Napolitana, nápolyi dal (Tito Schipa); 3. Hampton: Haváji keringő (haváji gitárkettős); 4. Strecker—Kurzer—Robin-ger: Dalold még e dalt, dal (Eric Helgar); 5. Niel—Wilke: Sanssouci malomban (Adalbert Lutter zenekara, éneknégyes); 6. Marceau: Polka (harmonika); Hermann Schittenhelm); 7. Lehár: Giuditta, ária (Georges Thill); 8. Lehár: Drótostót, részlet (Rautawaara, Peter Anders); 9. Pécsi József: Keleti esküvő (Radlola koncertzenekar, vez. Majorossy Aladár). II. Magyar nóták és csárdások: 10. Dankó Pista: Ugy-e most már (Szávay Gyula szöveg., László Imre); 11. Dankó: a) Szőke kislány csitt; b) Nem forog a dorozs-mal szemlalom (Cselényi József); 12. a) Farkas Imre: Dal; b) Dankó: Hamis a rózsám (Nagy Izabella); 13. a) Füredi: Házunk előtt mennek el a huszárok; Sárga lovam, sárga csengő rajta; b) Nagy Zoltán: Ez illik, illik (Palló Imre dr.); 14. Erőss Béla: Vannak el nem csókolt csókok (László Imre); 15. Balázs Árpád: Gyere velem akáclobos falumba (Fényes Lőránd szöveg., Kóréh Endre); 16. Julcsa, dal és csárdás (Cselényi József); 17. Dezső Gábor: Harmath Ilona szeretője (Beres Benő szöveg., Orbán Sándor); 18. Diner Gusztáv: Kicsi fehér meszelt szoba

(Hódossy szöveg., László Imre); 19. a) Jó estét kívánok; b) Vékony héja van, csárdások (Cselényi József).

KASSA (259.1 m.)

11.10—11.35: Hanglemezek. 1. Strauss József: Asszonyszívek, mazurka (berlini állami opera zenekara, vez. dr. Max von Schillings); 2. Strauss János: Tavasz hangok, keringő (bosztoni szimfónikus zenekar, vez. Serge Koussevitzky); 3. Rehor: Hanka, polka (Schönbrunn tánczenekar).

Közben: „Őseink nyomában.“ Szmrccsányi Mária csevegése.

11.35—12.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25—4.40: Orgován Rudi cigányzenekara muzsikál, Varacska József énekel.

Közben

3.50—4.00: Hírek.

4.40—4.45: A Kassai Rádió műsorának ismeretése.

4.45—6.00: Azonos Budapest I. műsorával.

6.10—6.50: Szlovák főelőjáró. 1. „A keresztfához megyek...“ Brezanóczy Pál dr. előadása; 2. A Szimfónia énekkar nagyheti egyházi műsora. — Slovenská polhodinka. 1. Dr. Pavel Brezanóczy: „Ku Kristu pod Kriz pojdem...“ Prednáška. 2. Spevokol Szimfónia spieva postné cirkevne piesne.

6.50—7.00: Azonos Budapest I. műsorával.

7—7.30: Azonos Budapest II. műsorával.

7.30—7.45: Kisfaludy Sándor versei, előadja Schalkház Lipót.

7.45—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLAMÚ MŰSOR

A HAT4 hívőjeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.

Éjjel 1—2 óráig.

A közvetítőállomások (Nyiregyháza 267.4 m, Magyaróvár 227.1 m, Miskolc 218.6 m, Pécs 204.8 m) e heti műsora:

VASÁRNAP, ÁPRILIS 2:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

HÉTFŐ, ÁPRILIS 3:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

KEDD, ÁPRILIS 4:

Reggel 6.45-től délután 7.00 azonos Budapest I. műsorával.

7.00—7.30-ig azonos Budapest II. műsorával. Utána azonos Budapest I. műsorával.

SZERDA, ÁPRILIS 5:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 6:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

PÉNTEK, ÁPRILIS 7:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

SZOMBAT, ÁPRILIS 8:

Reggel 6.45-től délután 6.30-ig azonos Bpest I. műsorával.

6.30—6.55-ig azonos Budapest II. műsorával. Utána azonos Budapest I. műsorával.

Tamási Áron

(Bátji felv.)

7.00

BUDAPEST I.

6.45: Hírek, Torna, Hanglemezek:

1. Müller: Fehérvári-induló (Hunyadi János 9. honvédgyalogezred zenekara, vez. Fricsay Ferenc); 2. Armandola: Aranybogárka (Odeon művészenekar, xilofónszólvál); 3. Fabiani: Velencei katonai induló („Gramofon” fúvószenekar); 4. Cremieux: Mikor a szerelem meghal, keringő (Dol Dauber zenekara); 5. Pécsi József: Tempó, tempó, cserkészinduló (József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara, vez. Seregi Artur).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: „Kihallgatáson a Szentatyánál.”

Hunyady Béláné előadása. (Hanglemezekkel.)

10.45: „Régi magyar közmondások eredete.”

Irta Taksonyi Pál. (Feloivasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból, Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Rendőrzeenekar.

Vezényel Szöllössy Ferenc. 1. Righini: Tigrano, nyitány; 2. Weber: Részletek a „Preciosa” c. operából; 3. Seregi Artur: Nap-sugár, keringő; 4. Sándor Jenő: Foxtrott a „Péntek Rézi” c. filmből; 5. Schreiner: A vörös herceg, humoros intermezzo (fagótszólvál, előadja Boros János); 6. Körössy Zoltán: Tangó a „Gellérthegyi kaland” c. operettből; 7. Recktenwald: Bécsi dalegyveleg; 8. Pécsi József: Pajkos szellemek, galopp.

Közben kb.

12.30: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízálás-jelentés.

1.30: Hanglemezek.

1. Lully: Thesee — Venus dala (Jane Laval); 2. Olasz táncszvit a 16. századból (csembalo: Ruggero Gerlin); 3. Haendel: Care salve, ária (Louis Graveur); 4. Bach: Bist du bei mir (Elisabeth Schumann); 5. Bach—Sto-

kowski: Korál-prelude (filadelfiai szimfónikus zenekar, vez. Leopold Stokowski); 6. Mozart: A varázsfuvola, ária az I. felvonásból (Peter Anders); 7. Mozart: Figaro házassága, ária a II. felvonásból (Elisabeth Schumann); 8. Vivaldi: a-moll szvit (hegedű: Adolf Busch); 9. Donizetti: A kegyenenő, ária a IV. felvonásból (Aureliano Pertile); 10. Ponchielli: Gioconda, ária a IV. felvonásból (Gina Cigna); 11. Bellini: Puritánok, kettős (Pasero és Vanelli); 12. Liszt: f-moll etűd (La leggerezza, Cortot); 13. Franck: Panis Angelicus (D'Arkor); 14. Gounod: Faust, templomi jelenet (Gina Cigna és Nazzareno d'Angelis).

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.

4.15: A rádió diákielőrája: „A tenger szörnyei.”

Bánki Sándor előadása. (Feloivasás.)

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: A rádió szalónzenekara.

1. Járay István: Pavane lente; 2. Bortkiewicz: Ezeregyéj, szvit.

5.45: „Horgászok.”

Mészáros József dr előadása.

6.15: Bura Sándor cigányzenekara.

7.00: Tamási Áron elbeszélése. „Húsvéti bárány.”

7.25: Az Operaház előadásának közvetítése.

„Krisztus.” Liszt Ferenc oratóriuma három részben. Színpadra alkalmazta és rendezte ifj. Oláh Gusztáv. Karigazgató Roubal Vilmos. Személyek: Krisztus — Palló Imre dr; Mária Magdolna — Budánovits Mária; Egy asszony — Báthy Anna; Egy ifjú — Rösler Endre; Egy aggastyán — Koréh Endre; 1., 2., 3., 4. angyal — Horányi Karola, Layer Mária, Dósa Mária és Németh Anna.

Az I. rész után kb.

8.20: A rádió külügyi negyedórája.

A II. rész után kb.

9.15: Hírek.

Az előadás után kb.

10.25: Időjárásjelentés.

Majd: Bach: Toccata és fuga (d-moll).

Orgonán előadja Eduard Commette. (Hanglemeztől.)

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Hanglemezek.

I. rész: Karl Schmitt-Walter dalokat énekel. 1. Schubert: A hársfa; 2. Hildach: A tavasz; 3. Kunkel: Amott a fa alatt; 4. Jöde—Löns: Rose-Merie. — II. rész. Szilfidek, egyveleg Chopin műveiből (londoni filharmonikusok, vez. Malcolm Sargent). — III. rész: Részletek

Kodály „Háry János” c. daljátékából. 1. a) Piros alma; b) Felszántom a császár udvarát (Palló Imre); 2. Szegény vagyok, szegénynek születtem (Nagy Izabella); 3. Bordal (Palló Imre); 4. Tiszán innen, Dunán túl, kettős (Nagy Izabella és Palló Imre); 5. Toborzó (Palló Imre).

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

5.45: A rádió szalózenekara.

1. Csajkovszkij: Chanson triste; 2. Hubay: Alkonyat (a hegedűsölőt B. Fehér Miklós játssza); 3. Musszorgszkij: Könnyek; 4. C. Mahr: Elégia (cselesztaszó); 5. Poldini: Rózsák; 6. Järnefelt: Bölcsődal.

6.15: „A Louvre orosz balett-kiállítás.”

Harasztli Emil dr előadása.

6.45: Dr vitéz Papné Kovács Edit Chopin-műveket zongorázik.

1. c-moll prelűd; 2. Desz-dur prelűd; 3. b-moll szonáta.

7.30: „Ösi dicséret a magyar földről.”

Geréb László dr előadása.

8.00: Hírek, ügetőversenyeredmények.

8.20: Hanglemezek.

1. Weber: Felhívás keringőre (berlini filharmonikusok, vez. Kleiber); 2. Strauss János: Cigánybáró, egyveleg; 3. Friml: Szűzek tánca (hegedű: Fritz Kreisler); 4. Cardenas-Barbieri: Besos que matan, dal (Carlitos Gardel); 5. Canta la marimba, spanyol dal (Pilar Arcos); 6. Drigo: Szerenád (orgona: Ernst Fischer); 7. Delibes: Coppelia, keringő (berlini filharmonikusok, vez. Borchart); 8. Országok és dalok, egyveleg (ének: Marcel Wittrisch).

9.00: Sárai Elemér cigányzenekara muzsikál.

10.00: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

11.10—11.25: „Testnevelés a népiskolában.” Köhegyi Imre előadása.

11.25—11.35: Orgonaszólok hanglemezről. 1. Liszt: Szerelmi álmok (Marcel Palóti); 2. Fibich: Poem (Ernst Fischer); 3. Ketelbey: Kolostorkertben (C. H. Cooksoy).

11.35—12.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25—3.50: „Magyaros otthon.” Éder Elza csevegése.

3.50—4.00: Hírek.

4—4.25: „Görgey hadiútja a Kárpátokban.” Bors Kálmán előadása.

Utána

4.25—4.40: Indulók hanglemezről. 1. Figedy Sándor: Ezred élen (Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara, vez. a szerző); 2. Kálmán: Huszár induló (Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara, vez. Figedy Sándor); 3. Óváry József: Ózdi frontharcosok indulója (Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara, vez. Figedy Sándor); 4. Pazeller: vitéz Pávai Mátyás Sándor induló (József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara, vez. Seregi Arthur); 5. Fahrbach: Búcsú, induló (Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara, vez. Figedy Sándor).

4.40—4.45: A Kassai Rádió műsorának ismeretése.

4.45—5.45: Azonos Budapest I. műsorával.

5.45—6.10: Radnóthy Éva énekel zongorakísérettel. 1. Buday: (szöveg: Vadnai) Drágám, néha téved az ember, filmdal; 2. Fischer Károly: (szöveg: Nádas) Két szék, dal; 3. Zerinváry: (szöveg: Rónai) Neked ekkor is hiszek, tangódal; 4. Szlatinay: (szöveg: Füredi) Rózsafa virít, filmdal; 5. Fischer Károly: (szöveg: Nádas) Egyszer csak az élet, keringő dal.

6.10—6.35: „Krakkói kereskedők Kassán. A magyar—lengyel kereskedelem multja.” Kerekes György dr előadása.

6.35—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.

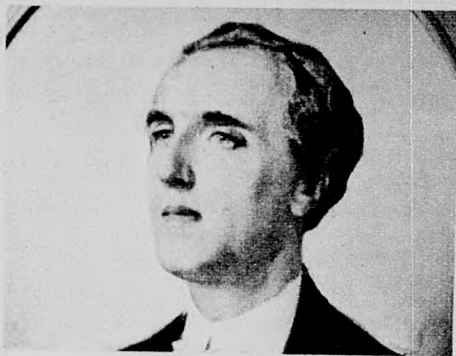
Éjjel 1—2 óráig.

LÉGVÉDELMI GYAKORLAT A „MÉHKIRÁLYNŐ“-VEL

„Queen Bee” (Méhkirálynő) volt a neve annak az első, rádióval távolból irányított, pilótánélküli repülőgépeknek, amit az angol hadsereg kevéssel ezelőtt építettett, hogy légvédelmi gyakorlatok alkalmával céltáblául szolgáljon. Azóta több ilyen „Queen Bee” rendszerű gépet építettek és tenger felett, hadihajók bevonásával is gyakorlatoznak vele. A gyakorlatokat vezető rádiólistát a hajó fedélzetén megnyom egy fogantyút, mire a hajó mellett mozdulatlanul ringatózó hidroplán légszavargya kerepelni kezd, a gép nekiindul, hosszú, csillogó barázdát szántva rohan a vizen, majd felemelkedik. Odalelem, a hajón, a rádiólistát emelőkön, gombokon, fogantyúkon játszadozik, a vezetónélküli gép pedig a hajó felett köröz, jobbra-balra fordul, emelke-

dik, süllyed és a legvakmerőbb mozdulatokat hajtja végre, miközben a hajó légelhárító ágyú szakadatlan dörgés közepette árasztják feléje lövedékeiket. Eléssel lönek, mert hiszen mi történhetik?... Legfeljebb eltalálják a gépet s az lezuhan; emberéletben nem esik kár, hiszen nincsen rajta senki... A tűzereket tehát nem feszélyezi semmi, éppen olyan igyekezettel próbálják „leszedni” a gépet, mintha igaz ellenség lenne. Ha eltalálják, a lezuhant roncsot a hajó fedélzetére emelik. Az értékes távirányító berendezést és a motort rendszerint sikerül megmenteni. Ha a gyakorlat számára előírt idő alatt nem érte telitalálat a gépet, az békésen leszáll a hajó mellett, ahol üzenanyagkészletét kiegészítik s újra a levegőbe küldik.

Délibál

9.00 Nováki László
(Komáromi Katz Endre festm.)

BUDAPEST I.

6.45: Torna, Hírek, Hanglemezek:

1. Friesay Richard: A Mária Terézia 1. honvédegyalozezred indulója (vez. a szerző); 2. Geisler—Felix: Rumtata, keringő (harmonika tánczenekar); 3. Chrapczynski: Lengyel induló (lengyel 21. gyalozezred zenekara, vez. a szerző); 4. Ganglberger: Teddy medve, koncertpolka fagótszólóval (Paul Godwin zenekara); 5. Fiala János: Magyar induló (rendőrzezenekar, vez. Szöllösy Ferenc).

Utána: Étrend, közlemények.

10.00: Hírek.

10.20: Móricz Pál elbeszéléseiből:

1. Rózsa Sándor hadnagya; 2. Az alföldi magyar éjtszaka. (Felolvasás.)

10.45: „Krizsa János.”

Irta Jóós F. Imre. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Szomolányi János, az Operaház tagja énekel, zongorakísérettel.

1. a) Kacsóh: János vitéz: I. A fuszulyka szára... II. A furulyám... b) Kodály: Sej, besoroztak; 2. a) Kiskutya, nagy kutya (népdal); b) Eröss Béla: Asszony lesz a lányból... c) vitéz Kókay István: Piros pünkösdi napján; d) Kertész Zsigmond: Szép a rózsám; 3. a) Marthon Géza: Megugrattak Hortobágyon; b) Rác Pál: Lehullott a rezgőnyárfán; c) Ráday László: Hányszor mondjuk azt egymásnak; d) László Imre: Száz szál piros rózsát; e) Dóczy József: Mandulafa, mandulafa...

12.40: Hírek.

1.00: Beszkárt-zenekar.

Vezényel. Müller Károly. 1. Lachner: D-dúr nyitány; 2. Rhimer: A kolostor harangjai, intermezzo; 3. Lisznyai Szabó Gábor: Melódia; 4. Massenet: Angelus; 5. Bizet: Az arlesi leány, II. szvit; 6. Erkel: Részletek a

„Hunyadi László” c. operából; 7. Poldini Ede: Fegyvertánc; 8. Hoffmann Ferenc: Magyar tánc.

Közben kb.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.

4.15: „Római képek.”

Séta az Örök Város magyar vonatkozású kövei között. Beszélő Pusztai Sándor. (Hangfelvétel.)

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: Nagy Olivér mesterharmóniumon játszik. Varga Tibor hegedül, zongorakísérettel.

1. a) Scarlatti: Szonáta; b) Vivaldi: Largo (Nagy); 2. Händel: D-dúr szonáta (Varga); 3. a) Astorga: Stabat mater; b) Gluck: Ária (Nagy); 4. a) Bach: Air; b) Francoeur—Kreislér: Sicilienne és rigaudon (Varga); 5. a) Bach: Andante; b) Paradisi: Rondo (Nagy); 6. a) Király Péter: Meditatio religioso; b) Szymanowski: Arethuse-i forrás (Varga); 7. Bortnyanszkij: Ima (Nagy).

6.05: „Nagypéntek Rómában.”

P. Ángyán Fülöp előadása.

6.30: Budanovits Mária, az Operaház tagja énekel, zongorakísérettel.

Orosz áriák és dalok. 1. Musszorgszkij: Hovanscsina — Márta áriája; 2. Csajkovszkij: Az orleansi szűz — Johanna áriája; 3. Borodin: Igor herceg — Kontakovna áriája; 4. Csajkovszkij: Pique Dame, románc; 5. Grecsaninov: Bölcsődal; 6. Rachmaninov: Tavasz éj.

7.00: „Baromfitegyeztetési időszakos tanácsadó.”

Báldy Bálint gazdasági felügyelő előadása. (A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata).

7.15: Hanglemezek.

1. Schubert: Befejezetlen szimfónia, h-moll (berlini szimfónikusok, vez. Kleiber); 2. Mozart: Ave verum (bécsi udvari kápolna fiúkórusa, vez. Heinrich Müller); 3. Beethoven: F-dúr románc (hegedű: Kuhlenkampff); 4. Mendelssohn: Es ist bestimmt in Gottes Rat (Emmy Bettendorf); 5. Brahms: Te vagy, Halál, a hűvös éj (Manowarda); 6. Wagner: Tannhäuser, zarándokkar (berlini állami opera ének- és zenekara, vez. Blech); 7. Boellmann: Toccata (orgona: Eduard Commette); 8. Archangelszkij: Credo (Saljapin és kórus); 9. Chausson: Ave verum corpus (A. d'Arkor).

8.20: „Passiójáték.”

Idta Theo Fleischmann. Fordította Kolozsvári Grandpierre Emil. Rendező Abonyi Tivadar és Szilassy Gyula. Személyek: Nő,

hang — Tökés Anna; Férfi hang — Abonyi Géza.

Utána kb.

9.00: Budapesti Hangverseny Zenekar.

Vezényel Polgár Tibor. 1. Ravel: Couperin emlékére (Le tombeau de Couperin); 2. Nováki László: Szvit; 3. Mikus-Csák István: Vivace; 4. Kiszely Gyula: a) Katakombák; b) A Tiberis (a „Róma” c. szvitből); 5. Takács Jenő: Suite concertante; 6. Farkas Ferenc: Divertimento.

Közben kb.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: A rádió szalózenekara.

1. D'Indy: Szent Kristóf legendája; 2. Micheli: Angelus; 3. Schumann: Álmodozás; 4. Kodály: Adagio; 5. Händel: Largo; 6. Rossini—Respighi: Lamento; 7. Haydn: Largo; 8. Liszt: Elégia.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

7—7.10: Liszt-orgonaművek.

(Hanglemezről.) 1. B-A-C-H fantázia (Franz Sauer, a salzburgi székese gyház orgonáján); 2. Bevezetés és fuga az „Ad nos, ad salutarem undam” fantáziából (Fernando Germani).

7.30: „Ami senkié, még lehet mindenkié.”

Irta dr. Takaróné, Gáll Beatrix. (Felolvasás.)

8.00: Hírek.

8.20—9.40: Hanglemezek.

1. Saint-Saens: Haláltánc, szimfónikus költemény (filadelfiai zenekar, vez. Stokowski);

2. Lalo: Concerto gordonkára és zenekarra (Maurice Marechal és szimfónikus zenekar, vez. Philipp Gaubert); 3. Rachmaninov: II. szimfónia, e-moll (minneapoliszi szimfónikus zenekar, vez. Ormándi Jenő).

KASSA (259.1 m.)

11.10—11.35: „Bokáciusz mester, Kassa főbírája.” Geréb László előadása.

11.35—12.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25—3.50: Ruszin félóra. 1. „A ruszinok hűvélja.” Ivancsó Antal dr. előadása; 2. Hanglemezek. — Polcasa dlja Podkarpatskoj Rusi. 1. „Pascha Rusinov.” Doklad dr. Antonija Ivancova; 2. Muzyka po gramofonnoj zapisi.

3.50—4.00: Hírek.

4—4.40: Az Orsolyazárda kis Szent Teréz énekkarának nagybőjtői műsora. 1. Keresztények sírjaitok...; 2. Populi meus; 3. In monte olivetti; 4. Stabat Mater; 5. Ave Dolorum; 6. Nagy Szent Teréz imája, előadja a Terézkar szavalókörus.

4.40—4.45: A Kassai Rádió műsorának ismertetése.

4.45—5.10: Azonos Budapest I. műsorával.

5.10—5.35: „A Felvidék magyar városai: Rimaszombat.” Márkus László előadása.

5.35—6.05: Szirmay Mária zongorázik. 1. Bach: B-dur Capriccio; 2. Beethoven: G-dur szonáta, op. 1.; 3. Liszt: Manók tánca; 4. Resofszy: Badinage.

6.05—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilohertzeken, 32.88 métereken.
Éjjel 1—2 óráig.

A RÁDIÓ ÚJ VARÁZSLÁMPÁJA

A világ rádiótudósai a csodálat és elismerés hangján beszélnek Zworykin K. Wladimir amerikai mérnök, világhírdő távolbalató-feltaláló egyik legújabb alkotásáról, az „elektron-sokszorozó”-ról, „electron-multiplier”. Olyan rádiólámpa ez, mely erősítőképességben messze meghaladja a jelenleg ismert, legtökéletesebb csöveket. A közönséges elektronlámpa, mint ismeretes, úgy működik, hogy izzó katódjából elektronok repülnek az anódelem felé. A katód és az anód közé helyezett egy, vagy több rácis különböző módon befolyásolja az elektron-áramot és ennek eredményeképpen fogja fel azután a lámpa a távolról érkező gyenge rezgéseket, erősíti meg, szálaltatja meg a hangszórót, küszöböl ki a fadinet s hajtja végre azt a sokféle és gyakran a csodával határos bűvészműtárványt, amire a mai, korszerű rádiókészülékek képesek. De ha nagy erősítést akarunk elérni (amilyen például a távolbalátásnál kívánatos), több lámpát kell egymásután használnunk, mert minden rádiócső csak egy bizonyos mennyiségű elektront, azaz anódáramot termelhet. Még így is hamarosan elérkezünk ahhoz a határhoz, melyen túl az erősítés, a fellépő recsegő, zavaró zörejek miatt, nem fokozható. Ezt küszöböl ki az

„elektron-sokszorozó”. Alapelve az, hogy a katód-fonálból kiáramló elektronok nagy sebességgel nekicsapódnak bizonyos fémekből készült vékony lapocskáknak. Minden egyes ilyen elektron-lövedék 8—10 újabb elektront pattant ki a fémfelületről vagyis az áram most már tízszerre erősebb, mint mikor a katód-fonálból kiindult. Ezeket az elektronokat újabb fémfelületekre vetítik, ahonnan a pergtűz ismét 8—10-szerre erősebb elektron-áramot indít el s így tovább. A folyamat többször egymásután is megismétlődik a lámpa belsejében, de már hatszoros ismétlődés is egymilliószoros erősítést eredményez, vagyis végül a katód egyetlen elektronja egymillió új elektront állít elő. Ujabbban olyan vegyi anyagokat találtak fel, melyekből egyetlen elektron nekiütkezésekor — mingyárt első ízben — nem 8—10, hanem több ezer elektron szabadul ki. Az ezekkel készített elektron-sokszorozó tehát szédületes arányú erősítést tesz lehetővé, mégpedig a közönséges rádiólampáknál tapasztalható zavarok nélkül. A rádiótechnikusok éppen ezért úgy vélekednek, hogy az „elektron-multiplier” eddig nem álmodott lehetőségeket nyit a rádió terén.

6.30

Dr. Heigl László
(Brunhuber felv.)

BUDAPEST I.

9—9.55: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból.

Prédikál Ravasz László püspök.

10.00: Hírek.

10.15—11.10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból.

A szentbeszédet Szívós Donát O. S. B. tanár mondja.

11.15—12.15: Evangélikus istentisztelet a Deák téri templomból.

Prédikál D. Raffay Sándor püspök. Énekszámok a Dunántúli Énekeskönyvből: 192.; 182. Énekel a Lutheránia Vegyeskar. Orgonál és vezényel Kapi-Králik Jenő. Énekek: Kapi-Králik Jenő: Jézus, Istennek Báránya; Brahms: Szerelmes Jézus, vajjon mit vétettél? Karének. Kirchner Elek: Nagypénteki ének.

12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

12.30: Budapesti Hangverseny Zenekar.

Vezényel Fridl Frigyes. 1. Gluck: Alceste nyitány; 2. Liszt: Tasso gyászünnep; 3. Beethoven: III. szimfónia, Esz-dur (Eroica).

2.00—3.00: Hanglemezek.

1. Gregorián ének: Responsorium tenebrae factae sunt (Solesmesi Szent Péter apátság szerzeteseinek kórusa, vez. D'om. Gajard); 2. Händel: d-moll concerto (orgona: Harold Dawber); 3. Bach: Aria a Máté passióból (Anday Piroska); 4. Haydn: Ária az „Evszakok” oratóriumból (Friedrich Schorr); 5. Boccherini: A-dur szonáta — Adagio (gordonka: Pablo Casals); 6. Stradella: Pieta Signore (Basíldes Mária); 7. Rossini: Stabat mater (Gigli); 8. Alain: Cantate domino (orgona: Commette); 9. Schubert—Wilhelmi: Ave Maria (hegedű: Isolde Menges);

10. Verdi: Requiem — Confutatis (Ezio Pinza); 11. Perosi: Benedictus (Sistina kórus, vez. Antonio Rella); 12. Brahms: Részlet a Német requiemből (Emmy Bettendorf); 13. a) A keresztfához megyek; b) Ó Jézus, Jézus (Harmat—Sik: „Szent vagy Uram” énektárából, (Székelyhidy Ferenc dr.))

4.45: Hírek.

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: Nagypénteki lamentáció közvetítése a kőbányai plébániatemplomból.

Orgonál Janosits Antal. Vezényel vitéz Kelemen Ferenc. 1. Josquin des Prés: In flagellis (vegyeskar); 2. Elmélkedés. Elmondja Pantol Márton dr; 3. Petri: Inter vestibulum (vegyeskar); 4. I. Siralom. Éneklő Lauris Lajos; 5. Bárdos Lajos: Popule meus (vegyeskar); 6. II. Siralom. Éneklő Pusztai Sándor; 7. Harmat Artúr: Stabat Mater (vegyeskar, orgonakisérettel); 8. III. Siralom. Éneklő Székelyhidy Ferenc dr; 9. Misere mei Deus. Allegri. Öt-, négy- és hétszólamú vegyeskar és gregorián korális.

6.30: „Magyar hősök a világháborúban a Szentföldön.”

Heigl László dr előadása.

7.00: Operaházi zenekar.

Vezényel Rajter Lajos. 1. Bach—Goedicke: c-moll passacaglia; 2. Haydn: A Megváltó hét szava a keresztfán, előjáték; 3. Liszt—Weiner: Weinen-Klagen; 4. Vaszy Viktor: Invocatio; 5. Sieráczyk Artúr: O salutaris hostia; 6. Juferov: Gyászfantázia.

8.20: Ravasz László dr püspök nagypénteki elmélkedése.

8.50: A rádió szalózzene-kara.

1. Szkrjabin: Prelude; 2. Beretvás Hugó: Ave Maria; 3. Schubert: Gitána; 4. Borodin: A kolostorban; 5. Lavotta Rezső: Legenda; 6. Rosse: Tragikus szvit.

9.40: Hírek, időjárásjelentés.

10.00: Részletek Wagner „Parsifal” című zenedrámájából.

(Hanglemezről.) 1. Előjáték (berlini állami opera zenekara, vez. Karl Muck); 2. „Titűrel, der fromme Held”, részlet az I. felv.-ből (Ivar Andresen); 3. Viráglányok jelenete (berlini állami opera zenekara, vez. Max v. Schillings); 4. Nagypénteki varázs (Alexander Kipnis, Fritz Wolf és a Beyreuthi ünnepi játékok zenekara, vez. Siegfried Wagner).

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Nagypéntekre való tekintettel a rádió további műsort nem ad!

BUDAPEST II.

7.30: „Krisztus siratása és feltámadása.” Hoffmann Edit dr műtörténeti előadása.

8.00: Hírek.

Délibáb

KASSA (259.1 m.)

- 9—10.15: Nagypénteki ájtatosság a Szent Erzsébet székesegyházból.
- 10.15—11.15: Istentisztelet az evangélikus templomból. Prédikál: Greguss Gyula. Lithurgizál: Mohr Gedeon. Orgonál: Várkony Dénes.
- 11.20—11.35: Hírek, műsorismertetés.
- 11.35—12.05: Egyházi zene (hanglemezről). 1. a) Buxtehude: In dulce iubilo; b) Pachelbel: Pastorale (orgona: Prof. Fritz Heitmann); 2. Caldara: Regina coeli laetare (vegyeskórus, vez. Rudel); 3. Bach: D-moll Toccata és Fuga (orgona: Fritz Heitmann); 4. Mozart: Koronázási mise, Benedictus (müncheni katedrális énekara, vez. Berberich); 5. Haendel: Largo (orgona: Pattmann); 6. Cherubini: O saluta-

ris hostia (müncheni katedrális énekara, vez. Berberich); 7. Mozart: Ave verum (vegyeskar, zenekar).

- 12.05—12.25: Húsvéti versek, előadja Marossy Lajos.
- 12.30—6.30: Azonos Budapest I. műsorával.
- 6.30—7.00: Szlovák félóra. „Magdala Mária.” Hangjáték. Irta: Fiedler József. Fordította: Kalytsuk Vladimir. — Slovenská polhodinka. Jozef Fiedler: „Maria z Magdoleny.” Rozhlasova hra. Do slovinciny prelozil Vladimir Kalytsuk.
- 7—11.00: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLAMÚ MŰSOR

A HAT4 hívőjeles adóállomáson, 9.125 kilohertzuson, 32.88 méteren.
Éjjel 1—2 óráig.

Az angolok elégedetlenek távolbalátójukkal

Angliában jelenleg csak egy távolbalátó-állomás működik, a B. B. C. (az angol rádiótársaság) Alexandra-Palace-beli adója, Londonban. Ez körülbelül 60—100 kilométeres sugaru körzetet láthat el televíziós műsorral. Az angol lapok ezzel kapcsolatban elégedetlenkedve állapítják meg, hogy Anglia mindinkább elmarad a távolbalátás fejlesztése terén Amerika mögött. Az Egyesült Államokban — úgymond — április 30-án, a newyorki világkiállítás kezdetén, megindul a rendszeres távolbalátó-szolgálat, melynek keretében még ebben az esztendőben négy állomás lép üzembe: New-Yorkban, Philadelphióban, Los Angelesben és Schenectadyben. 1940-ig pedig tízre szaporodik majd az amerikai televíziós adók száma. Ezzel szemben — panaszkodnak a lapok — az angol távolbalátó már két és fél esztendeje működik s a rádiótársaságnak még eszébe sem jutott, hogy bővítse, fejlessze a szolgálatot. Az Alexandra-palota adója csak a főváros és környéke számára sugározhat műsort. A rádiótársaság viszont évi 3 millió font jövedelméből csak 300.000 fontot szán a televízióra; ez pedig nem elegendő az állomáshálózat kiépítésére. A B. B. C. azt állítja, hogy állami támogatás nélkül semmit sem tehet. A lapok szemrehányólag állapítják meg, hogy az állam az utolsó tíz esztendőben a rádiódíjakból 8 millió font tiszta jövedelemre tett szert. Ha ezt az összeget a kincstár csak a rádió céljaira fordította volna, most megalapozhatta volna vele az angol távolbalátót. Így azonban csak nagyon lassan folynak a kiépítés munkálatai. Jövő esztendőre elkészül egy közvetítőállomás Birminghamben, mely a londoni műsort fogja átvenni. Ez a reléadó 150.000 fontba kerül majd. Ha önálló állomást akarnának felállítani, legalább 250.000 fontra lenne szükség. Sok pénz ez, de a közönség köréből sűrűn hallani hangokat, hogy a televíziós vevőkészülékek, drágasága ellenére is, sokan szívesen szeretnék bevevőgépet, ha a távolbalátó-szolgálat megfelelően ki lenne építve. Ezért az angol rádió, a közeljövőben valószínűleg mégis erélyesebben fogja meg majd a távolbalátó fejlesztésének kérdését. De, az újságok megállapítása szerint, így is legalább nyolc esztendőbe telik, amíg az angol szigetország minden része megkapja majd a maga távolbalátó állomását.

Kilencven millió dollár és két tonna

Az amerikai villamosági technika érdekes, új vívmánya az az egymillió voltos új röntgenkészülék, amit nemrég szereltek fel a newyorki Memorial-kórház rákkutató intézete számára. Ismeretes, hogy a röntgensugárzó száguldó elektronok fejlesztik a röntgensugarakat, olyképp, hogy az útjukba állított fémtárcsába ütköznek. Az ütközés váltja ki azután a röntgenhullámokat, éppen úgy, mint ahogy a falba vágódó puska golyócsattanást, azaz hanghullámokat kelt. Az elektronokat, akár a rádiócsövekben, izzó katódcsővel termeli és a lámpát is éppen úgy ki kell légüresre szívattyúzni, mint az elektroncsövet. Minél nagyobb a feszültség, annál nagyobb erővel ütköznek az elektronok a fémtárcsának (antikatódnak hívják) s annál áthatolóbb és nagyobb roncsolásképeségű röntgensugarak keletkeznek. Rákdaganatok elpusztítására csak ilyen sugarak alkalmasak, annál is inkább, mert rendszerint a test belsejében rejtőznek, ahová csak nagy áthatolóerejű sugárzás férkőzhet be. A rákgyógyításra használt röntgen-csővek ezért többszázszor volt feszültséggel dolgoznak és a hozzájuk tartozó berendezésekkel (transzformátorok stb.) akkora helyet foglalnak el, hogy külön teremben, sőt a nagyobbakat külön épületrészben kell elhelyezni. Ez annál is inkább ajánlatos, mert a mindenféle szétáradó, úgynevezett kóbor röntgensugarak a kezelőszemélyzet testi épségét súlyosan veszélyeztetik. Ez ellen hatalmas ólomtömbökkel, ólomburkolattal, ólomfalakkal védekeznek, ami természetesen megint csak helyet foglal el és súlyossá, nehézkessé teszi a berendezést. Az említett kórház részére hat esztendővel ezelőtt épített 800.000 voltos röntgenkészülék mindezek folytán egész épületet vett igénybe. Az új készüléknek azonban az a nevezetessége, hogy sokkal nagyobb feszültsége ellenére, a hozzátartozó transzformátorral együtt, mindössze két tonnát nyom és alig ember nagyságú tartályban fér el, úgyhogy tehergépkocsival is bárholva könnyen elszállítható. Sugárzó ereje viszont olyan nagy, mint 90 millió dollár értékű rádiumé. Azt várják, hogy az új rendszerű röntgen gép hatalmas fegyvernek bizonyul majd abban a küzdelemben, amit az orvostudomány a legfélelmesebb népbetegségek egyike, a rák ellen folytat.

Kerpely Jenő
(M. F. I. felv.)

7.35

BUDAPEST I.

- 6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek:
1. Kraul Antal: Magyar díszmenet induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara, vez. Figeđy Sándor); 2. Avignon: Platánok alatt, mazurka (Robert-zenekar); 3. Husadél: Richthofen, repülő-induló (berlini katonazenekar, vez. Ahlers); 4. Bordin: Bécsi keringő (Inog-zenekar); 5. Óvári József: Ózdi frontarcosok indulója (Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara, vez. Figeđy Sándor).
Utána: Étrend, közlemények.
10.00: Hírek.
10.20: „A Megváltó nyomában Jeruzsálemben.” Szilnyay Jenő előadása.
10.45: „Mit nézzünk meg?”
A Szépművészeti Múzeum nagyheti tárgyú műalkotásait ismerteti B. Bakay Margit dr.
11.00: A kassai rádió műsorából: Zarándoklat Borsiba, II. Rákóczi Ferenc szülőházába.
Beszélő: Schalkház Lipót.
12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10: Laskó Emil énekegyüttese.
1. Gregorian dallam: Exsurge; 2. Rosselli: Adoramus; 3. D. Perez: Tenebrae factae sunt; 4. Palestrina: Jézus vétkeztünk (Kereényi György dr ford.); 5. Scarlatti: Exultate; 6. Liszt: Jézust nézzed; 7. Bárdos Lajos: a) Popule meus; b) Világmegváltó Jézus; 8. Laskó: a) Az olajfák hegyén (Jurik Klára szövege); b) III. zsoltár; 9. Halmos: Magnificat.
Közben kb.
12.30: Hírek.
1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés.

52

1.30: A rádió szalózenekara.

1. Beretvás Hugó: Szent Antal prédikál a halaknak, szimfónikus költemény; 2. Mozart—Csajkovszkij: Ave verum; 3. Muszorgszkij: Boris Godunov, ábránd; 4. Vincze Ottó: Prelude; 5. Debussy: Két közjáték a „Pelleas és Melisande” c. operából; 6. Losonczy Dezső: A néma levente, zenesorozat.

2.35: Hírek.

2.50: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

4.15: Tarka gyermekdelután.

Vezeti: Kilián Zoltán. I. Dalok, tréfák, muzsika. Előadják a gyermekszereplők. II. „A babaiskola.” Gyermekvígjáték. Írta: 1. Schwester Mária és Köck Margit. Szereplők: Tanítónéni — Szabó Kató; I. babamama — Thén Mária; 2. Babamama — báró Gorup Adrienne; 3. Babamama — Kovács Kató; 4. Babamama — Illiczky Ildikó; Mackó úr — Szendei Gyuri; Szakfelügyelő — Dévény Gyuri.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven.

5.10: A rádió postája.

5.40: Rékai Miklós hárfázik.

1. Händel: Passacaglia; 2. Mozart: Pastorle variée; 3. Hasselmans: A forrás.

6.00: „Nagyheti népszokások.”

Ortutay Gyula dr előadása.

6.30: Marschalkó Rózsi énekel, zongorakísérettel.

1. a) Caldara: Fényben fürdik a táj; b) Lotti: Oh csak egyszer; c) Martini: Szerelmi bú; 2. a) Székács Aladár: Szentmiklósi posta; b) Id. Lányi Ernő: Reszket a bokor; b) Kodály: Magos kőszikla; 3. a) Vidor: Nem hiszek én; b) Hummel: Alleluja.

7.00: Harangszó az Egyetemi templomból.

Utána: Schütz Antaj dr előadása.

7.35: Kerpely Jenő gondolkázik, zongorakísérettel.

1. Bach: Korárelőjáték; 2. Schumann: Adagio és allegro; 3. Náray-Szabó Miklós: Allemande; 4. Kerpely Jenő: Arabeszk.

8.00: Strauss Richárd: Halál és megdicsőülés, szimfónikus költemény. Előadja a filadelfiai szimfónikus zenekar, vez. Stokowski. (Hang-
lemez.)

8.25: „Bárd Miklós, a Ruszinszko költője.”

Bevezetőt mond v. Somogyváry Gyula. Bárd Miklós verseit előadja Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház tagja.

9.00: Operaházi zenekar.

Vezényel Fridl Frigyes. 1. Rimszkij-Korszakov Orosz húsvét, nyitány; 2. Haydn: Üstdob szimfónia, G-dur; 3. Volkmann—Rajter: Részlet a „Visegrád” c. sorozatból; 4. Visky János: Szimfónikus szvit.

Déliabál

Közben kb.

9.40: Hírek. időjárásjelentés.

10.20: Kiss Lajos cigányzenekara muzsikál.

Közben kb.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.30: Hanglemezek.

1. Caccini: Amarilli, dal (Dinah Gilly); 2. Weber: Bölcsődal (Lotte Lehmann); 3. Donaudy: O del mio amato ben, dal (Dinah Gilly); 4. Sibelius: Távozz halál (Marian Anderson); 5. Schipa: Ave Maria (Tito Schipa); 6. Strauss Richárd: Holnap, dal (Elisabeth Schumann); 7. Granier: Hozsanna (Caruso).

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

6.30: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági félébrája.

7.00: Hanglemezek.

I. rész: hanglemezek. 1. a) Pfiusich: Nincs cserepes tanyám; b) Dankó: Nincsen kenyér, nincsen só (Koréh Endre); 2. a) Van egy város; b) A kisasszony; c) Kiskomárom, Nagykomárom (Kubányi György); 3. a) Konti József: Kis ablakom be van növe virággal; b) Százados úr sej, haj (Hámory Imre); 4. a) Meghalt a nagyapám; b) A rátóti legények (Kubányi György); 5. a) Az alispán kalapomhoz rózsát tett; b) Ha látom a fergeteg elejét; c) Gyorscsárdás (Horváth Dudás József cigányzenekara); 6. Doby Jóska: Ne nézzetek úgy rám; b) Murgács: Jegenyefák (Koréh Endre); 7. a) Letörött a kutam gémje; b) Hej Bözsi, Bözsi (Kubányi György); 8. a) Sándor Jenő: Horthy Miklós katonája vagyok; b) Huber Gyula: Friss csárdás (Ráday László); 9. a) Kinek varrod babám; b) Szentirmaj: Kis keringő, nagy kendő (Kubányi György); 10. a) Szép rozmaringszál; b) Megérett a paprika, meggy (Hámory Imre); 11. rész. Szórakoztató hanglemezek: 11. Offenbach: Hoffmann meséi, intermezzo és barcarola (Clangor szimfónikus zenekar); 12. Strauss János: Egy éj Velencében, gondoladal (Peter Anders); 13. Sommerfeld: La paquita, spanyol keringő (xilofón: Walter

Sommerfeld); 14. Lincke: Egyszer volt, operettdal (Greta Keller); 15. Pécsi József: Ünnepegy a háremben (Radiola Koncertzenekar, vez. Majorossy Aladár); 16. Kollo: Hazám, dal (Karl Schmitt-Walter); 17. Lincke: Lysistrata — Jánosbogárka, idill (Wurlitzer, orgonán: Erwin Cristoph); 18. Lehár: Paganini, kettős (Erna Sack és Marcel Wittrich); 19. Ketelbey: Manók indulója, szvit-tétel (zenekar, vez. Ketelbey).

8.00: Hírek.

KASSA (259.1 m.)

10.20—10.45: Azonos Budapest I. műsorával.

10.45—11.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

11—12.00: Helyszíni közvetítés Borsiból. II. Rákóczi Ferenc szülőfalujából, a Nagyságos Fejedelem halálának 204-ik évfordulóján. Rendezi Borsi község előljárósa. Közreműködnek: Kossuth Pál, Komáromi István, Profant István, a borsói iskolásgyerekek énekara és a kassai Zenekezelők Kozorús Dal-egylete Simkó Gusztáv vezényletével. Beszélő: Schalkház Lipót.

12—3.25: Azonos Budapest I. műsorával.

3.25—4.40: Egyházzenei hangverseny. Közvetítés a szent Erzsébet székesegyházból. Közreműködik: Hemorka Ulrich orgona és a székesegyház vegyeskara. Vezényel Hemerk Ulrich.

Közben

3.50—4.10: Hírek majd sportközlemények.

4.40—4.45: A Kassai Rádió műsorának ismeretése.

4.45—5.10: Azonos Budapest I. műsorával.

5.10—5.30: „Régi felvidéki írók: Fáy András.” A bevezetőt Keresztes Pál írta. A szemelvényeket Ross József olvassa fel.

5.30—6.00: Szabó Sándor hegedül zongorakísérettel. 1. Bach: Sarabande; 2. Svendsen: Románc; 3. D'Ambrosio: Serenata; 4. Hubay: Sirva vigad a magyar; 5. Vieuxtemps: Rondino.

6.00—6.30: Azonos Budapest I. műsorával.

6.30—7.00: Azonos Budapest II. műsorával.

7—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilohertzuson, 32.88 méteren.

Éjjel 12—1 óráig.

HERINGOSZTÁLYOZÁS — RÁDIÓCSÖVEKKEL

Az Egyesült Államokban külön hatósági szerv, a „Bureau of Fisheries” intézi az összes, halászsáttal és haltenyésztéssel kapcsolatos tudományos és gyakorlati kérdéseket. Az intézet évente rengeteg heringet gyűrűz meg, hogy vándorlásukat tanulmányozhassa. Mint hogy heringhalászat alkalmával felettébb körülményes minden egyes halat megvizsgálni, rajta van-e a jel, egy idő óta villamos készülék segítségével, futószalag-rendszer szerint folytatják a vizsgálatot. A „gyűrűz”, amivel a heringet megjelölik, számmal ellátott apró vaslemez, melyet olyan helyen rösitének az állat testére, hogy azt ne zavarja

mozgásában, de meg se szabadulhasson tőle. A vizsgálat már most úgy történik, hogy a kifogott hering-zsákmányt futószalagra öntik, mely alatt rádió-erősítőkészülék tekercsei vannak elhelyezve. Valahányszor egy „gyűrűzött” példány fut el a tekercsek felett, a vasdarabka jelenléte változást okoz az elektromágneses térben, mire az erősítőcsövek működésbe jönnek, egy relé kapcsolnak; ez viszont lefékezi a futószalagot. A szalag csak akkor indítható meg újra, ha a vaslemezzel ellátott halat leveszik róla. Ilyen módon könnyen és gyorsan folyik a megjelölt heringek begyűjtése.

e Délibál

Április 2. vasárnap

A külföld
zenei
műsorai

Kilowatt	Hullámhossz		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operetti	Tánczene	Hangfelvétel
3	437	Beograd		22.15	20.00		19.00
100	357	Berlin		20.10	19.20	22.30	
100	316	Breslau		19.00	22.30	21.10	
32	325	Brünn					
17	364	Bucuresti és		20.00			19.15
60	1875	Radio Romania		21.15			22.05
60	1571	Deutschlands.		22.30			
150	1500	Droitwich	21.05	20.15	19.35		
25	251	Frankfurt		20.10		22.30	19.00
100	331	Hamburg			20.30	22.40	20.10
100	456	Köln				22.30	
100	291	Königsberg		20.10		22.40	
120	382	Leipzig		20.10		22.30	19.00
50	342	London Reg.	19.35	19.00 22.55	22.05		
150	1304	Luxembourg		19.15	21.30	22.00	23.30
50	368	Milano			21.00	23.15	20.30
100	405	München		20.10	24.00	23.00	
120	470	Prága					
60	215	Radio Paris	20.30		19.00	24.00	22.40
60	420	Róma		21.00	22.20	23.15	
55	426	Stockholm		22.30	20.00		
100	349	Strasbourg		22.45	21.40	23.00	21.20
100	523	Stuttgart		24.00	20.10	22.30	
60	3861	Toulouse			23.00	23.15	22.15
120	1339	Warszawa		19.00 21.20			19.30
120	507	Wien		19.10	20.10	22.30	

Ujrendszerű külföldi zeneműsorunkban a függőleges oszlopok között megtalálhatja a kedvenc műsor-számait. Ha például tánczenére vágyik, egy szempillantást kell csak vetni a negyedik oszlopra s abban nyomban megtalálhatja, hogy milyen időpontban hallhat tánczenét. Ahol az éppen kedvező időpontot megtalálta, tekintsen vízszintesen az állomások rovatára és tudni fogja, hogy melyik állomásra kell beállítania a gépet.

Ha pedig kedvenc állomása van s ennek műsorára kíváncsi, akkor az abécé sorrendjében következő állomások közül keresi azt és mellette vízszintes sorban megtalálja, hogy mikor és milyen zenét hallhat onnan.

Kilowatt és hullámhossztáblázat egészíti ki e műsor-újdonzságot.

Amit érdemes meghallgatni...

Brünn és Prága műsora nem érkezett meg.
 20.10: Leipzigből: Bruckner V. szimfónia.
 21.00: Warszawából: Hír Sári zongoramű-
 vészno hangversenye. 24.00: Stuttgartból:
 Csajkovszkij: IV. szimfónia.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Brünn és Prága műsora nem érkezett meg.
 20.10: Berlinből: Csajkovszkij: V. szimfónia.
 21.00: Warszawából: Csajkovszkij:
 VI. szimfónia. 24.00: Stuttgartból: Dvor-
 zsák: V. szimfónia.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Április 3. hétfő					A külföld zenei műsorai	Április 4. kedd				
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hangtánc		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hangtánc
20.00	18.50				Beograd		20.40	20.00		
	18.00				Berlin	20.10		21.20	19.00	21.00
	22.40	20.10		19.00	Breslau			20.10	22.35	19.15
					Brünn					
	21.15 21.40	20.05		22.15	Bucuresti és Radio Romania		19.25			21.15
	23.05			22.40	Deutschlands.		23.00			
	23.00	20.00	24.00	19.45	Droitwich		22.25	21.00	24.00	
				19.30	Frankfurt		19.30	20.15	22.35	
	22.30	23.00		21.30	Hamburg		20.30	24.00	22.30	
	21.20	20.10	22.30	22.15	Köln			19.10	22.30	22.15
	20.10	22.40		19.00	Königsberg		20.10	22.35		
20.10		19.00	22.30		Leipzig			20.10	22.30	
21.00	0.30		23.25		London Reg.	19.00	21.05 0.30	22.15	23.25	
22.30	23.05	20.10	20.45		Luxembourg			20.00	22.50	
	21.00		23.15	20.30	Milano		21.00	20.30	23.15	19.20
24.00			19.00		München		21.30	19.00		
					Prága					
20.40	22.30	19.00	23.00		Radio Paris		22.15	19.00		
	22.10	21.00	23.15	19.20	Róma	21.00				19.20
22.15	20.30	21.30			Stockholm	20.55				22.15
	22.45	19.30			Strasbourg		20.45	21.00		
24.00	19.00	20.15	22.30		Stuttgart	24.00	20.10	22.35		
		23.15	19.05		Toulouse		23.30		21.30	22.15
	21.00 21.45	19.30			Warszawa	21.00	19.00 22.15			
	22.30		20.10		Wien		19.00 21.00	20.10	22.35	

Amit érdemes meghallgatni...

Brünn és Prága műsora nem érkezett meg.

21.00: Milánóból: Wagner: Siegfried c. operája a Scalából. 24.00: Stuttgartból:

Liszt: előjáték, Mozart művek.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Brünn és Prága műsora nem érkezett meg.

19.00: Leipzigtől: Berlioz, Hubay, Rimszki-Korszakov, Strauss művek. 24.00: Münchenből: Beethoven: IV. szimfónia. 24.00: Stuttgartból: Haydn: Üstdob szimfónia.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Április 5. szerda				A külföld zenei műsorai	Április 6. csütörtök					
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene		Hanglemez	Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez
	22.15	20.00		21.30	Beograd		20.30			21.52
	21.00	20.10	22.30	19.00	Berlin			20.10	19.00	
	19.00	20.10	22.30		Breslau	20.10		19.00	22.20	
					Brünn					
	20.00 21.50			19.15	Bucaresti és Radio Romania					
	22.30	23.00			Deutschlands.	20.40	23.00	19.15		
	23.05	21.00	24.00		Droitwich	22.25	19.40	24.00		
			20.15	19.30	Frankfurt			20.15	19.30	
		20.30		20.10	Hamburg		21.10		20.30	
	22.15	19.15	23.00		Köln		19.10	22.30	22.15	
		22.30		20.10	Königsberg			20.10		
	18.20	20.10		19.00	Leipzig	22.20	19.00			
	21.05 0.30	19.25	23.25		London Reg.		20.50	23.25	0.30	
	21.15	22.10	23.00		Luxembourg	21.45		22.50		
21.00				20.30	Milano					
	19.00	21.00	24.00		München	24.00	22.20		19.00	
					Prága					
	19.00	22.30		23.00	Radio Paris	20.30	19.00			
			23.15	19.20	Róma	21.00		23.15	19.20	
20.30			22.15		Stockholm		20.30	22.15		
	20.30	22.45			Strasbourg		21.30	22.45		
	24.00		20.10		Stuttgart	24.00	20.00	22.30		
	21.30	23.15			Toulouse			23.00	23.15	22.15
21.45	19.00 21.00				Warszawa		20.15 23.05	19.15		22.35
	19.00	20.10 22.30			Wien	18.00				

Amit érdemes meghallgatni...

Brünn és Prága műsora nem érkezett meg.
 18.00: Königsbergből: Wagner: Parsifal c. operája.
 19.30: Frankfurtból: Bach: Máté passió.
 20.10: Berlinből: Lortzing: Undine c. operája.
 24.00: Stuttgartból: Verdi: Rekvium.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Brünn és Prága műsora nem érkezett meg.
 19.00: Breslauból: Kifütyült mesterművek.
 21.15: Luxembourgból: Részletek: Mozart és Verdi: Rekviumjéből.
 22.10: Warszából: Liszt és Kodály balladák.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Április 7. péntek					A külföld zenei műsorai	Április 8. szombat				
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez
	21.00	20.30			Beograd		20.00			21.20
20.10	18.00				Berlin			20.10		19.00
	20.10	21.00		22.20	Breslau		19.00	20.10		
					Brünn					
					Bucuresti és Radio Romania					
	22.30		20.10	23.00	Deutschlands.		23.00	19.15		
21.00	19.00	20.35			Droitwich			21.00	24.00	
19.30			22.35		Frankfurt			20.15	22.30	19.30
22.30	21.25	24.00		20.10	Hamburg		20.30	19.00	22.20	20.10
19.00	18.20				Köln		19.10	22.15		24.00
18.00					Königsberg		19.00	20.10	22.40	
		22.30			Leipzig		20.10		22.30	
	21.00 22.45				London Reg.		19.30 20.55		22.00	
	22.30	20.15			Luxembourg	21.15	19.45		23.00	20.30
21.00		23.15		20.30	Milano		22.00	21.00	23.15	19.30
	21.00	20.10			München		24.00	20.10	22.20	
					Prága					
	22.30	19.00			Radio Paris			19.00	23.00	22.30
	21.00	23.15		19.20	Róma	21.00				19.30
22.15	19.30			21.45	Stockholm		20.30		22.15	
	21.30	22.45			Strasbourg			20.40	23.00	21.45
24.00	21.10	22.30			Stuttgart		24.00	22.30		19.00
	22.15	20.30	23.15		Toulouse		21.35	23.30	23.15	
	19.15 21.00			21.50	Warszawa		19.40 22.10			22.25
20.10	18.15	22.30			Wien		19.05	20.10	22.30	

Hat kérdés — hat ismerősről A DÉLIBÁB REJTVÉNYPÁLYÁZATA

Az itt bemutatott hat ismerősünkről a következőket kérdezi olvasóitól a Délibáb:

1. Akit ez a kép ábrázol, nős vagy nőtlen? 2. Mi a foglalkozása? (Színész, író, festő, szobrász vagy muzsikus?) 3. Férfi-e vagy nő? 4. Hány éves? 5. Ki ez a buzgó „fényképész”? 6. Ki ez a színész és melyik színdarabban játszik ebben a furesza maszkban?

A helyes megfejtők között a Délibáb szerkesztősége 500 pompás könyvet oszt ki teljesen díjtalanul. Itt jegyezzük meg, hogy elegendő, ha két rejtvényt megfejt, csak természetesen kevesebb eséllyel indul a versenyben.

Beküldési határidő 1939 április 17.

A megfejtés beküldésénél tessék kívágni és mellékelni a Délibáb 34-ik oldalán található szelvényt, mert csak így vehetjük a megfejtéseket figyelembe. Elegendő a megfejtéseket levelezőlapon beküldeni, természetesen oda ragasztjuk az említett Délibáb-rejtvényt is.

Villamosság és meghülés

Régóta vita tárgya már a nagyközönség, de orvosok körében is, mi okozza tulajdonképpen a meghülest. Egyesek szerint fertőzés, tehát körözökó csírák terjesztik. Mások viszont tisztán arra vezeték vissza, hogy a test valamely részét rohamos hűvelvónás, túlhűtés érte, például huzat, meleg és hideg gyors váltakozása (pl ha túlfűtött szobából izzadtan, áthevülve hirtelen a szabadba lépünk), nedves, nyirkos időjárás, vagy ha valaki lyukas cipőben járkal esős időben, nedves fűre fekszik, stb. A „fertőzéses” elmélet hívei, bizonyítékul az influenza- és náthajárványokat hozzák fel s azt, hogy a náthás ember pohara, zsebkendője milyen könnyen viheti át a bajt másokra. A „túlhűtéses” fellevés mellett kardoskodók viszont olyan „hűléses” bajokra hivatkoznak, aminő pl a reuma; ez kétségkívül nem ragályos és mégis legtöbbször a test erős lehűlése, megázása, huzatban, nedves lakásban tartózkodás szokta kiváltani. Valószínűleg mindkét tábornak igaza van, mert a meghülésben tényleg körözökó csírák játszanak szerepet, de ezek csak akkor kezdhetik meg romboló munkájukat, ha a test ellenállóképességét az említett hatások valamelyike bizonyos határ alá csökkentette. Néhány éve Munk berlini tanár és mások kutatásai során, váratlanul, mondhatni meglepetésszerűen, még egy másik fontos hatótényezőre is akadtak: a villamosságra. Megállapították ugyanis, hogy az emberi bőr állandóan villamos töltést hord és a test külső felületének két pontja között szakadatlan feszültség-különbség uralkodik, éppen úgy, mint például a világítási hálózat, vagy egy rádió akkumulátor két sarka között. Csak persze itt nem százvoltagekről, még csak Voltokról sem, hanem a Voltok igen kicsiny törtreszeiről van szó. Mint gondos mérések kimutatták, leg-

nagyobb a feszültségkülönbség az orr nyálkahártyája és a tenyér, illetoleg a lábtalp között. Ez a feszültség-különbség igen állandó, nem változik meg semmiféle betegség, vagy jázroham alatt; nem hat rá magának a bőrnek sérülése sem. Sőt emberi hullákon a halál beálta után tíz órával is még ugyanolyan volt a bőrvillamosság eloszlása, mint az élő emberi testen. Annál érdekesebb viszont, hogy ezt a makacsul állandó feszültségkülönbséget mégis meg tudják változtatni a bőrt erő olyan izgalmak, amilyenek rendszerint meghülest idéznek elő. Ha például a kísérleti személyt huzatba állítják, vagy lábát előbb forró, majd hirtelen hideg vízbe helyezik, a bőrvillamosság nyomban észrevehető változást szenved s egyidejűleg beáll a lúdbőrzés, a tüszentes és a megfázás egyéb, kétségtelen előjelei! Nevezetes megfigyelés az is, hogy a tüszentes után a bőrvillamosság, rövid időre, megint eléri az egészséges állapotnak megfelelő értékét, ami közvetve megerősíti azt a régi nézetet, hogy a tüszentes a szervezet védekező rendszabálya a betegség támadásai ellen. Mindezekből tehát az a meglepő tény derül ki, hogy a meghülest nemcsak bacillusok, nemcsak hőfokváltozások, hanem villamos hatások is előidézhetik, vagy legalább is közrejátszhatnak benne. Egyelőre még nem tudjuk, mennyire lehet ezt a felismerést esetleg a meghülések gyógyításában értékesíteni. Annyi bizonyos, hogy némelyek máris felvetették a gondolatot, nem küzdhetnők-e le az ilyesfajta bajokat villamosenergia alkalmazásával. Vannak, akik szaporat váltóáramokat, mások ultrarövidhullámokat ajánlanak s azt tartják, hogy ilyen hullámbeugárzásra pl a nátha igen gyorsan gyógyul. Igaz ez, vagy sem: ezt eldönteni még a jövő kutatásának feladata.

Műkedvelők

Irtta: GYÖRGY LÁSZLÓ

Amikor Márton átlépte a ház küszöbét, kicsit lehajtotta fejét, mert beütötte volna homlokát a gerendába. Szeme meleg, örömmre lobbanó esillogással ragyogott. Nagy, vörös kezével vastag könyvet szorított ügyetlenül a melléhez és a két szín külön élt a hófehér ing tiszta mezejében. Haja, kócos haja homlokába hullott, de most nem törődött vele. Csak nevetett köszönésnek, aztán odalépett asszonyához és megfogta zavartan kezét.

— Mit gondolsz, te? — kérdezte szelíden.
— Mit gondolsz, ki lettem én?

Az asszonyon melegség ömlött szét. Már előre érezte, hogy valami szép boldogság éri ezen az estén. Most az ajtó nyitva volt és az égen mintha énekeltek volna a szikrázó drága csillagok, benne pedig a kemence tüze litániázott duruzsolva. Valami nagy rend, nagy béke ült a világon. Ők is, a szegények rendben és békében élnek. A vacsora elkészült. Az asztalon feltéve a két virágos eszeréptányér, egy csupor aludttej és a fényeshéjú újsütet kenyér. Hétköznap van, de mintha ünnepet váró este lenne ez. Az is boldogság volt már, hogy Márton hazajött, de érzik rajta az őszi tarló édes illata.

Hirtelen szerette volna átölelni urának kemény, erős nyakát, de belevérősödött a gondolatba és a tűzhöz lépett.

— Hogy mi lettél, te? — kavarta fel a levest. — Hát, mi is lehetnél. Júdás! Júdásnak tettek biztos.

— Júdás Kakaska lett, az asztalos — felelte komoly büszkeséggel Márton. — Engem pedig Jánosnak tettek. János apostolnak. No, nézz csak rám, én lettem János apostol.

Az asszony szeme kerekre nyílt.

— Ez igaz? — kérdezte. — Ez igaz, vagy csak mesélés.

— A tanító szava szerint mondom. Így

szólt hozzám: — Te, Márton, János apostol szerepét mondod a műkedvelőben. — Cédulát is kaptam róla. Ime: „Erős Márton: János, az apostol.”

Megilletődve álltak egymással szemben, hang nélkül, mozdulatlanul. Anna szólalt meg elsőbbséggel.

— Mi az a könyv a kezében?

— Ez — Márton megszorította könyvét — régifajta biblia. Mindegyikünk kapott egyet.

— Hiszen bibliánk nekünk is van.

Márton leült az asztal mellé és félkarjával magához húzta az asszonyt, aki kíváncsian figyelt rá.

— Ebben, lásd, megvan előre jelölve minszó, amit majd el kell mondanom a játékban. — Szép óvatosan lapozta fel a piros ceruzával megjelölt oldalakat és mutatta.

— Tizenkét oldal. Innentől ideig...

— Úrjézus! — ámuld az asszony. — Ezt kell elmondanod, ezt kell megtanulnod? Ezt a rengeteg betűt?

Megingatta fejét ijedten, őszintén.

— Hiszen te csak szegényke ember vagy. Ilyen tanulást még egy püspöktől sem követelhet a tanítómester.

De Márton csak nevetett és nekiindult, hogy betűzzön a sorok mentén. Ujját rányomta a betűkre, nehogy eltévessen egy szót. Az asszony kimérte eléje a levest és boldogan nézte, hogy mint ejtegeti a szavakat az ő ura. Márton visszanezített rá, aztán ránevetett a levesre.

— Az embernek leves is kell, nemcsak tudomány.

Feltette a bibliát a szekrény szélére, így lépett az asztalhoz.

— Imádkozzunk.

Erős ujjait egymásba fonta és lehajtotta fejét. Az asszony szempillái leereszkedtek s

ajka halkán suttogta az angyali üdvözlést. A faluban most kondult meg a harang és a kutyák ugatása elesenededett a holdfényes udvaron.

Leültek.

— Ezentúl — mondotta csendesen, szemlélve az asszony, — ezentúl én már nem Mártonnak szólítalak téged. Ezentúl azt mondom neked: János...

— Komoly dolog ez — felelte a férfi.

— Nagy dolog. A tanítómester igen megtisztelt téged.

Márton felemelte fejét.

— Ott voltak az iskolában az összes szerepek. A mester beszélt. Emberek, mondotta, csak játék ez, mire a műkedvelőben készülünk, de azt hiszem, a tanulás alatt mégsem élhetünk úgy, mint eddig. Nem szükséges a sokatvívás, a goromba beszéd, a legénykedés, a haragtartás. Ki kinek szerepét mondja majd, olyan legyen. János apostol legyen olyan, mint János apostol volt. Tart-suk be az írást. Aki magát megalázza, az felmagasztaltatik...

Anna hallgatott. Mit mondhatott volna erre az örömről? Csak azt tudta tenni, hogy felemelte az újsütet kenyeret. Felemelte és odaemelte a férfiember elé.

— Szegd meg!

Márton érezte, hogy szebb ez a kenyérszegés minden beszédnél. Keresztet vetett a kenyérre és elhatározta, hogy többé nem fedlekedik meg erről a keresztvetésről. Ha az ember tisztaéletű lehet, akkor örüljön és legyen tisztaéletű. János apostol is tisztább lehetett, fehérebb, mint a kovásztalan ke-

nyér. — Példa mindenki számára — mondta róla a tanítómester. — János a föld fia volt, aki szerette a mezőket, a vetéseket, a férfimunkát és öröme volt Krisztusnak benne. — Milyen szépen van elmondva. Márton arra gondolt, hogy jó annak, aki sokat tanult, aki a könyvek egymás mellé illesztett betűit ügyesen, gyorsan olvasni tudja. Neki kicsit nehezen megy az olvasás, az „s” betű meg a „z” betű ikertestvérek. De nem baj, majd végigjut a szerepen. Az evést bevégezték, megkérdezte hát a feleségét.

— Te is régen olvastál már betűket?

— Régen, régen — válaszolta az asszony és hirtelen megérezett valamit. — De azért szívesen segítenék. Engedd meg, hogy segítsék.

Márton magához vette a bibliát és leült vele a ház küszöbére. Bizony drága kincs ez a könyv, tiszta tanulás, tiszta tudomány. Jézust úgy megismeri az ember, mintha itt élne a faluban. És a tanítványok élete olyan egyszerű, mint azé, aki ma is a mezőkön dolgozik. Parasztok, egyszerű kétkézi emberek. És mégis esodákat csináltak.

— Kezdjük az első leckén — szólta az asszonyhoz, aki lekuporodott melléje.

— Első lecke — ismételte buzgón, tisztelettel az asszony.

És ahogy Márton rányomta kezét a betűkre, lassan, óvatosan, féltő szavakkal egyszerre olvasták mindketten:

— Élt... pedig... vala... Jeru... zsálem... ben, a Genezáret tava mellett egy ács, akinek... Jó... zsef... volt... a neve...

SZÍNHÁZI FELVÁGOTT

Szindarab, amelyben mindenki címszereplő

A Nemzeti Matyija ez,
Ahol a taps csudasok,
S ebben kérem a szereplők
Egytől-egyig — Ludasok!...

Feltalálták az éghetetlen filmet

New-York jelenti és az ember
Elliszi ezt is, mit tehet?
Bár él a gyanú, hogy „leégni”
Rossz filmmel ezután is lehet...

Töprengés egy színházi bemutatón

Sértés-e, vagy jókivánság,
Aki tudja, döntse el,
Ha azt mondom, hogy a szerző
Huszonötöt érdemel...

Hóiehérlke és a hét törpe a moziban

Egy nézőtéri Hóiehérlke
A kritika elől ezzel tér ki:
— Hét törpe udvarló? Nem lenne jobb
Egyetlen középtermetű férfi?...

Földindulás a Belvárosban

A „Földindulás” sikerére
A Belvárosi joggal hetyke,
Végre egy színház, hol előadásban
Mostanság nem divat az egyke!...

Sürgösen Londonba hívták Dayka Margitot

— Meglepetés, sőt ámulat!
Ezt rebegi az ember ajka:
Gyermekded lehet ott a színház,
Ahol sürgösen kell a — Dayka...

Tisza

*Tisza, Tisza ... álomban látszik a
naptüköröző, habfodros pántlika.
Szelid menyasszony messzi földeken
völegényéhez így megyen, megyen.*

*Megy, mendegél és félve lépeget.
Beszél, beszél magában szépeket
és félálmában fodrozó, arany
hullámkalárist perget untalan.*

*Álomban ő is, mert az őszi nap
sugára altat, ringat, simogat
s a partokon már régen alszanak
a fürtös fák, a mohos gátfalak.*

*De hirtelen, a messzi ég alatt
az alkonyat kárpítja szétszakad
s a tengerből, hol csónakázni volt,
kikél a hold, az óriási hold!*

*A hold, a lengő, véres, furcsa szív,
a völegény, a régi és a hív,
ki áthajolt a messzeségen át,
hogy csókolhassa szép menyasszonyát.*

TERESCSÉNYI GYÖRGY

DIVAT

Bájos lánykaruha világoskék se-lyemből. A nyakban keskeny gallér-ka és három apró gyöngyházgomb. A derékon és az ujjakon úgyneve-zett „darázsolás”, amely idén a gyermek- és a női ruhák gyakran alkalmazott díszes lesz

Fehér panamaszalmakalap fekete esipkefátyollal borítva, tavaszi, nyári, nagydélutáni vagy estélyi ruhához illő

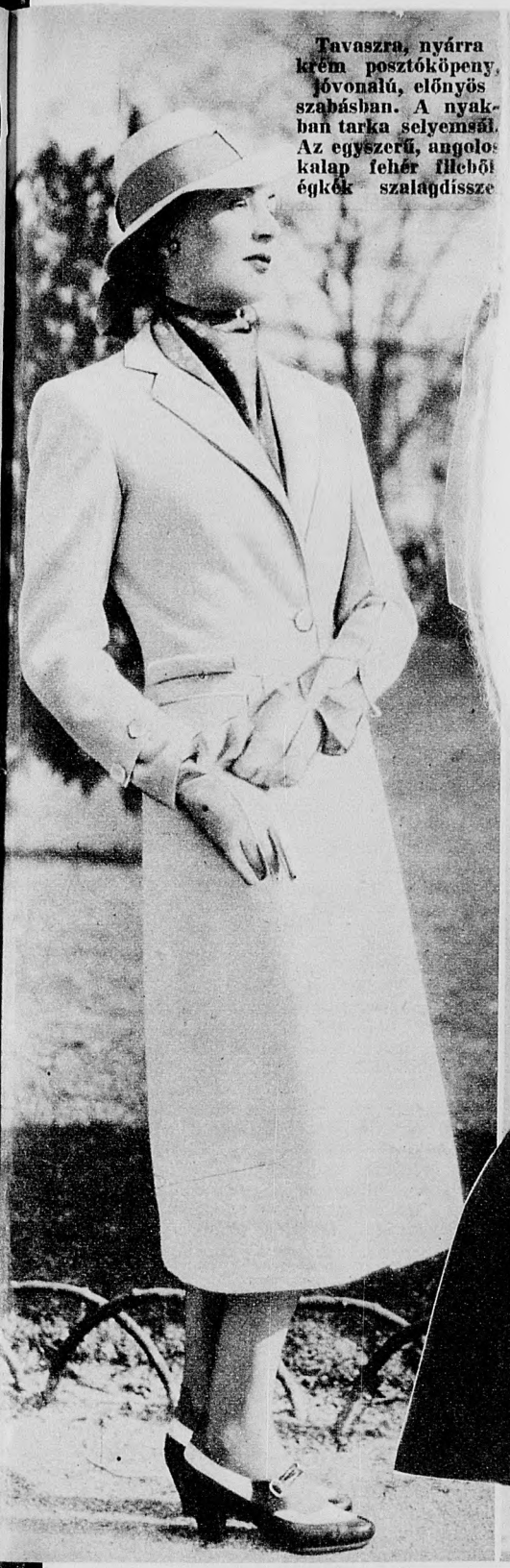
Egy szép, de külö-nös kalap - kérdé-ses, hogy akad-nak-e követői. Türelre dolgozott virágokból állították össze, fészektör-mátúra, tetején madár

AT

Tavasza, nyárra
krém posztóköpeny,
jóvonalú, előnyös
szabásban. A nyak-
ban tarka selyemsál.
Az egyszerű, angolos
kalap fehér filcből
égkék szalagdíssze

Egy
szép,
külö-
kalap
rdéses,
akad-
övetői.
gozott
állítot-
tektor-
madár

A PARÓKA TÖRTÉNETE

A mai gondterhes időkben bizony nem egy opasz vagy kopaszodó embert látunk. Ha gyelünk, akkor még fiatalembereket is látunk társaságokban, amikor lehetőleg észreétlenül igazgatják „tineseiket”, hogy egyes lágosabb foltjaikat fejükön, frizurájuk egyes elrendezésével eltüntessék.

Egy párizsi fodrászversenyen nemrégén vetették azt az eszmét, hogy ma is, mint zen, parókát kellene hordani és ekként nyenyen el lehetne tüntetni a férfiak gond-a kopaszságot. Mint minden ilyen esz-nek, úgy ennek a gondolatnak is voltak nzői, viszont barátai, támogatói is.

mikor a vita legjavában tombolt, két gy állott fel és abbahagyva hajuk ápolá- „hozzászóltak a témához”. Az egyik gy a Folies Comique egyik művésznője , a másik a Sarah Bernhard színházé. Te-mindketten művésznők, akik állításuk int hetenként nem egyszer használnak epükben parókát.

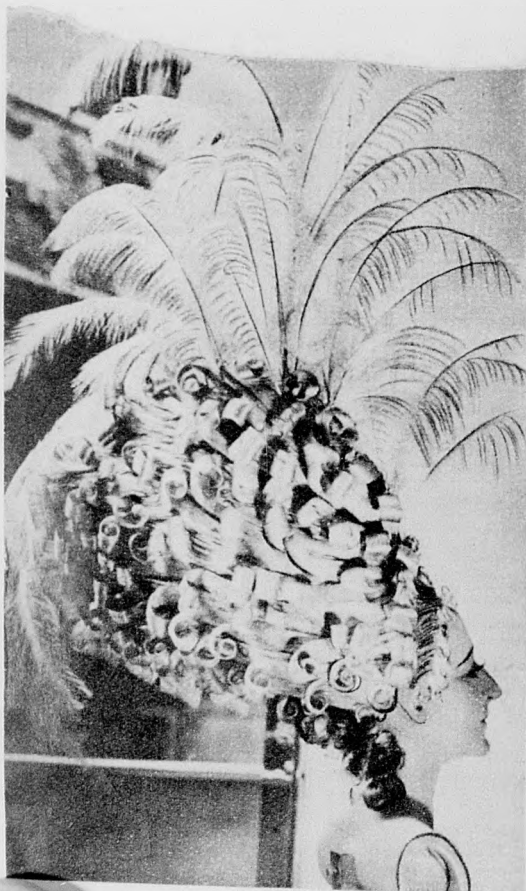
művésznők határozottan azt vallották, y a paróka viselése nemcsak kellemes, em egészséges is. Télen meghülés ellen d, nyáron pedig a por ellen, ami a fejbőrt madja meg.

A vitába csakhamar többen is beleszóltak espedig nem éppen nyugodt, hogy úgy mond-juk, „distingvált módon”. A vége az lett, hogy a vérmes párizsiak összeverekedtek. Rendőrnek kellett rendet csinálnia.

Annak ellenére, hogy a Párizs egyik leg-előkelőbb női fodrászsalónjában támadt „parókaavita” előreláthatólag nem egyhamar juttatja diadalra a parókaviselés ügyét Európában, nem lesz érdektelen egy futó visszpillantást vetni a paróka történetére.

Az ál- vagy vendéghaj viselése már az ókorban is ismeretes volt. Xenofon, a híres történetíró közli, hogy Asztiagesz, az utolsó méd király, akit Kr. előtt 560-ban Cyrus fosztott meg trónjától, kopasz lévén, paró-kát viselt. Egy alkalommal, amikor lakoma, illetve az ezt követő duhajkodás közben a király egy fölötte jókedvű, heves vérmérsék-letű szomszédnője leverte fejről parókáját és a vendégsereg általános hahotázás kísé-retében állapította meg Asztiagesz eddig gon-dosan titkolt kopaszságát, a király, feldü-hödve, leszúrta tapintatlan hölgyvendégét.

Rómában, különösen a császárok idejében, bizonyos ünnepeken férfiak és nők egyaránt viseltek parókát, tekintet nélkül arra, kopaszak voltak-e, vagy nem. A római dámák előszeretettel viselték az északi nők hajá-ból származó, illetve font vendéghaját. A fogoly germán nők szőke hajából csinált vé-kony, finomszájú parókáért vagyonokat fizel-tek. Nem is volt előkelő az a római nő, aki nek két-három ilyen szőke parókája ne lett volna.

XIV. Lajos korabeli divathölgy parókája

Délibáb

Divatfi rizsporfelhőben, egy 18. század- beli borbély műhelyében

A nyugatrómai birodalom összeomlása után a parókának is nyoma veszett, miután ezt megelőzőleg az egyház is eltiltotta.

A középkorban nemigen leljük nyomát a vendéghaj viselésének, kivéve egyes, igazán elszórt eseteket.

A 17. században a parókaviselés ismét életre kel. Az európai uralkodók közül XIII. Lajos volt az első, aki „vendéghaját” viselt, 1630-ban. Ettől az időtől kezdve az udvar minden fényes összejövetelén ott látjuk a ragyogó, fehér, rizsporos vendéghaját. Akkori írók feljegyzései szerint „testet-lelket üdítő látvány volt a eszállók fényében ragyogó fiatal, pirospszgás női arcokat szemlélni a fehér haj alatt.”

Voltaire már nem nagyon hízeleg a parókaviselés divatjának, mondván:

— Ki tudja, mit rejt belsejében, vagy mit takar a paróka, amely néha-néha meg is mozdul...

A Lajosok idejében már a papság sem húzódozik a paróka viselésétől.

A napkirály 35 éves volt, amikor az első parókát felvette. Sűrű, fekete haj fedte koponyáját, mégis hódolt e divatnak. Ebben az időben a nagykereskedők úgyszólván kizárólag a parókára „vetették rá magukat...” Ügynökeik Normandiát, Hollandiát, Flandriát is bejárták, hogy a pórok lakásaiból megvásárolják a vendéghaj anyagát. E tekintetben a déli tartományok asszonyai kevésbé jelentettek számukra értéket, mert hajuk vastag és fekete volt. A normandiai nők haja ezzel ellentétben finom, vékony és szőke szálaból állottak és így fontjáért a kereskedők 50 tallért is fizettek.

Voltak első, második és harmadik osztályú parókahajanyagok. Az első osztályhoz tartozott az élő, vagy halott emberek fejről levágott haj. A másodikhoz a betegség, vagy fésülés útján szerzett anyag. A harmadik pedig rövid és göndör anyagból állott. Utóbbiakból olcsó vendéghaját csináltak.

XIV. Lajos uralkodása alatt Párizsban 50 parókakereskedője volt. Ezek mindegyike nagy vagyont gyűjtött.

XV. Lajos alatt a paróka alakja megváltozott. Az eddigi magas fonatot az alacsonyabb váltotta fel, a halántékon és hátul copifal.

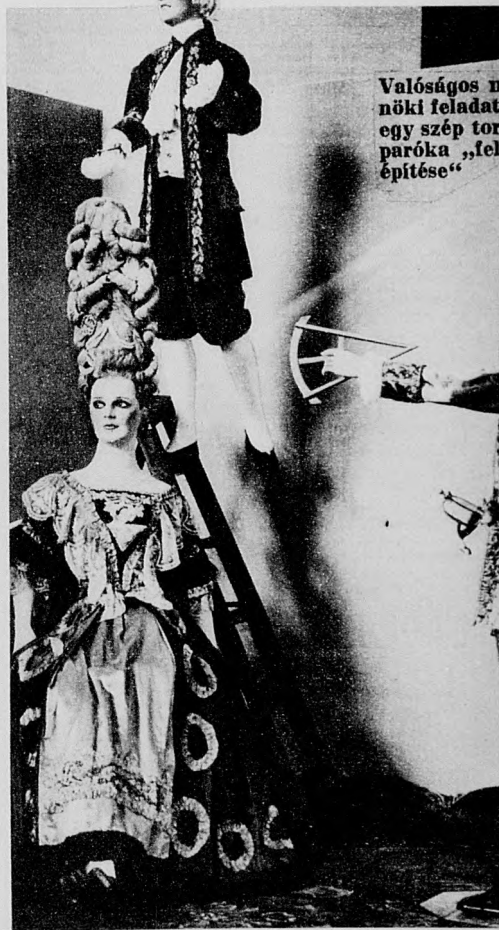
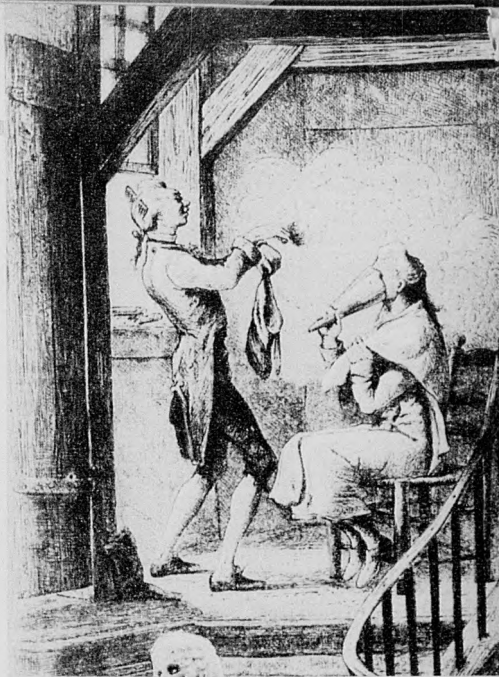
A vendéghaj viselése a kalapdivatot is némileg megváltoztatta. Azelőtt a kalapot csak köszönéskor vették le. Most anélkül is, ha otthonuktól nem távolódtak el túlságos messzire az emberek.

A parókák hajporozása nemcsak a katonákra volt kötelező, hanem a gyermekekre is.

A Lajosok után a parókaviselés, az erre berendezkedett kereskedők nagy bánatára, lassan-lassan alábbhagyott, majd „kimúlt”.

Ki tudja azonban, nem eszmélünk-e mozgalmal, örökké nyugtalan idők forgatagában egy szép napon arra, hogy „nincs többé

Nyiry László

Valóságos női feladat egy szép torparóka „felépítése“

Délibáb

A VÖRÖS SZIKLA

Írta: GYULAY ZOLTÁN

Az elhanyagolt, ódon helyiségben csak a szögre akasztott messzelátó csillogott, ragyogott kirívó tisztaságában. Az öreg dáma fakó függönyök keretében az ablakban ült s arca éppolyan porosnak tűnt, mint a bútorai.

Beszélt. Fátalos hangja, riadt mozdulatai, szemének merev tekintete mind arra engedett következtetni, hogy az útjának végét járó öreg emberi gépezetben valamelyik alkatrész már teljesen felmondta a szolgálatot.

— Ezen az ablakon át láttam őt utóljára — mondta, — a nyílt tengerrel jött csónakjában. Maga építette, kis mótort szerelt bele, kormányt tett rá, de az egész olyan törékeny jószág volt, hogy a legkisebb hullámvérésnél elsüllyedéssel fenyegetett... De ő, ő nem törődött a veszéllyel... Hiszen a környék legjobb úszója volt. Búvárdíjat is nyert már...

— Innen néztem mindig a messzelátóval... gyakran hozott halat baza... rajtam kívül csak a tengert szerette! De a tenger is szerette őt, hiszen egy napon elvette tőlem, hogy örökké magánál tartsa.

Annabella roppant ügyetlen kérdést tett fel:

— Nem találták meg a holttestét?

Az öregasszony a lányra emelte tekintetét:

— A holttestét? ... Micsoda holttestét? Csak nem gondolja, kedvesem, hogy az én unokám meghalt?

Intettem a fiatal lánynak, hogy ne kezdzősködjék tovább. Már a hotelben figyelmeztettek, hogy az idős hölgy rögeszméje szerint az unokája a tenger fenekén él.

— Csendes idő volt — szólt meg újból az öregasszony. — hazafelé tartott, az áramlás hozta csónakját. Mikor közelebb ért, felállt, sapkájával integetett, mert tudta, hogy én nézem... és aztán hirtelen... én láttam... a tenger szétnyílt, a csónak lassan süllyedni kezdett, mintha valami lehúzná a fenékre... ő nem mozdult... ott állt kitért karokkal... a víz összecsapott felette...

— De a csónakot csak megtalálták? — kíváncsiszkodott a javíthatatlan Annabella.

— Az üres csónakot, igen... De én, öreg asszony mondom magának: vannak dolgok, amelyeket nem lehet megérteni, különösen itt a tenger mellett!... Sose láttam viszont... pedig engem nagyon szeretett!... A nyakán kis aranyláncot hordott, a keresztelőlőjén kapta tőlem... Nézzék csak, ott a két vörös szikla között... ott tűnt el...

Annabella belemeredt a távcsöbe. Csodás színekben játszott szeme előtt a tenger.

— Ott történt — suttogetta maga elé.

*

Ettől a naptól kezdve Annabella megváltozott velem szemben. Gondosan kerülte az alkalmat, hogy velem négyszemközt legyen és ami a legjobban aggasztott, az a külső változás, amely a lányon végbement. A szeme azelőtt acélos szürke volt, s most lassanként olyan kék lett, mint a benső vihartól forrongó vizek színe.

Egy napon váratlanul léptem be a szobájába s az asztalon virággal körülvéve, egy fiatalember képét találtam. Csak később tudtam meg, hogy eiment egyedül az eszelős öregasszonyhoz, s attól kapta a képet. Ha együtt voltunk, mindig a tengerbevesztről beszélt, mély torokhangon, valósággal önkívületben. A legjobban ez a gyakori kijelentése döbentett meg: „Az a kis lánc, amit a nagyanyjától kaptam... gondold, hogy még mindig a nyakán van?”

Azelőtt mindig együtt fürödtünk, de most elkerülte a régi helyünket s egyedül úszkált a két vörös szikla között az alattomosan örvénylő vízben. Egyetlenegyszer voltam vele ott, de alig úsztam néhány percig, olyan göres állt a lábamba, hogy csak nagy kínal tudtam partot érni. Ettől kezdődően nem követtem, hanem messzelátóval figyeltem.

Amint az átkos hely közelébe ért, egészen titokzatossá vált. Kimondhatatlan vágy ömlött el az arcán, lágyan ringatózott a habokon, arcát a kis hullámokra fektette, mintha valakinek a suttogetását figyelné, nyugodtan vitette magát az áramlattal, majd meglegegedett mosollyal szálit ki a partra.

Húsz évének minden bája kivirult, s naponta váltogatta a fürdőruháját. Egy alkalommal így szólt hozzám: „Fekete trikót és zöld sapkát szeret a legjobban!”

Egyik nap azután elkövetkezett a vég... Csodásan szép reggel volt... A messzelátómmal követtem, mint minden nap... Fel-emelte a kezét, mintha búcsút intett volna felém, azután csendesen belesüllyedt a vízbe. Nem úszott, nem próbált menekülni... Mint akinek régi vágya teljesül, boldogan adta oda magát...

*

A tenger csak három nap múlva adta vissza nekünk Annabellát.

De az, amitől még ma is remegek, ami harmincéves koromban rokkant aggastyánná változtatott, az az a kis aranylánc, amit a halott nyakán találtunk. Az a lánc, amelyet sem én, sem a szülei nem ismertünk, amely nem volt rajta, — erre esküszöm! — amikor életében utóljára a tengerbe vetette magát...

A búza

Irta: KERECSENYI ANTAL

A szemben ülő közelebb hajolt hozzám.

— Szabad kérnem az újságját, uram? — szólalt meg bűgő orgonahangon.

— Tessék — mutattam rá a mellettem heverő újságokra.

— Bocssáson meg, hogy bátorkodtam...

— Kérem, kérem — udvariaskodtam kelletlenül.

Beletemetkezett a hírlapba s falta a betűt, mint a régen nem evett az ételt. Néztem. Az alakja medveszerű, a mozdulatai lomhák, az arca jó magyar arc lenne, ha a színe nem volna sárgás. A szeme azonban mélytűzű és úgy mozog, mint a csik. A száján keserű görbülés. Talán sokat szenvedett vagy csalódott, lehet, hogy az élet drámáját már lejátszotta és most a negyedik felvonásban nem tudja, mit csináljon, csak iődörög az utolsó jelenet fanyar ízével a szájában. Eh, mi közöm hozzá? Kibámultam az ablakon. A lapos táj filmje örült vágatással perog az ablak tükrén. A föld most kezd ébredezni álmos dermedtségéből. Az első mozdulata, mint az asszonyé — az önszépítés. Piszkos, szürke testére elevenzöld ruhát ránt.

— Búza, búza — lelkendezett az útitársam.

Ránéztem. A szemében szinte örület izzott.

— Búza — suttogta szerelmesen, — uram, hét év óta most látok először búzát.

— Hét év óta?

— Hét év óta. Messze útról jövök, uram és ahol én jártam, ott nem terem búza. Más sem. Csak bogács.

— Hát milyen országban járt?

— A bánat országában — sóhajtott fel fájdalmasan, — a szomorúság, a tanácstalanság, a reménytelenség országában.

A szememben csodálkozás, kíváncsiság. Rögtön felett.

— Bizony, nagyon messze van. Mondhatnám, egy más világban.

— A fegyházból? — rettentem meg.

— Igen, a fegyházból. Fizettem, hét esztendeig fizettem a részleteket.

— Hét esztendő! — borzongtam.

— Hét. Igen, valóságos örökkévalóság. Nem tudom, uram, volt-e ön fegyházban, de ha nem, el sem tudja képzelni, mennyi idő hét esztendő. Hét év? Egy hét, egy nap, egy óra! Csak a sötétől az elalvásig a pokol örökkévalósága. Tenger néma jái, a tehetetlenség szakadatlan vergődése, a szagok fojtogatása, a csend szörnyű nehezedeése, a fogak csikorgatásában kirobbanó lázadás minden ellen, ami Isten, ami ember, ami élet. Az emberi agyvelő nem találhatott ki ravaszabb, kegyetlenebb fizetési eszközt, mint

Csak egy fillérbe kerül

naponta a családapának szerettei jövője. Napi egy fillérért gondoskodik önmagáról és családjáról, ha átveszi hetenkint 20 fillérért a Délibábót a kézbesítőtől. Az a pár fillér, amelyet mi a biztosításért a lappal együtt kérünk, a negyede annak az összegnek, amelyet különben egyedül a biztosításért kellene fizetnie. A biztosítással kombinált előfizetés páratlan kedvezményt nyújt, mert ha már három hónapon át előfizetője volt a Délibábnak, elhalálozás esetén 200 pengőt, ha három éven át volt előfizetőnk, akkor a harmadik év után már 250 pengőt fizet ki egyszerre és egy összegben a biztosító társaság az elhunyt előfizetők hozzátartozóinak. Baleset következtében beállt halál esetén 500 pengőt kap egyszerre készpénzben a kedvezményezett.

A biztosítással kombinált előfizetés, ha az előfizetők hetenkint veszik át a lapot a kézbesítőtől, heti 26 fillér, havonként pedig 1 pengő 14 fillér. Az életbiztosítással kombinált előfizetésről a Délibáb (Budapest, VII, Dohány ucca 12.) részletes felvilágosítással szolgál.

Délibáb

a börtönt, ami rájga, eszi, tépi, marcangolja a testet, leiket szünet nélkül. No mégis vége lett, kifizettem az adósságomat. Nem tartozom.

— És most hová?

— Hová? — foházkodott neki a szónak a régen nem beszélt ember mohóságával, — elmondom, ha meghallgatja. Tanyai ember vagyok uram, tanyai. Már az apám a földhöz nőtt, már a nagyapám is a föld szerelmese volt. Én mégsem a földet szerettem, hanem a könyvet, soha nem voltam otthon a tanyán, mindig a városba, a világ forgatagába vágytam. Mikor a középiskolákat elvégeztem, az apám hazaparancsolt. Kértem, könyörögtem, eszedeztem, engedjen tovább tanulni. Hasztalan.

— A földművelés a legemberibb foglalkozás — mondta az apám. A föld ura az élet ura, a maga ura. Mindenki más foglalkozású — cseléd. Aki a földet szereti, abhoz a föld hűséges. Sőt. Az Ursten egyetlen hűséges teremtese. Szeresd, becsüld a földet, fiam.

— Hát én sohasem szerettem. Sírva szántottam, boldogtalanul vetettem, kellellenül arattam. Van egy német költemény, talán ismeri uram. „Fent északon, a kopár sziklán, hóban, fagyban áll egy fenyő, aki délre vágyik, aki a ragyogó napsütésben pompázó pálmáról álmodik.” Én is így voltam a tanyán. Fájdalmasan vágytam a nagyvárosba és örökösen a város gyönyöreiről álmodtam. Mikor meghalt az apám, rögtön búcsút mondtam a tanyának. Bérbeadtam a jószágot, a fővárosba költöztem. Persze, az első ápolat körmű, köhivízillatú,

Vadevezősök könyve

A vízi turistasport hasznos tudnivalóit és szokásait tárgyalja ez a pompás, 128 oldalas kis kézikönyv. Ne szálljon vízre enélkül, mert ez minden szabadevezős kiskátéja. Ára bérmentve 50 fillér. Megrendelhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12

vörösjakú nőbe, akivel összetalálkoztam, halálosan beleszerettem. Nem tudom, uram, volt-e ön valaha szerelmes. Ha igen, tudnia kell, hogy a szerelmes ember nem latolgat, nem vizsgálódik, nem is gondolkodik, csak szeret. Ez még tulajdonképpen nem is hiba, de ott kezdődik a baj, hogy a férfi csak ki-elégülést hajszol, nem gondol arra, hogy ki-elégítsen. Én azt hiszem, hogy ebben rejlik minden tragédia. Az enyém biztosan. Gazdag földbirtokos hírem volt, a leány pedig földhözragadt. Szívesen hozzáadták feleségül. Azt hittem, hogy a házassághoz elég a férfi szerelme, vagy talán magamat ellenállhatatlannak minősítettem. Eh, dehogy is bölcselkedtem. Szerettem. Még az sem tűnt fel, hogy feleségem mindig szomorú, távolbanező, sóhajosszavú. Hogy nem szeret? Sohasem jutott eszembe. Istennem, ez volt az első asszony életemben. Mit tudtam én, mi a szerelmes asszony. Az odaadását szerelemnek hittem, mert szívesen hittem. Én tanyai ember vagyok, uram. A természet gyermeke, mint az írók mondják. Nem ismertem én, kérem, a nehézségeket, a drámákról, a tragédiákról azt hittem, hogy a költők agyalták ki. Az élet másfolyan, olyan, mint az enyém, természetes, egyszerű. Egyszer aztán... Engedje meg uram, hogy azt, ami most következne, ne mondjam el. Fájna, Borzasztóan fájna. Annyit mégis, hogy vannak az embernek tettei, amikről nem tud számot adni, amik nem öntudatosak, amiket nem az agy gondol ki és irányít. Lehet, hogy van ennek az állapotnak tudományos megnevezése is. Bizonyára. Én tanyai ember vagyok, keveset tanultam a más ember tudományából, csak azt tudom, amit magam állapítottam meg. Az én agyammal is eléllt a mótorja, mikor a szörnyű bizonyosság felkorbácsolta a véremet. Uram, én még ostort sem türtem a tanyámon, elkergettem a cselédet, aki bántotta az állatot és én mégis megütöttem egy embert. Sohasem gondoltam rá, hogy az öklöm kemény. És ha tudtam volna is, hogy vasból van, nem én irányítottam, nem én parancsoltam neki, hogy üssön. Űtött. A vér diktálta, ami felforrt, ami lizzott bennem. Mégis, kár szépíteni, ostobaság. Űtem. Igen, Űtem. A bíróságnak is megmondtam, vétkéztem, büntessen. Megtörtént. A számlámat kiegyenlítettem. Nem maradtam adós egy fillérrel sem. Biztosan tudom.

Két fekete szemét elfutotta a könny. Nem rejtette el, nem törölte le. A könnyecsképen keresztül nézett, ki az ablakon, a búzatáblákra.

— Hét esztendeje nem láttam búzát — motyogta, — sem zöldbeszökve, sem kálászba borulva.

— És most hová?

— Vissza a földhöz, ami nem csal, ami hű, ha az ember szereti. Megpróbálom szeretni.

A két kövér könnyecsepp legördült a szeméből, végig az arcán, a mellére, amely fájdalmasan lühegett.

Délibáb

Délibáb

Egészség és szépség

Mi legyen a fésülködőasztalon

A századvégi regényekben az írók hősnőik fésülködőasztaláról nem ritkán úgy írnak, mint középkori boszorkánykonyháról. Szokatos szépítőkenőcsöket, üvegeséket, ismeretlen, furcsa szerszámokat, festékeket, férfiaknak érthetetlen kellékeket szerepeltetnek ott, amelyekkel hölgyük reggeltől estig szépítette, pepecselte, babrálta magát. Anyóvira tüzészba vitték ezt, hogy az értelmesebb olvasóban önkéntelen felöltik a kérdést, hogy hát mikor is csináltak a nők abban az időben egyebet is? Mikor szerettek, vezettek háztartást, neveltek gyereket, szórakoztak, pihentek? Mert hogy ezeket is tették, igazán nem vitás.

Ma már nincs értelme, sőt közönsége sem ezeknek a tüzészoknak. Ma az öltözőasztal nemcsak a valóságban, de az irodalomban sem szerepel másként, mint ami... Asztalnak, jó tükörrel, amely az arcnak, a bőrnek minden hibáját megmutatja és amelyen izléssesen elrendezve állanak azok a dolgok, amelyek a mai rendes napi szépségápoláshoz szükségesek.

Az öltözőasztalnak mindig az ablak előtt vagy az ablak mellett kell állania és pedig úgy, hogy a tükör ne oldalról, hanem hátulról kapja a világítást. Az oldalvilágításnál ugyanis, az egyenlőtlen világítás miatt, teljesen lehetetlen egyforma színűre festeni az arcot, amely azután azt eredményezi, hogy

Utolsó simítások a fésülködőasztal előtt
(Laraine Johnson) (M. G. M. 1966)

Délibáb
DeWaa

míg az egyik arc szépen és finoman színes, a másikon nem ritkán nagy céklarépa virít. Öltözőasztal elé sohasem szabad állni, oda mindig ülni kell. Az állás fáraszt, türelmetlenné tesz, így a munkát, amelyet végezniük kell, nem tudjuk jól elvégezni.

Az asztalon álló tükör ne legyen kicsi. Legalább akkora legyen, hogy az egész fej, a haj egyszerre látszódjék benne és közepe

Ennek napi ápolásához legalább két krémre van szükségünk. Egy zsírosra, amely a szemek környékéhez kell és egy egyszerű bőr-ápoló krémre. Ezek a krémek mindig saját dobozaikban álljanak az asztalon. Sohasem álljon azonban saját dobozában a púder... Részben, mert használatkor így nagyon sok elszóródik, részben, mert egész doboz púdert sohasem szabad egyszerre használatba venni.

A természet öltözőasztalán: levegő, nappfény, jókedv, gontalanság . . .

a szem magasságában legyen. És feltétlenül állítható, mert nem egyszer van rá szükség, hogy valamit teljesen közelről és alaposan megnézzünk.

Ha asztalunk így jó világításban áll és tükörünk is megfelelő, az öltözőasztal alapfelszerelése rendben is van. Ami ezután kell, már inkább apróság és nem sok pénzbe kerül.

Vegyünk sorba mindent.

Kell egy kicsi, erős, nyeles hajkefe, egy kettéosztott fogú fésű (sűrűbb és ritkább résszel) és a száraz hajúaknak kis üveg hajkenőcs. A haj ápolásához és a frizura rendbentartásáért ezzel meg is van mindenünk.

Most következnek az arc.

Ki is ömölhet, ami egyben bosszúság és kár, meg egészségtelen is a bőrre, hogy esetleg fél esztendeig egyetlen, a használat közben már porral, levegővel érintkezett púdert vigyünk az arcunkra.

A púdert hát mindig üveg-, porcellán- vagy futurittartóban tartjuk. Aszerint, amennyi pénzünk van beszerzésére. Legjobb az üveg, mert átlátszó, mert mindig legkönnyebben tartható tisztán és mert alig valamivel kerül többbe az olcsó futuritnál.

Általános női hüba, hogy a púderpamacset a nők készen veszik és használják — tisztítás nélkül — a panacs élettartamának legvégső határáig... Használják akkor is, amikor púdertől és krémtől, meg zsíros pirosítótól már pikkelyként áll rajta valami nem gusztusos és feltétlenül millió

Délibáb

A vill
a szép
gá
Besz
toka
megal

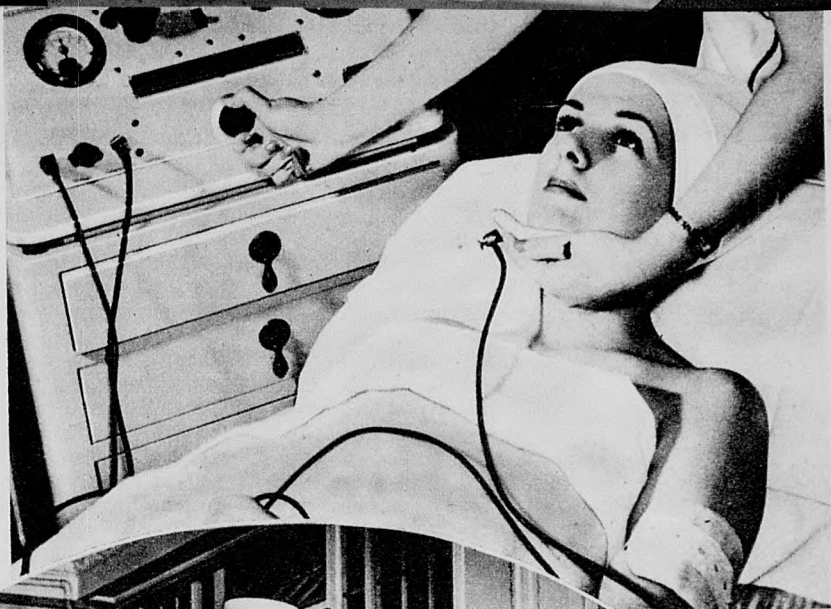
EMEN

baci
nak
cukr
legá
So
esot
vatt
oles
egés
K
piro
ame
zítj

Dé

ét krémre
ly a sze-
zerű bőr-
dig saját
Sohase
puder...
nyon sok
z pudert
ba venni.

**A villamosság
a szépség szol-
gálatában.
Besugárzás a
tokaképződés
megakadályo-
zására**

**A szép
mozgás és
testtartás
kedvéért ílye-
mire is képe-
sek hölgyeink**

bacillustól hemzsegő réteg és nem is gondol-
nak rá, hogy ezzel jónéhányszor naponta arc-
cukra viszik a mitesszerek, pattanások me-
legágyait.

Sohase használunk hát ilyen puderpama-
csot, hanem mindig csak egyszerű, tiszta
vattát, amelyet gyakran kieserélünk. Sokkal
olcsóbb, hasonlíthatatlanul izlésesebb és
egészségesebb.

Kell még az öltözőasztalra egy zsíros arc-
pirosító, szájprirosító, kis szórtépjű csipesz,
amellyel, ha szükséges, szemöldökünket igazít-
juk helyre, egy mitesszeryomó, amelyet

azonban hetenként csak egyszer szabad hasz-
nálni, az egyedül manikűrözők részére meg-
felelő manikürszerszámok, egy téglya kéz-
krém vagy glicerín- és citromlékeverék és
egy üveg egyszerű illatú, de finom kölnivíz.

Ha ezek megvannak és ha ezeket még
figyesen, kis asszonyi izléssel szépen el is
rendezzük a csipkés terítővel letakart asz-
talon, az áttetsző üvegholmokban és üveg-
holmikban, öltözőasztalunk mindennel el van
látva, amire a ma nőjének szépsége apolá-
sához, fenntartásához szüksége van.

Bozzay Margit

**Délibáb
Délbáb**

71

72

A KISÉRLETI NYÚL

Irta: ERDŐDY MIHÁLY

I.

Vidékre hívtak felolvasásra. A leányegylet jótékony célú előadást rendezett és a műsor egyik száma én voltam. Meg kellett ígérnem a rendezőbizottságnak, hogy vadonatúj, eredeti elbeszélést olvasok fel. A tiszteletdíj csábító volt. Röstellem bevallani, de az ilyesmi engem mindig lelkesít. A pénznek varázsereje van és én a legszebb reményekkel ültem a vonatra, hogy eleget tegyek a vállalt feladatnak. Témám, mit tagadjam, nem volt, de hát még huszonnégy óra áll rendelkezésemre, ami éppen elég idő egy éj-kézláb történet kieszeléséhez. Különben is mindig az utolsó pillanatban találok ki valamit, ez már régi, megrögzött szokásom.

II.

Vendéglátó gazdám, kinek felesége a leányegylet elnöknője volt, lakásának legmeghíttebb szobáját adta rendelkezésemre. Ablakom a friss, jószagú fenyveserdőre nyílt, ami már magában véve is elegendő volt, hogy termékenyítő hatást váltson ki belőlem. Azonban annak ellenére, hogy a legnagyobb erőfeszítést fejtettem ki, nem jutott semmi az eszembe. Az éjszaka csendje álomba szenderített. Egyetlen sort se voltam képes papírra vetni.

Reggel hét óraker ébredtem fel. A nap munkára serkentő aranyfénye az ágyamra sütött. Gyorsan talpon voltam, megmosakodtam, felöltöztem és íróasztalomhoz ültem. Most aztán igazán ki kellett használnom az időt, nehogy szégyenben maradjak. Kialudt, megpihent idegekkel mindig öltetesebb vagyok, de viszont, tagadhatatlan, hogy üres gyomorral a fejem is üres. Harapni-való pedig sehol se volt, a reggelimet még nem hozták be. Tétlenül multak a percek, vártam az ihlet óráját, ami egyre késlett.

Végre óvatos kopogás hallatszott az ajtón.

— Tessék!

Selyempongyolában, üdén, kívánatosan a ház úrnője nyitott be lebilincselő mosollyal.

— Zavarom?

— Sőt ellenkezőleg! Csókolom a kezit nagyságos asszonyom. Jó reggelt.

— Jó reggelt. Csak azért jöttem, hogy megkérdezzem, mit parancsol reggelire? Teát, kávé, csokoládét? Mit szeret?

— Boecásson meg, de ez a kérdés számomra olyan szokatlan. Életemben talán ma történik először velem, hogy reggel ilyen anyagias kérdés foglalkoztasson.

— Miért?

— Délben kelek. A reggelt csak azokból az elbeszélésekből ismerem, amiket írni szoktam. Ma azonban kivételesen korán ébredtem. Kíváncsi voltam, hogyan kel fel a nap itt, maguknál, vidéken.

— Akkor hát nem tartom fel a munkájában. A szobalány majd behozza a kávé. Megyek.

— Ne menjen még, asszonyom. A jelenléte gondolatot ébreszt. Témát ad.

— Hogyan? Hát még témaja sincs?

— E pillanatban még nincs.

— Istenem — aggódott az asszony, — akkor el sem készül estig. Mit fog felolvasni?

— Megnyugtatom. A novellát, amit ígértem, pontosan szállítom. Az idő sürget és ez a kényszerűség nem hagyja cserben képzelőerőmet. Elősegíti találékonyágomat az a szerencsés körülmény is, hogy a világ legbájosabb asszonyának vendégszeretét élvezhetem.

Ráemltem meleg pillantásomat:

— Ezért hálával tartozom.

Az asszony zavartan nézett az ajtó felé:

— De most már igazán megyek.

— Hát ha mindenáron megakar büntetni...

Félőrája ülök itt az íróasztalnál és kutatok az emlékeim között. Keresek valami forrást, ahonnan meríthetnék, de nem találok semmit. Valami nagy dermedtség feküdt rám. A töltőtollam nem ér a szívemig. Nincs összeköttetés. Van így velünk néha...

— Érdekes. Milyen különös mesterség a maguké.

— Nekünk hangulat kell. Megremegtető, finom elszédülés. Életkábulat. Az hozza a témát. Egy formás nő a korzón, aki után megfordulunk. Egy kényelmes fülke a gyorsvonaton. Megérkezés egy idegen városba. Simogató napfény a hajó fedélzetén. Egy kert, ahol rózsák illatoznak. Lustálkodás a strand homokján. Séta az erdőben. Egy régi dal, melyre felrezenünk. Egy pillanat. Egy emlék. Egy bársonyos, meleg tekintet, mely az arcunkba olvad.

Az asszony elkapta a fejét:

— És most persze hiányzik az a bizonyos hangulat.

— Azt hiszem, végre megtaláltam. Igen. Itt van. Körülvesz. A téma még ködös, de érzem, hogy hamarosan kibontakozik belőle valami.

— Szóval úgy gondolja, hogy jobb, ha itt maradok?

— Határozottan érzem.

— Kíváncsi vagyok a témájára.

Délibáb

— Magam is.

Az asszony a karosszékre ült :

— Ha megengedi.

— Sőt, kérem.

Kis szünet után megszólalt az asszony.

— Nem is sejti, mi fog kialakulni belőle ?

— Fogalmam sincs róla.

— És ez mindig így van ?

— Rendesen.

— Hát kérem, csak adja át magát a hangulatnak.

— Azt teszem.

Rágyujtottam. Fújtam a füstöt.

— Nos ? — kérdezte az asszony.

— Még mindig csak köd.

— Lassan megy.

— Lassan.

— Talán nem is fog sikerülni.

Szemébe mélyedtem :

— Az csak magától függ.

— Tőlem ?

Hangomba érzelmesség vegyült.

— Klára, egy vallomással tartozom magának. Én már lánykorában ismertem magát.

— Igazán ? — csodálkozott az asszony.

— Egyszer tavasszal erre utaztam. Kihajoltam a vonat ablakán. Május volt. Az orgona virágzott. Sütött a nap. És maga ott állt a kis állomás előtt. Valakire várt.

Az asszony elgondolkozott :

— Várjon csak. Mikor volt ez ?

— Régen. De nekem úgy tűnik fel, mintha csak tegnap történt volna. Szemének ábrándos melegségét nem tudtam ellelejtteni. Beleszerettem magába. Kívántam a tekintetét, egy mosolyát. De maga észre se vett.

— Igazán nem emlékszem.

— Aztán a vonat tovább vitt. És én egyre csak magára gondoltam. Még Pesten is. Mindig. Hosszú évek óta. Az állomás nevét a szívembe véstem és valahányszor a menetrendben rábukkantam, maga jutott az eszembe. Sokszor gondoltam arra, hogy felkeresem, megkérem a kezét, feleségül veszem . . .

Az asszony mosolygott :

— Oh !

— Aztán most, hogy meghívást kaptam a leányegylettől, előtört a forróság. Boldog voltam, hogy végre alkalmam lesz megismerkedni magával. Az állomáson éppen maga várt. De ott volt az ura is. Azóta férjhez ment. Egy álommal szegényebb lettem.

— Észre se vettem magán. Olyan közömbös volt.

— De ha a lélkembe látott volna.

Hangom átforrósodott :

— Én még mindig szeretem magát.

Klára felemelkedett. Kimértség volt a mozdulatában :

— Kérem, Kordovay, maga visszaél a vendégjoggal. Szégyelje magát.

És az ajtó felé tartott.

Elébe ugrottam :

— Bocsnát, kész a téma !

Klára megfordult.

— Ezt nem értem. Hogyan ?

— Azonnal megmagyarázom. Én magát sohase láttam. Amit az imént elmondtam, csak kitalálás. Eszembe se volt beleszeretni magába. És ha kissé talán izléstelen voltam, szolgáljon mentiségemül, hogy szükségem volt erre a lélektani megfigyelésre. Kíváncsi voltam, milyen hatást tesz egy vidéki úri-asszonyra az ilyen szerelmi orvtámadás. Most már dolgozhatom. Köszönöm, hogy segítségemre volt.

Klárában felébredt a sértett hiúság :

— Hogyan ? Hát én magának csak amolyan kísérleti házinyúl voltam ?

— Pontosan eltalálta, asszonyom.

— Semmi több ?

Adtam a közömböst :

— Hát csak nem teszi fel rólam ?

Klára szemében valami nyugtalanság fénylett.

— Mondja, Kordovay, ez komoly ?

— De még mennyire komoly ! Az efféle cselfogás a mesterséggel jár. A tanulmányozás hozzá tartozik. Szerepet kellett játszanom. Betanult szerepet.

— És . . . és nem is tetszem magának ?

A kérdésben annyi bátorítás volt, hogy magam se tudtam hányadán vagyok.

— Ami azt illeti . . .

— Feleljen — sürgette Klára — de elvárom, hogy őszinte legyen.

Kezdtém tétovázni.

— Hát . . . őszinte leszek . . .

— Nos ?

— Ugyan, Klára, hogyan is hihette el, hogy én magát csak kísérleti nyúlnek néztem ? Bevallom őszintén, forró legyőzhetetlen szomjúságot érzek az csókja után. Szeretem magát, szeretem . . . ! Házinyúl ? Mit képzel ! Az egész csak ravasz csel volt tőlem, hogy visszautasítása elől legyen hová menekülnöm. Maga beugrott, Klára !

— Akárcsak maga ! — vágta vissza hidegen az asszony.

Csak ámultam :

— Tessék ?

— Kvittek vagyunk — hangzott a fölnyes válasz. — Isten áldja, Kordovay ! És kiszaladt az ajtón.

Leforrázva néztem utána. Erre a fordulatra igazán nem voltam elkészülve.

Visszaültem az asztalomhoz. Elővettem töltőtollamat.

— Sebjaj ! De legalább van témám !

A KABÁT

Tréfa két képen. Irta: KÖVÁRY GYULÁ

Személyek: Mandula. (Kis hivatalnok.) Iluska. (Gépirólány.) Kocsmáros, Rigó, Tompo, a kövér Elza. (Az alvilági atakok.) Ákos. (Egy csinos fiatalember.) Boka. (Detektív.) Eszter. (Riporternő.) I. vendég. II. vendég. Pincér.

I. kép

Kocsmáros: Hozzak még egy féldecit?
Mandula (íjedten): Tessék?... Ja igen... kérek... És mingyárt kifizetem ezt is.
Kocsmáros: Miért fizeti ki uraságod mindig külön, ha úgyis tovább rendel.
Mandula: Várok valakit és nem szeretném, ha valami különbözet lenne később.
Kocsmáros: Ahogy tetszik, 30 fillér.
Mandula: Parancsoljon kérem. (Fizet.)
Kocsmáros: Rögtön hozom a szilvóriumot.
Rigó: Te... kövér Elza, nekem ott az a pasas nagyon gyanús.
Elza: Én is figyelem már egy félórája. Nem sok jót nézek ki belőle. Olyan tutyimutyinak látszik.
Rigó: Azt sohasem lehet tudni, kibem mi lakik. Szerintem tiszta detektívpofoa.
Elza (súgva): Te mérgekverő, gyere csak ide.
Kocsmáros: No?
Elza: Mit iszik?
Kocsmáros: Már a harmadik szilvóriumot. De mindig kifizeti...
Elza: Odanézz, egy kisasszony érkezett, odamegy hozzá...
Iluska: Mandula úr, maga egy lehetetlen ember.
Mandula: Kezeit sókóloom, Iluska. Köszönöm, hogy eljött.
Iluska: Hogy jut ilyesmi eszébe, hogy egy csapszékbe ad nekem találgát.
Mandula: Ne haragudjon. Mégegyszer látni akartam, mielőtt meghalok.
Iluska: Abba, hogy lemondtak neki, még senki se halt bele.
Mandula: Nekem nem mondtak fel, Engem egyszerűen haladéktalanul kirúgtak.
Iluska: Hát miért követ el annyi baklövést?
Mandula: Mert mindig maga jár az eszemben. A multkor 35 láda datolya helyett göngyölt heringet küldtem. Most meg 500 körlevélre tévedésből a maga nevét írtam.
Iluska: Rémes! Hát hogy csinálhat ilyesmit?
Mandula: Olyan címekeket írtam, hogy: Ngs

Kozlicsek Ilonka túszerkereskedő úrnak. Meg: Farkas Sámuel gépirókisasszony úrnak. A levelek gúnyos és fenyegető megjegyzések kíséretében visszajöttek és én repültem.

Iluska: Borzasztó egy alak maga!

Elza (súgva): Balhéznak.

Rigó: A nő biztosan el akarja vinni az egyént. De az egyént még piálni szeretne. Vidd oda neki a snapszot.

Kocsmáros: Viszem már, csak egy kis rumot töltöttem bele. Tessék! Önagysága parancsol?

Iluska: Nem, köszönöm. Csak egy percere jöttem. Miért iszik Mandula úr?

Mandula: Mert józanon nincs bátorságom főbelőni magamat.

Iluska: Ne beszéljen szamárságokat. Nem így néznek ki az öngyilkosjelöltek.

Mandula: Nem? Idenézzen! Hatlővetű!

Elza (súgva): Odanézz, Rigó. Stukker is van nála!

Rigó: Hé, mérgekverő! (Súgva.) Eredj, hívd ide a haverokat.

Kocsmáros: Megyek.

Mandula: Magát sajnálom csak itthagyni, de hát... maga úgysem tudna engem megkedvelni!

Iluska: Nézze... maga rokonszenves, jó fiú... de hogyan mondjam, túlsok filmbonvivánt láttam ahhoz, hogy maga izlésem legyen, kedves Mandula úr...

Mandula: Szólitson a keresztnevemen egyszerűen. Egyetlenegyszer.

Iluska: Azt se tudom hogy hívják

Mandula: Huba.

Iluska: Micsoda?

Mandula: Huba.

Ilus (nevet) Hu-ba?!... Hát ez reménytelen!

Mandula: A hét vezér egyikét is Hubának hítták.

Ilus: De maga inkább a hét szűk esztendőket egyike. Nézze, hogy áll a nyakkendője, mintha a hóbér kötötte volna meg. Az én ideáлом nem járhat vasalatlan nadrág-

ban, nem adhat kurtakocsmában talál-
kát és Bélának vagy legfeljebb Jenőnek
hívhatják, de semmiesetre sem Hubának.
No, menjen szépen haza. Engem várnak.
Mandula: Bocsásson meg. És ne haragudjék
a búcsúlevelemért, amit holnap kapni fog.
Ilus: Ugyan. Itt a zsebtüköröm. Ezt magá-
nak adom. Nézegessen gyakran bele. Aki
ilyen arcot visel, az sose lesz öngyilkos.
Rigó (súgva): Odanézz! Tükörből lesnek
bennünket.

Elza: Most már biztos, hogy hekusok.

Ilus: Ha új állást kap, okvetlenül vegyen
egy jobbképű télikabátot. Aztán hívjon
fel telefonon. Pál!

Rigó: Eredj utána.

Elza: Bíz rád.

Tompör (rekedthangú csibész): Jó estét!
(Rigóhoz.) Miért hívtál?

Rigó: Azt hiszem munka lesz. Vigyázz, kö-
vér Elza már hozza a hírt! No?

Elza: Taxiba ült és a Ferenc József térre
ment.

Tompör: Ott az oberhé! A főkapitányság.
Eredj a fűhoz, szaglász ki egy kicsit.

Elza: Mewek. (Szünet.) Ejnye, de hiú a
doktor úr! Folyton tetszeleg magának a
tükörben!

Mandula (zavarban): Alázatos szolgálja.

Elza: Adj Isten. Én a kövér Elza vagyok.

Mandula: Örvendek. Nevem Mandula Huba.

Elza: Nem fizetne nekem is egy snapszot?

Mandula: Szívesen. Vendéglős úr, hozzon a
nagyaságos... az önagyságának is... és
még egyet nekem... Kifizetem... Most
már mindegy.

Kocsmáros: Tessék, már itt is van. Hatvan
fillér.

Elza (koccint): Kedves egészségére, dok-
tor úr!

Mandula: Ön téved, kisasszony, ezt nem az
egészségemre ittam, hanem... (Elkiáltja
magát.) Iluska!...

Tompör: Csapd ki a kezéből azt a stukkert!
Rigó: Sztrűk!

Elza: Már fogom! Itt van!

Tompör: A torkodat, te lóköttő! (Óriási dula-
kodás zaja, ütlegek, melyből Mandula

Használt

LIFTRÓTKÖTÉL

kb. 100 méter, 20 milliméter
vastag, 1/2 milliméteres szálak-
ból sodorva, teljesen jó álla-
potban eladó. Vontatási célok-
ra nagyszerűen felhasználható.
Ára 23 fillér kilogrammonként.
1 fm. súlya körülbelül 1.30 kg.

Megtekinthető: **TOLNAI
VILÁGLAPJA** kiadóhivatalá-
ban, Budapest, VII, Dohány u. 12.

Délibáb

ÖRÖM

AZ EMBER ÉLETE.
HA RENDES AZ EMÉSZTÉSE

ARTIN

AZ ENYHE, BIZTOS ÉS
OLCSÓ HASHAJTÓ

jajgatása hallatszik csak ki.) Nesze, te
kis Edgar Wallace!

Elza: Paprikát a szemébe!

Mandula: Jaj... de uram... itt tévedés fo-
rogoz fem... Csalódni méltóztatnak.

Tompör: Meghalsz, kutya!

Mandula: Hiszen ép azt akartam.

Rigó: Hazudsz, te sintér! At akartál adni a
Zrinyinek.

Mandula: Nem is ismerem Zrinyi urat.
Becsületszavamra én csak öngyilkos
akartam lenni.

Kocsmáros: Hát akkor miért nem akasztja
fel magát a lizsében? Miért fogyasztja
itt a snapszomat?

Mandula: Bátorságot akartam inni magam-
ba. Hiszen kifizettem.

Tompör: Eresszédék el. Aztán miért kíván-
kozol annyira a föld alá?

Mandula (sirva): Irányító voltam egy gyar-
matárkereskedésben és ugyanott szerel-
mes a gépirókisasszonyba. Ez egy kicsit
sok volt nekem. Nem találtam meg a
szerelmet, de elvesztettem az állásomat.
Nincs senkim és egyedül nem bírok élni.

Tompör: Kitettek az uccára, a nőnek meg
jobban tetszett a gazdag főnök, mi? Ilyen
pasasokat keresek én! Ál közénk. Be-
veszlek a bandába.

Mandula: Bandába? Semmiféle hangszert
nem játszom.

**Tompör (röhög, betörőszerszámokat dob az
asztalra):** Ezeket a hangszereket hamar
megtanulod. Itt van a fűró, véső, reszelő...

Elza: Majd én megtanítlak.

Mandula: Mit ajánlanak nekem az urak...
jaj...

Tompör: Uri életet, könnyű, nagy keresetet,
ha ügyes leszel. Megbosszulod magad
azokon, akik csúffá tettek.

Rigó: Úgyis az alvilágba kíváncskoztál, hát
most itt vagy.

Mandula: Köszönöm a bizalmat, de nekem
ehhez semmi iskolázottságom nincsen.
Csalódni fognak bennem.

Tompör: Ha csalóduink, még mindig főbe-
kíheted magad.

Rigó: Ma éjjel már velünk jöhetsz falazni.

Mandula: Falazni?

Tompör: Nem kell megijeszteni! Majd elő-
ször a legkönnyebb fahra képezem ki.
A textilszakmára.

Tompör: Tessék?

Tompör: Olyan kabáttolvajt faragok belő-
led, hogy csak úgy ropog. Méregkeverő,

hozz egy litert bort! Megisszuk az áldomást!

Mandula: Kisztihand... én már nem iszom... (sírva) olyan rosszul vagyok. (Nagy röhögés.)

(A II. kép színhelye egy kávéház.)

II. kép

Ákos: Iluska, maga komolyan szakítani akar velem?

Ilus: Szakítani? Nem jó a kifejezés. Hiszen nem voltunk összekötve.

Ákos: Ez nem rajtam múltott, különben a maga levelei bizonyos reményekre is feljogosítottak.

Ilus: Nézze, sok szabad időm volt az irodában, előttem volt a gép, hát kopogtam magának leveleket. Ne vegye őket komolyan.

Ákos: Iluska, jól tudja, mennyire tetszik nekem. Azt hittem szeret egy kicsit. Hát mi történt egyszerre? Csináltam valamit?

Ilus: Semmit. Ép ez a baj. Csak löversenyezik, kártyázik, állás nélkül.

Ákos: Azt hiszi, az nem munka?

Ilus: Maga énbennem kalandot látott, én pedig rájöttem, hogy egy komoly nő vagyok.

Ákos: Rájött? Akkor már értem. Beleszerelt valakibe.

Ilus: Eltálatá.

Ákos: Az más. Mindenesetre szerencsét kívánok az illetőnek.

Ilus: Ne kívánjon szegénynek, már nem él. Öngyilkos lett miattam. Egy héttel ezelőtt kinevettem és most rájöttem, hogy igazat mondtott akkor. Szegény... Huba!

Ákos: Huba?! (Nevet.) Így hívták? Angyali!

Ilus: Ne nevéssen, maga utálatos.

Ákos: Bocssásson meg. Nem tudok komoly maradni, ha regényes történeteket hallok. Szóval... nem látom többé...

Ilus: Még egyszer az életben. Egy félóra múlva visszajövök ide, addig maga elhozza azokat a csacsi leveleimet. Igen?

Ákos: Ahogy parancsolja.

Ilus: Hát a viszontlátásra. (El.)

Ákor: Pincér, fizetek.

Pincér: Igenis.

Ákos: Egy reggeli.

Pincér: Köszönöm. Alázatos szolgája. (Kívül.) Fizetni! Igenis! (El.)

Ákos: Jó napot. (El. Kis szünet. Tompor és Mandula jönnek.)

Tompor: Gyere már, te zöldfülű, ne légy olyan gyámoltalan.

Mandula: Miért hoz engem a főnök úr ebbe a kávéházba? Nem vagyok éhes.

Tompor: Ne beszélj marhaságokat. Itt lesz a vizsga.

Mandula: Jaj, milyen vizsga?

Tompor: Érettségi a kabátlopási tantárgyból.

Mandula: Itt? Éppen ebben a kávéházban, amelyik olyan közel van a régi hivatalomhoz? Itt annyi ismerősem akadhat.

Tompor: Annál jobb. Feltűnés nélkül dolgozhatsz.

Mandula: Én úgy félek. Várjunk még néhány percig.

Tompor: Egy percig se tovább. Egy hete tanuld már a szakmat. Otthon egészen ügyesen csinálod már.

Mandula: Jaj, legalább ne ebben a kávéházban!

Tompor: Nem vihetlek a népkonyhára. Ott nincs ruhatár! Elég a dumából. A sarkon várlak. A hátsó ajtón ne próbálj meglogni, mert ott les rád a Rigó.

Mandula: Jaj!

Tompor: Ne jajgass, mert leharapom az orrodát. Szóval, hogy csinálod? Belép egy vendég, elébe ugrassz, azt mondd: ruhatár, lekapod róla a kabátot, kezébe nyomsz egy villamosjegyet és máris vilámgyorsan eltűnsz a zsákmánnyal.

Mandula: Igenis.

Tompor: Hopp, vigyázz, ott jön egy kabátos! No... ugorj eléje!

Mandula: Már ugrok!... Jaj, nincs villamosjegyem... kisszakasz is jó?

Tompor: Látod ez a bicskát? Ugorj már!

Mandula: Ugrok... jaj... alázatos szolgája...

I. Vendég: Jó napot.

Mandula (óriási zavarban): Kérem... szabad... nevem Mandula.

I. Vendég: Örvendek. Tamás. Mit óhajt?

Mandula: Izé... szabadna... tudom, hány óra?

I. Vendég: Féltilzenkettő.

Tompor: Megpukkadok!

Mandula: Köszönöm... hm, hm... hogy múlik az idő!

Tompor (súgva): Te féleszü! Ide nézz! Még egyszer utoljára megmutatom, hogy kell csinálni! (Hangosan.) Alázatos szolgája! Ruhatár!

I. Vendég: Jól van. Vigyázzon, a sálam ki ne essen a zsebből.

Tompor: Igenis. Tessék a cédula.

I. Vendég: Fogja. Kifizetem előre.

Tompor: Köszönöm szépen.

I. vendég: Hé, várjon! Mit rohan? A kalappal mit csináljak!

Tompor: Ó, bocsánát! Milyen szórakozott vagyok.

1. vendég: Micsoda kiszolgálás!

Tompor (súgva): Na látod. Még a kalapját is rámerőszakolja. Így kell csinálni, vil-lámgyorsan, egy-kettő!

Mandula: Rémes.

Tompor: A sarkon várlak. (El.)

Mandula: Főnök úr, ne hagyjon itt egyedül... (Sír.) Elment!

Pincér (jön): Alázatos szolgálója, nagyságos úr. Tetszik parancsolni?

Mandula: Tessék... ja? Izé... kérek egy kabá... egy kapucinert.

Pincér: Egy kapucinert, igenis. (El.)

Mandula (magyokat sóhajtozik).

2. vendég (jön valakivel): Gyere, Zolikám, oda ülünk egy ablakhoz, ott várjuk meg Margitot. Az embert az uccán úgy bámulják ebben a siruhában.

Mandula (magában): Most vagy soha! (Hangosan.) Alázatos szolgálója, ruhatár, szabad a kabátot?

2. vendég: Meg van örülve? Nem látja, hogy siruhában vagyok? Mit adjak oda? Azt akarja, hogy ingben üljek le?

Mandula: He-he-he-he. Csak vicceltem.

2. vendég: Ha akarja, a sítalpakat elveheti.

Mandula: Az nem kell... csak kabát jöhet számitásba... illetőleg... én nem is vagyok ruhatáros.

2. vendég: Gyere, Zoli, ez úgylátszik egy örült. (Elmennek.)

Mandula (magában): Rémes... milyen ökör vagyok... legjobb lenne, ha telefonálnék a rendőrségre, hogy tartóztassanak le.

Pincér (jön): Tessék a kapucinert.

Mandula (hirtelen): Szabad a kabátot?...

Pincér: Tessék? A kabátot? Már el tetszik menni?

Mandula: Ja, maga az?... Izé... tévedtem... lapokat akartam mondani...

Pincér: Hoztam újságokat. Tessék. (El.)

Mandula (lapoz az újságokban): Szörnyű világ! Mennyi betörés... lopás... milyen rosszak az emberek!

Tompor (jön): Pszt!... Te sehonnai! Te kényelmesen újságot olvasol, mialatt én kint a hidegben várlak! Nyugodtan kávézol? Hát mi újság?

Mandula: Betörőbandát fogtak el az éjszaka. Rémes, mik történnék ezen a Pesten.

Tompor: Szétverjem a fejedet?

Mandula: Könyörgöm, engedj engem futni. Nem értek én ehhez a mesterséghez!

Tompor: Csitt! Egy hétig zabáltattalak, most engedjelek, hogy elárulj bennünket! Nem cimborá! 5 percet adok még, ha azalatt nem végzel, majd meglátod, mi lesz! (El.)

Mandula (sóhajtozik).

Ákos (fütyörészve jön).

Mandula (reszketve): Milyen gyönyörű kabát... prêmes... jaj, nem merek szólni... leveszi, maga mellé teszi a székre... már késő, ho... szóljak... látja, hogy kávézom... egy ruhatáros nem ül az asztalnál...

Eszter (jön): Halló... pincér!

Déliabál

GÉVA

KOZMETIKAI INTÉZET

IV, IRÁNYI UCCA 21

Az arcbőr specialistája

(S. GARAI ÉVA)

GÉVA pigment

GÉVA

szeplő-krém P.4. —

arcápoló szappan 96 fill.

Mandula: Egy szép nő... bundában... (Hangosan.) Szabad a bundát?

Eszter: Köszönöm, csak keresek valakit. De látom, nincs itt. Már megyek is. (El.)

Ákos: Ej, de szép kis nőcske volt ez! És hogy siet! Meg kell ismerkednem vele!...

Hopp, a kabátom. Uram, nem lenne olyan szíves, néhány percig vigvázni a kabátomra. Rögtön visszajövök.

Mandula (ijedten): Na... nagyon szívesen.

Ákos: Hálásan köszönöm! Ide teszem ön mellé. Jó?

Mandula: Nagyon jó!

Ákos: A viszontlátásra! (El.)

Mandula (remegve): No de ilyet! Rámbizta a kabátját... idehozta a helyembe... milyen gyönyörű... finom szövet... és a bélés... jaj, hogy menjek ki vele? Muszáj... most nem néz ide senki... Hopp, valaki jön! Vissza!

Boka (kívülről): Csak maradjanak itt és vigyázzanak! Én szétnézek odabent egy kicsit! (Bejön.) Adj Isten... Nini, kit látok? Te vagy az, Mandula?

Mandula: Nahát... te va- az? A... a...

Boka: Nem ismeresz meg? Boka vagyok... a régi osztálytársad. Jaj, de örülök, hogy látlak!

Mandula: Hát még én! No ez kedves!

Boka: Leülök egy percre. Hogy vagy? Jó megy a sorod?

Mandula (igyekszik fesztelen lenni): Remekül Pompásan! Hajaj!

Boka: Azt hallottam, hogy valami gyarmat-árkereskedésben hivatalnokoskodol.

Mandula: Igen. De már unom. Új szakma felé igazodom, ami jobban fizet. Tudod, olyan... textilféle dolog...

Boka: No hiszen téged nem kell féltetni. Kitűnő voltál végig mind a 8 osztályon.

Mandula: Hogyne!... Ahogy parancsolod... kérek alássan.

Boka: Tyűh, barátom, csak most látom, de finom télikabátod van. Ez aztán szövet. Persze, ez már az új igazodás eredménye!

Mandula: Igen, lehet mondani.

Boka: Veszettül elegáns. Képzelem, milyen sikered van a nők körül.

Mandula: Én mindig sokat adtam a külsőmre. És persze a nők, nem akarok dicsekedni... No de hagyjuk! Beszélj magadról. Te milyen pályán vagy?

Boka: Én állami szolgálatban vagyok.

Mandula: Az is szép. Minisztérium? Adóhivatal?

Boka: Nem. Rendőrség! Titkosrendőr vagyok.

Mandula (ijedten): Rend...? Politikai izé?

Boka: Nem. Egyelőre a közönséges bűnözési csoportban dolgozom. Vadászom a kabáttolvajokra. Tudod, ezen a környéken sok a panasz. Nagyon elszaporodtak ezek a bundavadorzók. Éppen razziaán vagyok... Mi az? Mi bajod?... Rosszul vagy?!

Mandula: Nagyon rosszul vagyok... hirtelen eszembe jutott, hogy telefonálnom kell... rögtön jövök...

Boka: Megvárlak! No de ilyet!

Mandula: Nagyon hálás leszek. (El.)

Eszter (jön): Boka úr, csakhogy végre megtaláltam. Nézze, ez az idegen úr nem viselkedik rendesen.

Boka: Csókolom a kis kezét. Uram, lesz szíves békén hagyni a hölgyet?

Ákos (aki szintén bejött): Ó... pardon... lovag is van... az más! Node hol van az az ember, aki vigyázott a kabátomra? Mindegy, no. Gyerünk! Mégegyszer bo-
csánat!

Boka: Hopp! Hát még mit nem. Ehhez aztán pofa kell! A szemem láttára akar kabátot lopni?

Ákos: Lopni? Ez a saját kabátom!

Boka: Szerencsétlen. Pont az én karjaimba repültél!

Ákos: Dehát milyen jogon?...

Boka (a bejárathoz megy és a sípjába fűj).

Titkosrendőnök (belépnek): Paranes?

Ákos: De hiszen ez tévedés! Mit akarnak?

Boka: Ha okoskodik, kötözze meg!

Eszter: Egy pillanatra! Ezt a helyzetet lefényképezem! Köszönöm.

Ákos: Eresszenek el! Disznóság! A saját kabátom!

Titkosrendőr: No csak csendesen! Gyerünk! (El.)

Mandula (visszajön).

Boka: No? Jobban vagy?

Mandula: Köszönöm, valamivel jobban.

Boka: Engedje meg, Eszter kisasszony, hogy egy régi iskolatársamat bemutassam.

Mandula: Kezét csókolom. Mandula vagyok.

Eszter: Eszter vagyok, fotóriporternő. Boka úr volt szíves meghívni erre az érdekes razziaára. Velünk tart maga is!

Mandula: Isten őrizze!

Boka: Tudod-e, hogy kis hija, hogy el nem emelték a kabátodat?

Mandula: Csak nem?

Boka: Ha nem vagyok itt véletlenül, akkor már nincs ez a szép kabát! Hát jó lesz, ha jobban vigyázol rá!

Eszter: Milyen izgató egy ilyen razzia!

Boka: No, Isten veled! Ha egyszer ráérsz, nézz be hozzám, a kapitányságra!

Mandula: Okvetlenül, talán hamarabb is, mint gondolod.

Eszter: A viszontlátásra!

Mandula: Kezeit csókolom. (Boka és Eszter

el.) Tűzhányóhegyen táncolok. Hogy meneküljek innen? Bár már jönné vissza a kabátulajdonos, hogy lerázzam a nyakamról. Jaj, a fősibész jön!

Tompör (kis szünet mulva belép): Hát mi van veled? Alszol, vagy meghaltál? Az öt perc letekt!

Mandula: Mit akar tőlem?

Tompör: Lesz bót, vagy nem lesz? Meddig váriak?

Mandula: Azt hiszi, hogy az olyan könnyen megy? Látja, hogy egy lélek se jár ebbe a kávéházba.

Tompör: Nini, most látom csak, már szerezte el egy kabátot. Ejha! Ez már beszéd!... Meghajlok előtted, özre vadásztál és szarvasbikát löttél le!

Mandula: No hallja!... Ha én valamibe belekezek...

Tompör: Szép, szép! De miért nem lógtál meg vele régen?

Mandula: Még nem fizettem ki a kapucineremet!

Tompör: El. ostoba! Gyerünk! Majd én viszem!

Mandula (hangosan): Hozzá ne nyúljon! Azonnal tegye le ezt a kabátot!

Tompör: Megárgyultál?

Mandula: Csak a testemen keresztül!

Tompör: Ne ordíts úgy, mert megfojtalak! De megjött a hangod!

Mandula: Ezt a kabátot rámbizta a gazdája, hogy vigyázzak rá, amíg visszajön! Nem csálhatom meg a bizalmában! Aki hozzányúl, a halál fia!

Tompör (megüti): Nesze! Hülye! Végeztünk! (El.)

Mandula: A kabát! Jaj, elvitte... tolvaj lettem! Jaj, most jön is valaki.

Boka (szünet mulva): Érdekes egy ember vagy te, kedves Huba! Öt perc alatt másodsor lopatod el a bundádat! Nesze, itt van!

Mandula (boldogan): Az én kabátom?... ellopták. Nem is vettem észre!

Boka: Szerencséd, hogy még itt vagyunk a közelben. Nem volnál szíves jobban vigyázni a holmidra?

Mandula: És... mi van azzal az emberrel aki ellopta?

Boka: Ott van már a sorban. Visszük a Zrinyibe. No, Isten áldjon! (El.)

Mandula: Visszajöttél, drága, édes, aranyos kabát. (Csókolgatja.) Te szép, te egyetlen, milyen boldog vagyok.

Ilus (jön): Mandula úr!

Mandula: Iluska kisasszony! Maga az?

Ilus: Hát maga é? De örülök, hogy látom! Édes Mandula!

Mandula: Ne mondja azt, hogy örül!

Ilus: Pedig szívből örülök. Akarja, hogy Hubának szólítsam? Huba! Látja, nem nevetek.

Mandula (szomorúan): Már késő, Iluska...

Ilus: Van már új állása. Látom, elhelyezkedett.

Mandula: Miből gondolja?

Ilus: Na hallja! Akinek ilyen gyönyörű új kabátja van, az biztosan sokat keres.

(Tapogatta a kabátot.) Remek anyag. És ez a bélés, tiszta seelyem... De miért tömi úgy ki a zsebeit? Ráismerek magára. Végre van egy rendes ruhája, akkor kitömködi a zsebeit. Ilyen vastag csomagokat nem hord az ember a zsebében. Vegye csak ki a csomagot! Ah, az én leveleim!

Mandula: Tessék?

Ilus: Megtalálta őket? ... Olvasta?

Mandula: Nem is tudtam, hogy a zsebeiben, hogy a zsebeimben vannak.

Ilus: Hogy kerültek akkor magához?

Mandula: Mindent megmagyarázok, Iluska. Nézze, ez a kabát...

Ilus: Ne magyarázzon semmit. Tudom, most már, nem tud engem többé szeretni.

Mandula: Én imádom magát örökké!

Ilus: És szép állása van?

Mandula: Nincs nekem semilyen állásom.

Ilus: Akkor vegye fel szépen a télikabátját és jöjjön velem a főnökhöz. Elintézem, hogy visszavegye magát. Na, ne gondolkozzon... Vegye fel, majd tartom magának.

Mandula: Majd csak így a karomon viszem.

Ilus: Miket beszél. Odakint szakad a hó. Na gyerünk! Egy-kettő, így ni! Hoppá! Fenn van.

Mandula: Hát menjünk!

Ilus (irtó kacagásba tör ki): Hát az Isten áldja meg magát, milyen kabátot vett? Jaj, megpukkadok!

Mandula: Nem jól ált? Készen vettem.

Ilus: Hiszen ez legalább tíz számmal nagyobb, mint magának kell, ezt át kell alakíttatni.

Mandula: Még csak az hiányzik!

Ilus: Igy nem megyek magával végre az utcán. Maga javíthatatlan! Majd egyedül beszéljek az igazgatókkal. Várjon itt, mingyárt visszajövök.

Mandula: Kezét csókolom... Jaj... ettől az átkozott kabátától meg kell szabadulnom! Pincér!

Pincér (jön): Parancs!

Mandula: Mondja, pincér úr, nem jött még vissza az a magas, monoklis úr, aki az előbb annál az asztalnál ült?

Pincér: Nem, kérem. Az az úr régen fizetett. Nem is láttam, mikor ment el.

Mandula: Úgy? Akkor, úgy-látszik, meghalt. Hát akkor én is fizetek.

Pincér: Egy kapuciner, ügyebár? Hetven fillér. Köszönöm.

Mandula: Jó napot!

Pincér: Nagyságos úr! Tessék várni, a télikabátját itt tetszett felejtetni.

Mandula (boldogtalanul): Ja?... (Visszajön.) Hát akkor még maradok egy kicsit.

Pincér: Kérem. (El.)

Mandula: Hát nem tudok ettől a keserves kabátától megszabadulni?! (Leül.)

I. vendég (akitől még Tempor vette el kabátját a felvonás elején, jön): Ruhátár! A kabátomat!

Mandula (örömmel): Kérem, uram, egy új tévedésből elvitte az ön felsőkabátját, de cserébe itthagya az övét.

A legnagyobb szórakozás és igazi áldás betegeknek, otthonülőknél, üdülőknél,

ha Tolnai Világlapja vagy Délibáb régebbi számaiból kiválasztott tiszta új példányokat rendel. Egy csomagban, mely négy kilogramm súlyú, körülbelül 38 példány Tolnai Világlapja van. Egy-egy négy kilogrammos csomag ára 2 pengő 90 fillér. Ugyanilyen feltételek mellett küldjük a Délibáb színházi hetilap ragyogó tartalmú szép példányait is. A Délibábból körülbelül ötvenöt példány megy négy kilogrammra. Megrendelheti külön ráfizetés nélkül Tolnai Világlapját és a Délibábot keverve is. Ha egyszerre két ilyen csomagot rendel akármelyik lapból, akkor a nyolc kiló ára bérmentve 5 pengő 20 fillér.

Megrendelhető a Tolnai Világlapja kiadóhivatalában Budapest, VII. Dohány utca 12. Minden újságárúnál is megkaphatja ugyanilyen feltételek mellett.

I. vendég: Micsoda? Mutassa! Nem is rossz csere. Köszönöm. (El.)

Mandula (összeteszi kezeit): Köszönöm neked, édes jó Istenem! De most aztán el innen! Hopp! Iluska visszajött!

Ilus (belép, boldogan): Drága Mandula úr, elintézttem a dolgát. Az irodaigazgató úr boldogan veszi vissza magát, nagyon megbánta, hogy olyan szigorú volt.

Mandula: Ez komoly?

Ilus: Sőt a fizetését is felemeli. Csak egy kikötése van.

Mandula: Micsoda?

Ilus: Hogy engem feleségül vegyen.

Mandula: Az igazgató? És maga hozzámegy?

Ilus: De buta vagy, Huba! Csókolj meg. (Csók.)

Ákos (magából kikelve jön): Ó, pardon! Zavarok?

Ilus: Egy cseppet se.

Mandula: Puff! Itt a gazda és nincs kabát!

Ákos: Igazoltam magam a rendőrségen és elengedtek. Uram, mit csinált maga velem? Hol a kabátom?

Mandula: Ha én azt tudnám! Jaj, Boka megint hozza a kabátot.

Boka (jön): Hát én már sok szórakozott marhát láttam, megbocsáss, de ilyet, mint te vagy, még soha. Az egyszer még visszahoztam a kabátodat, de most már levezsem rólad a kezemet. Nesze!

Ákos: A kabátom!

Mandula: Végre! Tessék parancsolni!

Boka: Ez az ön kabátja?

Mandula: Hát persze!

Boka: De hiszen akkor az összes elfogott egyének ártatlanok.

Mandula: Hát persze! A kabátot elvesztettem, de találtam helyette ezt az édes kis hölgyet, akit Iluskának hívnak.

Iluska: Te édes kis élnetetlen csacsim!

Függöny.

Délibáb

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélben csak abban az esetben adunk választ, ha a levélíró egy megcímzett és felbélyegzett válaszborítékot küld. A nekünk szóló levelet így tessék megcímezni: „Délbáb” szerkesztőségének, Budapest, Dohány ucca 12. Felvilágosítást kérek.

Kéziratokat nem őrzünk meg és semmi körülmények között sem küldünk vissza

E. A. (6.) A levelét továbbítottuk.

U. D. olvasó. (8.) Mi nem ismerjük a tartózkodási helyét. Talán az Artista Egyesületnél tessék érdeklődni. (Bpest, Mozsár ucca 7.)

Többeknek. (11.) A kedves olvasók gyakran olyan kérdésekkel fordulnak hozzánk, amelyeknek elintézése nagy utánjárást igényel. Kérjük tehát az olvasók szíves türelmét a válaszokra vonatkozólag. Mi minden kérdésre és levélre lelkiismeretesen válaszolunk, de a fentebb említett okok miatt megtörténhetik, hogy a válasza huzamosabb ideig várni kell.

Lilla. (10.) Nem tudunk jelenleg ilyen regény pályázatról. 2. Tessék a szerkesztőségébe írni. Szólíthatja így: Író úr!

M. Pál. (6.) Kérem forduljon az illetőhöz a Stúdió címére. (Bpest, Sándor ucca 7.)

Öröm. (1.) 1. Abonyi Géza, Gobbi Hilda, Juhász József a Színművészeti Akadémiát végezték. 2. Az Akadémia hároméves tanfolyamán drámai és vígjátéki kiképzést nyújt.

Honka. (3.) A színművésznők és színművészek titkos telefonjait legnagyobb sajnálatunkra nincs módunkban itt közreadni. A művészek azért kértek maguknak ilyen telefónt, mert azt akarták, hogy csak azok hívhassák fel őket telefonon, akiknek saját maguk adnak erre felhatalmazást. Tessék tehát az illető művészekhez esetleg levélileg fordulni az említett ügyekben. A leveleket a jelzett színházakhoz kell címezni.

Báthory. (5.) Kosztolányi Dezső regényéből dolgozták át színpadra a darabot. A Belvárosi Színházban 1937 február 12-én

adták először. A címszerepet Bulla Elma játszotta.

Mizerda. (7.) A fehér retikül kétségtelenül nagyon szép, de csak nagyon jó minőségű szabad vennie, mert ha olcsó bőrből készült, akkor nem lehet jól tisztítani. Minden világos ruhán elvégre is van valami színes dísz, tehát ehhez illően lehet színes a táska is. Fehér ruhához fehér-sötétkékek kombinált cipő és sötétkékek táska igen jól mutat.

Aggódo anya. (9.) Legfeljebb májusban adhatunk a gyerekre rövid harisnyát. Áprilisban még nagyon szeszélyes az időjárás, tehát a gyerekre nagyon is vigyázni kell. Legokosabb ilyenkor fokozatosan könnyíteni a gyerek öltözködését, amíg egy-egy ruhadarab levételével.

Hü előfizető. (12.) Ha figyelemmel kísérik lapunkat, akkor tapasztalhatja, hogy állandóan foglalkozunk a vidéki színházak működésével is. A jövőben azonban fokozottabb mértékben óhajtunk foglalkozni a vidéken színre kerülő darabokkal és színészekkel.

Lea. (15.) A viaszpecsétet úgy távolítjuk el a szövethől, ha rá itatós papírt helyezünk és arra erősen megmelegített kést fektetünk. Persze nagyon kell vigyáznunk arra, hogy a szövet ki ne égjen.

Emlék. (17.) Munkával, józan életmóddal, helyesen beosztott sportolással — ha komoly szervi baja nincs — magas kort lehet elérni. Különbösen is az átlagos életkor eltolódott, ezt már megállapították úgy az orvosok, mint a statisztikusok.

Mady. (21.) A bukta készítése. Tésztát keverünk 7 deka vajból, 1 tojásból, 1 tojássárgájából, 1 evőkanál cukorból, 25 deka lisztből, 1/8 liter tejből és egy kevés sóból. Az egészet evőkanállal kiszagatjuk s egy jól beliszteztet gyúródeszkára tesszük, aztán széjjellapítjuk és tőrővel, esetleg lekvárral megtöltjük, széleit pedig visszahajtjuk. Szorosan egymás mellé rakjuk az erősen kikent tepsibe s a bukták oldalait olvasztott vajjal bekenjük, forró sütőben megsütjük, majd cukorral meghintjük.

Vica. (23.) Elsősorban tartózkodnia kell a sok vajtól és zsírtól, viszont egyen sok gyümölcsöt és főzeléket, sétáljon sokat és akkor megtarthatja súlyát, hizni nem fog.

Tépelődő. (29.) A magán-színházak átlagosan tíz színdarabot mutatnak be egy színházi évadban. Több darab bemutatására már csak azért is szükség van, mert ma már a magán-színházak is részben bérletrendszeren alapulnak, természetesen nem olyan nagy mértékben, mint az állami színházak. A magán-színházi bérletrendszer — legalább is egyelőre — nem akaszthatja meg

egy darab sikerét, mert ha egy darab állandóan nagy közönséget vonz, akkor legfeljebb megszakítják egy más darab beiktatásával a bérilők kedvéért, de azért a sikeres darabot továbbra is műsoron tarthatják, ha nem is sorozatosan, hanem felváltva a közbeiktatott darabokkal, esetleg darabokkal.

Ámor. (31.) A szerelmi érzés semmiesetre sincs korhoz kötve. A legnagyobb lángelmékről tudjuk, hogy egészen idős korban dobbant meg a szívük. Ez aztán igazán egyéni dolog. Vannak emberek, akiknek mindig szükségük van a szerelmi érzésre, mert enélkül a szívük kielégületlen, vannak pedig olyanok, akik sohasem képesek az igazi szerelemre.

Magda. (36.) A mozgásművészeti tanárnői pályát azért nem nagyon ajánljuk most. Budapesten nagyon sok mozgásművészeti iskola van. Egyébként ma már nem is könnyű a tanári oklevelet megszerezni. S ha megszerezné, egyáltalán nem könnyű növendékeket találni.

Nem tudom. Klári. (37.) A hosszú jegyességnek semmi értelme sincs. A férfira nézve örök szabály, hogy ne jegyezzen el egy leányt, ha nincs módjában belátható időn belül feleségül venni, és valljuk be, a leány sem kötheti le magát évekre anélkül, hogy tudhatná, mikor mehetnek az anyakönyvvezető elé. Elvégre is a jegyesség kötelez. Az úgynevezett nagy szerelem sem mentő körülmény egy végnélküli jegyességnél, ha úgy gondolják, hogy semmi remény sincs a közeljövőben a házasságkötésre, akkor még mindig jobb és becsületesebb a jegyességet felbontani, mint egy lehetetlen helyzetben nevetségesnek vagy szánalmasnak lenni.

K. A., Csepel. (6.) Valamelyik nyelviskolához kellene fordulnia ebben az ügyben, ott majd bővebb felvilágosítást kaphat.

Gy. D. J. (1.) Versei elég kedvesek, de még sokat kell fejlődni. Ettől függetlenül versekkel hónapokra el vagyunk látva s így még az esetben sem közölhetnők, ha lapunknak megfelelnének.

N. A. (10.) Valamelyik képkereskedőhöz tessék fordulni.

Egy régi előfizető. (12.) Kedves levelét megkaptuk, hangsúlyozzuk, semmi akadálya sincsen annak, hogy a kislánnyal foglalkozzunk alkalomadtán.

B. Hedely. (14.) 1. Valóban az illető játszott. 2. Igen, játszott.

Cs. I.-né, Rákospalota. (8.) 1. Virágkereskedéshez tessék fordulni, ott megmondják. 2. Tekintve, hogy a hölgyek is fiatalok és a férfi is, természetesen, hogy az illető úrnak kellene előre köszönni, még ha feljebbvalója is az illető hölgyeknek. Más az eset akkor, ha egy hivatalban, mondjuk, egy 20 éves leány dolgozik együtt egy 60 éves emberrel.

aki feljebbvalója. Egyébként nincsenek itt szabályok, sőt még jogszokások sem. Férüja válogatja. Vannak udvarias férfiak és kevésbé udvariasak. Az udvarias férfi az mindenütt igyekszik udvariasnak lenni és nincs tekintettel arra, hogy mi a jogos, az udvariatlan viszont szívesen támaszkodik a jogra ott, ahol nem szívesen udvariaskodik.

Sz. I.-né (8.) Tessék a Magyar Zenészerzők és Szövegírók Szövetségéhez fordulni, Bpest, Gerlóczy ucca 3.

B. Sándor. (16.) A lakást törvényes határidőre fel lehet mondani.

Erőszakos. (18.) Természetes, hogy a szájjával füttyül.

M. Anna, Székesfehérvár. (20.) A Shirley Temple Klubba már nem lehet beiratkozni, mert a beiratkozásokat már évekkal ezelőtt lezárták. Maga anélkül, hogy klubtag lenne, is igen nagy tisztelője lehet ennek a kedves gyermekszármának.

Virág. (22.) Az egyesületi iskola címe: Bpest, Dohány ucca 20. A tanfolyam 3 éves. Most már nem lehet jelentkezni. Augusztus végén.

Melyik a kettő közül? (24.) Minden körülmények között a szívére hallgasson. A házasságot elvégre is egy életre kötik. (Az

A múlt számban között rejtvény helyes megjelölése

Vízszintes sorok: 1. Czinka Panna. 11. Csöbörböl. 12. Ara. 14. Selen. 15. Lrep (Peri). 16. Ak. 17. Old. 18. Aka. 19. Abu. 20. Keferkötő. 23. Edus. 24. Odad. 25. Milaresz. 27. Lo.-28. Elővétél. 29. Ábel. 31. Tus. 32. Mi. 33. Dob. 35. Törek. 37. Ékítés. 40. Bá. 41. Iga. 42. Aratólegény.

Függőleges sorok: 1. Cseledoboka. 2. Zöldfa. 3. Ibe (ebi). 4. Nőnek. 5. Kr. 6. Ablativus. 7. Pörkölés. 8. Alea. 9. Na. 10. Arabus. 11. Csokoládé. 13. Akusztika. 19. Adel. 21. Edel. 22. Ömöt (Tömöt). 23. Eredő. 26. At. 30. Ebir. 32. Megy. 34. Rét. 35. Tág. 36. Rin. 38. Ta. 39. Só. 40. Be.

Jutalmazott megfejtők névsora

Helyszüke miatt csak a jutalmazottak teljes nevét és a helység kezdőbetűjét közöljük.

A keresztrejtvény helyes megfejtői közül Sárosi Éva, U., Bicskey Antal K., Szamosi Ödönne, S. és Szívós Teréz, L. levelezőalbumot kaptak, az alábbiak pedig könyvjutalomban részesültek: Szederkényi Jenő, V., Endrődy György Ottó., Bp., Kiss Gizella, Sz. és Jankó Gyula, L.

más lapra tartozik, hogy a házasságok egy-
része nem sikerül és a házaspárok kényte-
lenek elválni egymástól.) De mindenesetre a
házasságoknak úgy kell létrejönni, az-
zal a szándékkal, hogy csak — mint
mondani szokás — ásó és kapa vá-
laszthassa el egymástól a házasulandókat.
Tehát amikor egy ilyen komoly lépés előtt
fontos, hogy a szívére hallgasson, természe-
tes, hogy mérlegelni kell a körülményeket.
Nem lehet ma már másképpen, csak józanul
gondolkodni. De előnyben részesíteni vala-
kit, aki Magának, mint írja, rokonszenves,
de akit különben nem szeret, azzal, akibe
szerelmes, csak azért, mert az előbbinek
sokkal több jövedelme van, nem tanácsos és
nem észszerű. Nem szabad haboznia és ha
különbön szíve választottjával ma csak egé-
szen szerény keretek között, de mégis meg-
van rá a mód, hogy megéljenek, akkor men-
jen hozzá.

Kálmán. (26.) 1. Somogyi Nusi és Somogyi
Bogyó nincsenek rokonságban egymással. 2.
Turay Ida és Tabódy Klári viszont édes-
testvérek. Tabódy Klári Berlinben vendég-
szerepel.

Panasz. (28.) Muráti Lili címe: Bpest, Sze-
mere ucca 8. Bulla Elma címe: Szabadság
tér 15. Férje dr Nagy Endre orvos.

Szólók. (29.) Azért, mert az egyik szí-
nház visszautasította darabját, az még nem
jelenti azt, hogy darabja nem jó, hogy le
kell mondania darabja színrekerüléséről. Le-
het, hogy a jelzett igazgatónak azért nem
tetszett a darabja, mert túlságosan merész-
nek tartotta a tárgyát. Viszont lehet, hogy
egy másik igazgató éppen azért fogja sür-
gősen előadni, mert a tárgya túlmerész.
Azonkívül az egyik igazgatónak talán túlsá-
gos nagy lekötöttségei lehetnek darabokra
vonatközzel, a másiknak pedig darabhiánya
van. Sok minden szempont játszódik közre
egy darab elfogadásánál, vagy visszautasi-
tásánál. Ha érzi, hogy jó darabot írt s ha,
mint írja, azt többen olvasták és jónak, sőt
kitűnőnek találták, akkor ne adja fel a re-
ményt. Ha kell, harcolja ki a színrekerülést.
Reméljük, hogy sikerülni fog.

Költő. (23.) Egészen őszintén megmond-
hatjuk, hogy csupán versírásból megélni
nem lehet. Ha bármilyen tehetséges is, ak-
kor sem tudhat annyi verset írni és főleg
elhelyezni, amelyeknek a jövedelméből fenn
tudná tartani magát. Csak mint mellékfog-
lalkozást illesztheti be tehát versei jövedel-
mét az életébe. Okvetlen el kell vállalni
valamilyen hivatalt, ha már szerkesztőségbe
nem tud bejutni.

Harangvirág. (31.) Ignác Rózsának már
két könyve jelent meg. Két regénye, mind
a kettő nagy sikert aratott.

Nagy operett. (33.) A Budai Színkör, mint
emlékezni méltóztatik, minden nyáron kiho-
zott egy nagy operettet, amellyel rendsze-
rint végigjátszotta az egész nyarat. Amikor
a Budai Színkör megszűnt, Erdélyi Mihály
elhatározta, hogy a Budai Színkört feltá-
masztja itt Pesten az — Erzsébetvárosi
Színházban. Éspedig úgy, hogy ad egy nagy
operettet jórészt azokkal a szereplőkkel,
akik Budán játszottak. Az elhatározást tett
követte, a terv sikerült. A közönség szíve-
sen fogadta az ötletet. Úgy tudjuk, az idén
is játszik nagy operettet az Erzsébetvárosi
Színház éspedig természetesen a főszerepet
a budaiak kedvence primadonnája, Honthy
Hanna játssza.

Rostás. (4.) A „Te akartad, hogy így le-
gyen” című nagysikerű dal szerzői Schack—
Marczali. A „Nem hiszek a szerelemben”
című dal szerzői pedig Garami—Pápai—Mol-
nár.

Pelikán. (17.) Az Operaházban és a Nem-
zeti Színházban állandóan vannak próbák,
nem úgy, mint a magánszínházokban. Egy
magánszínház, ha a színre kerülő darabnak
nagy sikere van, egy-két hétig esetleg nem
tart próbát, még biztosítékul sem készül a
következő darabra. Az állami színházaknak
azonban olyan nagy bérletrendszerük van,
hogy feltétlenül próbálniuk kell állandóan,
mert ha nem is kell mindig új darabokat be-
mutatni, de legalább egy-egy felújítást kell
nyújtani a bérloknak. Különbön is az állami
színházaknak rendkívül nagy személyzetük
van s a személyzetet foglalkoztatni kell.

Vallomás. (39.) Nagyon szép, hogy sokat
olvas, de nem ért azért, ha megválogatja
olvashivalóit. Persze ahhoz ismernünk kel-
lene az életkörülményeit, gondolkodását, ed-
digi munkásságát, természetét, hogy ebben
tanácsot adhassunk. Mindenesetre ne csak
szépirodalmi könyveket olvasson, hanem út-
leírásokat, történelmi könyveket, életrajzo-
kat, esetleg könnyebb modorban megírt
szakkönyveket is, hogy olvasás által ne
csak szórakozzon, hanem a szórakozás alatt
ismereteket is szerezzon és a már meglévő
ismereteit kibővíthesse.

Előfizetési árak :

1/4 évre 2 pengő 50 fillér, 1/2 évre 5 pengő

Felelős szerkesztő: BIBÓ LAJOS

Felelős kiadó: PAIZS GÉZA

Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI
MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT.
Budapest, VII, Dohány ucca 12.

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat RT. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszám.
14—23—39 és 14—23—50

Délibáb

KERESZTREJTVÉNY

A megfejtők között minden héten nyakkendőket, púderkompaktokat, bakelit szalvétatartókat, levelezőlapalbumokat és értékes könyvjutalmakat osztunk ki. Megfejtési határidő ápr. 6. Minden borítékra ráírandó: Rejtvénymegfejtés.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13							14				
15				16		17		18			19
20			21				22			23	
24		25					26				
		27				28				29	30
31	32		33						34		
35		36			37		38	39			40
41				42			43			44	
45			46			47				48	
49											

Beküldendő: vízszintes 1, 21, 49 és függőleges 1, 6, 12

Vízszintes sorok: 1. Az ő szerelmük indította el a trójai háborút. 13. Kártékony kis állatkák. 14. A fényképész teszi. 15. Újság. 16. Ismert bpesti sportegylet. 18. Nincs semmi híja. 19. Kínai név. 20. Öreg szalonban van. 21. Kerti virág. 24. Elvonultan él a világtól. 26. Fekete — törökül. 27. Víz-tartó edények (névelővel). 29. Leigazoltatás eleje. 31. Angol prepozíció. 33. Nagy fás terület. 34. Mész — németül. 35. Képző. 37. Egy időben kedvelt futballbíró volt Budapesten. 40. Kínai név. 41. Irén — becézve. 42. Kereskedelmi rövidítés. 43. Valószínűleg haragszik is. 45. Király dolga. 48. ... mars! 49. A mai idők kedvenc művészei.

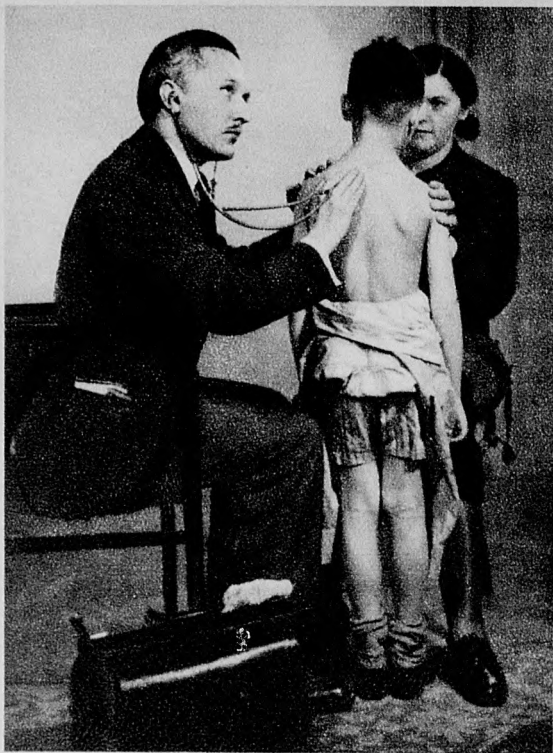
Függőleges sorok: 1. Muskátlí. 2. Mexicói állóféle növény. 3. Reponálás rövidítése. 4.

Balzsam. 5. Régi római törvényhozási tag volt. 6. Drágaságokat rejt magában. 7. A helium vegyjele. 8. Eléje tesz. 9. Lőfegyverek használatához fontos szükséglet. 10. Indulatszó. 11. Norvég férfinév. 12. A levegő hősei. 17. Kettős mássalhangzó. 21. Kiváló magyar matematikus, egyet. professzor volt. 22. Ūrmérték. 23. Vármegye. 25. Jelenleg. 28. Ital. 30. Távozzon! 32. Igen meleg. 34. Kórus. 36. Érdeklődő kérdés. 38. Független szultánság Arábia délkeleti szögletében. 39. Veste vala. 42. Akadémikus rövidítése. 44. Száradt fű. 46. = 19. vízszintes. 47. 501 — római számmal.

Payper.

A jutalmazott megfejtők névsorát a 81. oldalon közöljük

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T. mélynyomása, Budapest

SEMMI BAJA

sincsen gyermekének, testi fejlettsége teljesen kielégítő — mondja alapos vizsgálatának befejezése után az orvos.

A szülők gondossága sokban hozzájárul ahhoz, hogy az orvos ilyen kedvező megállapítást teheszen. Tudni kell ugyanis, mi válik hasznára a fejlődésben levő szervezetnek és ehhez kell igazodnia a gyermek táplálkozásának és egész életbe rendezésének. Fontos továbbá, hogy tudja a szülő, miként előzhető meg a serdülő gyermeket fenyegető számos betegség.

Sok-sok más hasznos tanács mellett erre is megtanít az

ORVOS A CSALÁDBAN

című ötkötetes hatalmas könyvsorozat, amely 23 kiváló orvostudós munkájának összefoglalása.

A könyvsorozat ára bérmentve Budapesten 40, vidéken 42 pengő, amely 2 pengős havi részletekben is fizethető.

Ne vágja ki, ha nem akarja megcsúfítani a lapot, hanem írja ezt a megrendelési szöveget egy levelezőlapra. Tessék okvetlenül erre a hirdetésre hivatkozni

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T.

Budapest, VII, Dohány ucca 12

Megrendelem Tolnai: ORVOS A CSALÁDBAN című művet öt díszes félbörkötésű kötetben bérmentve, Budapesten 40, vidéken 42 aranypengő árban és tartozom a vételárat az átvétel napjától kezdve egymásután következő 2 pengős havi részletben megfizetni. Tudomásul veszem, hogy a vételár teljes kiegyenlítéséig a sorozat tulajdonjogát Önök fenntartják. Bármely részlet be nem tartása esetén a hátralék teljes összege esedékessé válik. Ez a megrendelés vissza nem vonható, de elfogadása az Önök megítélésétől függ.

Déliháb

BIZTOSÍTÁSI BÉLYEG

Csakis az a bélyeg érvényes, hogy On biztosítással kapcsolatban hirt nem lehetnek. Ne tegyélje el a lapot, ha az a bélyeg nincs rányomva!

Kelt 193 hó n.

.....
A megrendelő neve és foglalkozása

Pontos cím: